

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

**«ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ, Ο ΡΟΛΟΣ
ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΤΡΟΥΛΑ

ΓΟΛΕΓΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ

ΜΑΝΙΩΤΗ ΙΩΑΝΝΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Κα ΑΤΑΛΟΓΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΠΑΤΡΑ 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ.5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	
1.1 ΟΡΙΣΜΟΙ ΕΝΝΟΙΩΝ.....	σελ. 7
1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	σελ. 12
1.3 ΣΤΟΧΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	σελ. 13
1.4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ.....	σελ. 14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	
2.1 ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ. Μια Γενική Θεώρηση του Προβλήματος.....	σελ.20
2.2 ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ.....	σελ. 24
2.3 Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	σελ. 27
2.4 ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	σελ. 34
2.5 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΘΥΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ.....	σελ. 37
2.6 ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ	σελ. 41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	
3.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ.....	σελ. 46
3.2 ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ.....	σελ. 47
3.3 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ.....	σελ. 50

3.4 ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΕ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.....σελ.53	σελ.53
3.5 Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.....σελ. 57	σελ. 57
3.6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ.....σελ. 60	σελ. 60
3.7 Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ.....σελ. 62	σελ. 62
3.8 ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ.....σελ. 63	σελ. 63
3.9 ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΘΥΜΑΤΑ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ (Η Διαδικασία Που Ακολουθείται.).....σελ. 67	σελ. 67
3.10 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.....σελ. 69	σελ. 69
3.11 ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΡΟΠΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.....σελ. 75	σελ. 75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	
4.1 ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΣΤΙΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ : ΜΙΑ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ. Διαπολιτισμική Διάσταση της Ενδοοικογενειακής Βίας.....σελ. 79	σελ. 79
4.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ-ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.....σελ. 81	σελ. 81

4.3 Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΙΩΝΙΣΗΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΒΙΑΣ.....σελ. 83	σελ. 83
4.4 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ.....σελ. 85	σελ. 85
4.5 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΕΣ.....σελ. 88	σελ. 88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	
5.1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ.....σελ. 92	σελ. 92
5.2 ΣΥΝΤΑΓΜΑ.....σελ. 95	σελ. 95
5.3 ΑΣΤΙΚΟ-ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.....σελ. 97	σελ. 97
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο	
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ.....σελ. 98	σελ. 98
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ. 104	σελ. 104
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....σελ.107	σελ.107
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....109	109
ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.....110	110
ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΒΙΑ.....	
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΛΑΝΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.....117	117
ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ.....124	124
ΝΟΜΟΣ 3500/2006.....139	139

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....132

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί σημαντικό κοινωνικό φαινόμενο του ανθρώπινου πολιτισμού. Υφίσταται από αρχής κόσμου, για την ακρίβεια συναντάται σε κάθε υπάρχουσα ανθρώπινη κοινωνία, ανεξαρτήτως χρονολογίας, γεωγραφικής τοποθεσίας ή θρησκείας και υιοθετείται ως τρόπος συμπεριφοράς σε ζευγάρια κάθε φυλής, κοινωνικής τάξης ή μορφωτικού επιπέδου. Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί ένα κοινωνικό γεγονός, με σημαντικές κοινωνικές, ιατρικές, οικονομικές, και πολιτικές συνέπειες.

Για πολλά χρόνια ως φαινόμενο βρισκόταν στην αφάνεια διότι αντιμετωπιζόταν ως ιδιωτική υπόθεση και εξακολουθεί να παραμένει για το μεγαλύτερο ποσοστό του κοινωνικού συνόλου ένα ζήτημα « ταμπού ». Θεωρείται δηλαδή προσωπικό, ιδιωτικό ζήτημα κάθε οικογένειας και συνεπώς κάθε θύματος ή θύτη ξεχωριστά. Όμως για την άμβλυνση έως την εξάλειψη κάθε κοινωνικού φαινομένου, είναι αυτονόητο ότι χρειάζεται η θέσπιση κοινωνικών μέτρων και γενικότερα προσπάθεια κοινωνικής αντιμετώπισης του.

Η συζυγική κακοποίηση αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα, όμως συνήθως, ορίζεται ως προσωπικό, με συνέπεια να εσωκλείεται στους κόλπους της οικογένειας και να μην είναι δυνατή η δημόσια αποκάλυψη της. Αυτό σημαίνει ότι το θύμα δεν κοινοποιεί την κακοποίηση που υπόκεινται πάρα μόνο όταν αισθάνεται ότι δεν μπορεί να αντέξει περισσότερο τη συγκεκριμένη κατάσταση. Υπάρχουν βέβαια και γυναίκες που υπομένουν το πρόβλημα χωρίς να το μοιραστούν με κανένα. Σύμφωνα με άρθρο που δημοσίευσε η εφημερίδα το ΒΗΜΑ στις 3/3/2002, μια γυναίκα πριν καταγγείλει για πρώτη φορά περιστατικό βίας

στην αστυνομία, έχει υποστεί ήδη περίπου 35 επεισόδια. Αυτό υποδηλώνει ότι η πραγματική διάσταση της ενδοοικογενειακής βίας μένει άγνωστη. (Το ΒΗΜΑ 3/3/2002).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΟΡΙΣΜΟΙ ΕΝΝΟΙΩΝ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ :

- i. Η τήρηση της τάξεως και της ασφάλειας και η σχετική εξουσία
- ii. Οι αρμόδιες γι' αυτό αρχές
- iii. Το κτήριο όπου εδρεύουν. Προϋποθέσεις για κάθε ομαλή κοινωνική συμβίωση είναι η τάξη και η ασφάλεια. Η ύπαρξη αρχών αρμόδιων για την τήρησή της αποτέλεσε μέχρι σήμερα ανάγκη. (Εγκυκλοπαίδεια.Χ.Πάτση, σελ. 129)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ :

Η ανθρώπινη οικογένεια είναι μια θεσμοθετημένη βιο-κοινωνική μονάδα που αποτελείται από δύο τουλάχιστον ενήλικα άτομα ετερόφυλα και μη συγγενικά εξ αίματος που έχουν συζευχθεί καθώς και (τα κατιόντα μέλη) τέκνα αυτών, η καλούμενη έτσι και "πυρηνική οικογένεια". Ελάχιστες λειτουργίες αυτών των ομάδων πυρήνων (στην ευρύτερη μορφή τους) είναι η παροχή ικανοποίησης και ελέγχου των αναγκών του θυμικού, συμπεριλαμβανομένων και των σεξουαλικών σχέσεων- καθώς και η διατήρηση μιας "κοινωνικό-πολιτιστικής" κατάστασης για την ανατροφή και ομαλή κοινωνικοποίηση των κατιόντων μελών της.(Παπαμιχαήλ, 2008)

ΒΙΑ :

Βία υπάρχει σε κάθε πράξη ή παράληψη, η οποία βλάπτει τη ζωή, τη φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα ή την ελευθερία ενός προσώπου και η οποία βλάπτει σοβαρά την ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.(Παπαμιχαήλ, 2008)

ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ :

Ως ενδοοικογενειακή βία ορίζεται κάθε είδους σωματική, σεξουαλική, ή ψυχολογική βία που ασκείται σε βάρος του θύματος από τον πρώην ή νύν σύζυγο ή σύντροφο καθώς και από μέλη της οικογένειάς του.(Τυπογραφείο Ελληνικής Αστυνομίας, Μαΐος 2005).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ:

Οργανωμένη ενασχόληση με συγκεκριμένο αντικείμενο, που αποσκοπεί στην απόκτηση γνώσεων ή/ και δεξιοτήτων σε αυτό, συνήθως μέσα σε ακαδημαϊκά πλαίσια.

(Γ. Μπαμπινιώτης, σελ. 1374).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:

Ανάπτυξη των σωματικών, διανοητικών και ηθικών δυνάμεων του ατόμου ή η μόρφωση που αποκτάται με τη διδασκαλία.

(Τεγόπουλος – Φυτράκης, σελ.369).

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ:

Η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του ρήματος ευαισθητοποιώ, του ανθρώπου ή της κοινής γνώμης.

(Λεξικό Κοινής Νεοελληνικής Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, σελ.537)

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΩ :

α) Καθιστώ κάποιον ευαίσθητο, τον κάνω να αισθάνεται εύκολα τα εξωτερικά ερεθίσματα,

β) Δημιουργώ ευαισθησία (για κάτι), προκαλώ αντίδραση (για κάποιο ζήτημα): π.χ. τα Μ.Μ.Ε. πρέπει να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη γύρω από το θέμα των ναρκωτικών – ευαισθητοποίηση.

(Γ. Μπαμπινιώτης, σελ.687)

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ:

α) Η έγκαιρη πληροφόρηση, και η πλήρης γνώση.

(Τεγόπουλος – Φυτράκης, σελ. 422).

β) Το να ενημερώνεται κανείς, το να καθιστάτε κανείς ενήμερος, η παροχή πληροφόρησης.

(Γ. Μπαμπινιώτης, σελ. 618)

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ:

α) Η παρεχόμενη φροντίδα (σε κάποιον ή κάτι) ώστε να προφυλάσσεται από υπαρκτούς ή διάφορους πιθανούς κινδύνους.

β) Η στάση που δηλώνει σεβασμό (προς κάτι)

(Τεγόπουλος – Φυτράκης, σελ. 351).

ΔΙΚΑΙΩΜΑ:

α) Απαίτηση, αξίωση που απορρέει από το νόμο / νόμιμη απολαβή ή νόμιμο τέλος.

(Τεγόπουλος – Φυτράκης, σελ. 351).

β) Αυτό που σύμφωνα με το νόμο ανήκει στον καθένα, η εξουσία που το δίκαιο αναγνωρίζει στον άνθρωπο.

(Α. Γεωργοπαπαδάκου, σελ. 94).

γ) Η ελευθερία που αναγνωρίζεται από το νόμο σε φυσικό νομικό πρόσωπο να ενεργεί για την ικανοποίηση συμφερόντων του.

(Γ. Μπαμπινιώτης, σελ. 512)

1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Η επιλογή του θέματος πάρθηκε με δική μας πρωτοβουλία επιθυμώντας να μελετήσουμε το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας στη γυναίκα. Επίσης σκοπός μας είναι μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης να διερευνήσουμε τον ρόλο της αστυνομίας στην αντιμετώπιση του φαινομένου μιας και η αστυνομία είναι μια από τις πρώτες υπηρεσίες στις οποίες απευθύνονται τα θύματα του φαινομένου. Γνωρίζοντας ότι η αστυνομία δεν έχει κοινωνική υπηρεσία άρα ούτε Κοινωνικό Λειτουργό, κατά συνέπεια δεν μπορεί να παρέχει στήριξη, ενημέρωση, και καθοδήγηση στα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας. Έτσι θα θέλαμε να μελετήσουμε πόσο ενημερωμένη είναι σαν υπηρεσία σε αυτό το κοινωνικό πρόβλημα. Επίσης θα θέλαμε να επιχειρήσουμε να γνωρίσουμε το θεσμό της Αστυνομίας στον Ελλαδικό χώρο και να τον συσχετίσουμε με το θεσμό της Κοινωνικής Εργασίας, με σκοπό να εντοπίσουμε τα κοινά σημεία αλλά και τις διαφορές των δύο επαγγελμάτων.

1.3 ΣΤΟΧΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

- i.** Η μελέτη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας.
- ii.** Η μελέτη της στάσης του θύτη και του θύματος απέναντι στο φαινόμενο αυτό.
- iii.** Μελέτη της ισχύουσας νομοθεσίας όσον αφορά το κοινωνικό πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας.
- iv.** Η μελέτη της ευαισθητοποίησης των αστυνομικών υπαλλήλων σχετικά με τα χαρακτηριστικά της ομάδας των κακοποιημένων γυναικών και γενικότερα με το φαινόμενο της ενδοοικογενειακή βίας.

1.4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ.

Η οικογένεια είναι ένας κοινωνικός θεσμός μέσω της οποίας το άτομο αναπτύσσετε πνευματικά, ψυχικά και ηθικά, αποκτώντας με αυτό τον τρόπο τα πρώτα εφόδια για την κοινωνικοποίησή του. Η οικογένεια αποτέλεσε την αρχή της ζωής του ανθρώπου στην κοινότητα. Στην αρχαία Ελλάδα υπήρχε στην οικογένεια καταμερισμός των αγαθών και της εργασίας σε όλα τα μέλη της. Στη συνέχεια η μορφή της οικογένειας εξελίχθηκε και έφτασε μέχρι και τη σημερινή κοινωνία. Η οικογένεια έχει δυο μορφές α) τη δημοκρατική και β) την αυταρχική.

Στη δημοκρατική οικογένεια όλα τα μέλη είναι ισότιμα και έχουν την ευθύνη των πράξεών τους. Τα κυριότερα στοιχεία είναι ο αλληλοσεβασμός, η αλληλοεκτίμηση και η αγάπη χωρίς εξάρτηση. Πολλές από τις Ελληνικές οικογένειες προσπαθούν να ακολουθήσουν αυτό το μοντέλο όμως τα κοινωνικά στερεότυπα αποτελούν «φρένο» στην υιοθέτηση μιας ανάλογης συμπεριφοράς. (Μουσούρου Λ., 1993).

Στην αυταρχική (κλειστή) οικογένεια τα κυριότερα στοιχεία είναι η άσκηση πίεσης, η έλλειψη αμοιβαίου σεβασμού, στοργής, διαλόγου, και η μη υπακοή σε δημοκρατικούς και φιλελεύθερους κανόνες. Η Ελληνική οικογένεια θεωρείται παραδοσιακή από τη στιγμή που υπερσχύουν τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά της : η άκαμπτη κατανομή των ρόλων με βάση το φύλο και την ηλικία, ο περιορισμός των γυναικείων και παιδικών δραστηριοτήτων στον ιδιωτικό χώρο.

Η παραδοσιακή αυτή μορφή της οικογένειας χαρακτηρίζεται από ρόλους απόλυτους και μη διαπραγματεύσιμους. Επίσης, εκφράζει την έννοια της εξουσίας, του άνδρα πάνω στη γυναίκα, του ενήλικα πάνω στο

παιδί, εφόσον οι αποφάσεις λαμβάνονται από ένα μέλος της οικογένειας. Το συγκεκριμένο αυτό μέλος (πατέρας) αποτελεί το κοινωνικό και οικονομικό στήριγμα της οικογένειας. Σύμφωνα με τα παραπάνω είναι ευδιάκριτη η εξάρτηση της γυναίκας και του παιδιού από τον άνδρα. Στο μοντέλο αυτό ευνοείται η εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών, μιας και υπάρχουν ισχυρά και αδύναμα μέλη. (Μουσούρου Λ., 1993).

Κύριο χαρακτηριστικό της ενδοοικογενειακής βίας είναι η επιβολή της δύναμης του δράστη στο θύμα με συστηματικό και επαναλαμβανόμενο τρόπο. Ο θύτης προσπαθεί να αποδυναμώσει και να αποκλείσει το θύμα από το ευρύτερο κοινωνικό του περιβάλλον(φίλοι, συγγενείς, οικογένεια). Τα κυριότερα θύματα του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας είναι οι γυναίκες και τα παιδιά, ομάδες που χαρακτηρίζονται βιολογικά και κοινωνικά αδύναμες. Η βία κυρίως κατά των γυναικών, έχει τις βάσεις της στην ιστορικά άνιση κατανομή εξουσίας μεταξύ των φύλων. Από την αρχή της συγκρότησης των οργανωμένων κοινωνιών παρατηρείται η ανδροκρατία. Αυτό αποδεικνύεται από τον αποκλεισμό του θηλυκού γένους, μέχρι τις αρχές σχεδόν του εικοστού αιώνα, από την εκπαίδευση, τις επιστήμες, τις τέχνες, καθώς και από την οικονομική και πολιτική ζωή. Αυτό είχε ως συνέπεια την διαχρονική υποτίμηση των γυναικών αλλά και την άμεση εξάρτησή τους από την αντρική εξουσία. Τα πρώτα χρόνια της ζωής της η γυναίκα ήταν απόλυτα εξαρτημένη βιολογικά και κοινωνικά από τον πατέρα της, και στη συνέχεια από τον σύζυγο της. Δεν υπήρχε χρονική περίοδος για την διεκδίκηση της αυτονομίας της. (Μουσούρου Λ., 1993).

Η βία κατά των γυναικών αποτελεί επίσης αποτέλεσμα της ταύτισης της αρρενωπότητας με την επιβολή, τη δύναμη, την σκληρότητα, την άρνηση των συναισθημάτων. Αυτά είναι χαρακτηριστικά που αποδίδονται στο αντρικό φύλο από την κοινωνία,

χωρίς να έχουν περιθώρια αποφυγής, γιατί όπως προαναφέρθηκε, ο άντρας έχει την εξουσία αλλά και την τεράστια ευθύνη για την επιβίωση και την κοινωνική καταξίωση της οικογένειας του.

Γενικά, η βία μέσα στην οικογένεια συνδέεται με την απόκτηση και την διατήρηση της άσκησης ελέγχου και αποτελεί ένα από τα χρησιμοποιούμενα μέσα επίτευξης αυτού, καθώς η διατήρηση των ρόλων στους κόλπους της οικογένειας θεωρείται πολύ σημαντικός. (Walker L., 1989).

Σύμφωνα με ειδικούς που ασχολούνται ερευνητικά με την ενδοοικογενειακή βία, φαίνεται ότι είναι ένα διαχρονικό φαινόμενο το οποίο έχει ρίζες στην εποχή που η γυναίκα αποτελούσε «μέρος του σπιτιού», με μόνες αρμοδιότητες την τεκνοποίηση, το μέγαλωμα των παιδιών και τις οικιακές εργασίες. (Μουσούρου Α., 1993).

Η βία εκείνη την εποχή οφειλόταν στον τρόπο με τον οποίο κοινωνικοποιήθηκαν άνδρες και γυναίκες, παράδειγμα η θέση της γυναίκας ήταν στο σπίτι και του άνδρα στις εξωτερικές δουλειές και στα καφενεία. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την οικονομική εξάρτηση της γυναίκας από το σύζυγο, και σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες όπως η ύπαρξη ψυχολογικής διαταραχής ή το προβληματικό οικογενειακό πλαίσιο στο οποίο είχε μεγαλώσει ο άνδρας, οδηγούσαν στην άσκηση βίας από την πλευρά του.

Με το πέρασμα των χρόνων, η έξοδος της γυναίκας από τον ιδιωτικό χώρο, στο δημόσιο χώρο και την επαγγελματική της απασχόληση, είχε σοβαρές επιπτώσεις στην παραδοσιακή δομή της οικογένειας. Βασικός λόγος της επίπτωσης αυτής είναι η διχοτόμηση των ρόλων ανάλογα με το φύλο: άνδρας-προμηθευτής, γυναίκα-νοικοκυρά. Και αφού η γυναίκα μετατράπηκε σε προμηθευτή διαταράχθηκε η

παραδοσιακή ισορροπία της δομής της οικογένειας. (Μουσούρου Λ., 1993).

Τώρα πλέον, η ανεξαρτησία και η απελευθέρωση αποτελούν βασικές αξίες της γυναίκας έχοντας μειώσει τη σημασία της στενής σχέσης που αναζητά στο σύντροφό της και στους προσωπικούς της στόχους κυρίαρχη θέση έχουν οι επαγγελματικές της επιδιώξεις.

Πολλοί άνδρες πιστεύουν πως έχουν το δικαίωμα να εξουσιάζουν και να κακοποιούν τις γυναίκες. Από τα πολύ παλιά χρόνια ο άνδρας είχε το δικαίωμα να ασκήσει κάθε είδους βία στη γυναίκα, χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο να κατηγορηθεί και να διωχθεί νομικά και ποινικά. Περίπου το 1824, το ανώτατο δικαστήριο του Μισσισιπή μεταβίβασαν το δικαίωμα στον άνδρα να κακοποιεί τη γυναίκα του, εφόσον τηρούσε ορισμένες προδιαγραφές συμπεριφοράς, παράδειγμα μπορούσε να της τραβήξει τα μαλλιά, να την φτύσει, να την κλοτσήσει ή να την πετάξει στο έδαφος, αλλά δεν είχε το δικαίωμα να την σκοτώσει. Παράλληλα στο Αγγλικό δίκαιο την ίδια χρονική περίοδο, δινόταν το δικαίωμα στον άνδρα να κακοποιεί τη γυναίκα του, με την προϋπόθεση ότι η βέργα του ξυλοδαρμού δεν θα ξεπερνούσε σε πάχος τη διάμετρο του αντίχειρα του άνδρα. Αυτός ο νόμος έμεινε γνωστός σαν «ο νόμος του αντίχειρα». Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, Αγγλικά και Αμερικανικά δικαστήρια παραδέχονταν το δικαίωμα που είχε ο άνδρας να δέρνει τη γυναίκα του. Αργότερα αυτός ο νόμος τροποποιήθηκε προτείνοντας τη μη ανάμειξη στο συζυγικό καυγά εκτός, αν η βία είναι υπερβολική. (Walker L., 1989).

Το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας παρόλο που συναντάται από τις πρώτες ακόμα κοινωνίες του ανθρώπου, άρχισε να γνωστοποιείται και να αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό πρόβλημα τις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Το θέμα της βίας κατά των

γυναικών μέσα στην οικογένεια, τέθηκε από το Γυναικείο Κίνημα στις αρχές της δεκαετίας του '70 στην Ευρώπη και στη Αμερική και μετά την μεταπολίτευση και στην Ελλάδα, όταν οργανώθηκαν αυτόνομες γυναικείες ομάδες με φεμινιστικά αιτήματα. Η ενδοοικογενειακή βία, γνωστοποιήθηκε μέσω μιας φεμινιστικής έρευνας το 1970. Η έρευνα ξεκίνησε από το κίνημα για τη γυναικεία απελευθέρωση, που έδωσε έμφαση στις εμπειρίες κακοποίησης των γυναικών, τη συχνότητα της βίας, τη δυσκολία των γυναικών στην αναζήτηση βοήθειας από διάφορες πηγές και σε θέματα κοινωνικής πολιτικής γενικότερα. (Επιστημονικό Περιοδικό Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδος, 1998)

Το 1976 οργανώθηκε στις Βρυξέλλες το πρώτο συνέδριο με θέμα «Εγκλήματα κατά των γυναικών». Εκεί για πρώτη φορά η ανδρική βία καταγγέλθηκε επίσημα προς τα έξω. (Walker L., 1989).

Το 1986 η Γενική Γραμματεία Ισότητας έθιξε για πρώτη φορά σε κυβερνητικό επίπεδο το θέμα αυτό και ζήτησε από ομάδα γυναικών επιστημόνων, μια μελέτη προσέγγισης του προβλήματος από γυναικεία σκοπιά και προτάσεις για κρατική παρέμβαση. Το 1988 η Γενική Γραμματεία Ισότητας δημιούργησε το Κέντρο Υποδοχής Κακοποιημένων Γυναικών στην Αθήνα και το 1993 σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων , δημιουργήθηκε Ξενώνας για τις κακοποιημένες γυναίκες και τα παιδιά τους. Από τις αρχές της δεκαετίας του '70 πολλά αιτήματα του γυναικείου κινήματος έχουν κατακτηθεί και μέσω πολυποίικλων κινητοποιήσεων έχει αρχίσει το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας να βγαίνει στην επιφάνεια. Σκοπός είναι σταδιακά να αρχίσει να δημιουργείται μια κοινή κοινωνική συνείδηση απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα, ώστε η συμφιλιοτική σχέση ατόμου -κοινωνίας -θεσμών -νόμων, να ωριμάσει και να οδηγήσει σε μία θεσμική- νομική και πρακτική αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού που

κατατρώγει τις ανθρώπινες κοινωνίες συνεχώς. Οι συνέπειες των εξελίξεων αυτών φέρνουν στις μέρες μας στο επίκεντρο των κοινωνικών αλλά και πολιτικών διεργασιών, το πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας. Ωστόσο φαίνεται ότι ακόμη δεν έχει ωριμάσει η πλήρης θεσμική αντιμετώπιση του ζητήματος η οποία θα ήταν ικανή να ξεπεράσει ταμπού και κατεστημένες νοοτροπίες. (Επιστημονικό Περιοδικό Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδος, 1998).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

Μια γενική θεώρηση του προβλήματος.

Πολλά έχουν γραφτεί πάνω στο φαινόμενο εκείνο που ονομάζεται ενδοοικογενειακή βία, κάποια από τα οποία περιγράφονται παρακάτω.

Μιλώντας για ενδοοικογενειακή βία αναφερόμαστε στο φαινόμενο εκείνο κατά το οποίο κάποιο ή κάποια μέλη της οικογένειας ασκούν βία (όλων των ειδών και των μορφών) σε κάποιο ή κάποια άλλα μέλη της. Στις περισσότερες περιπτώσεις η βία αυτή προέρχεται από τον σύζυγο προς τη σύζυγο ή από τα ενήλικα μέλη προς τα ανήλικα. Με άλλα λόγια, μιλάμε για το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών και για το φαινόμενο της κακοποίησης των ανηλίκων. Βεβαίως, υπάρχουν και περιπτώσεις άσκησης βίας από τη σύζυγο προς τον σύζυγο, είναι όμως σπάνιες αλλά οπωσδήποτε επίσης καταδικαστέες. (Ρούλα Σκούταρη, 2005)

Η οικογενειακή βία είναι μια από τις πιο κακοήθεις καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επειδή διαπράττεται, όχι από ξένους, αλλά από μέλη της οικογένειας, ανθρώπους εμπιστοσύνης. Είναι εξαπλωμένη σε όλο τον κόσμο, έχοντας επιπτώσεις στη φυσική και συναισθηματική υγεία γυναικών και παιδιών, απειλώντας την οικονομική τους ασφάλεια και υπονομεύοντας την αυτοεκτίμησή τους και την δυνατότητα για ομαλή ανάπτυξη. Στις χειρότερες περιπτώσεις αποτελεί απειλή για τη ζωή, όταν γυναίκες δολοφονούνται ή αυτοκτονούν από απελπισία

Επιπλέον, είναι ένα από τα μεγαλύτερα ιατρικά, κοινωνικά και δημόσια προβλήματα για την υγεία που συχνά ονομάζεται «συντροφική βία» (partner violence, battering ή spouse abuse) και γενικά θεωρείται ως λιγότερο σοβαρή και λιγότερο διαδεδομένη από ότι άλλες μορφές βίας.(Rossi et al. 1974: 224-37).

Ίσως η αποτυχία των ατόμων να δουν τη σοβαρότητα και τη συχνότητα της βίας μέσα στην οικογένεια θεωρείται προσωπικό θέμα, γεγονός που παρουσιάζεται κυρίως μέσα από τις πατριαρχικές κοινωνίες. (Dobash 1979)

Αυτές ήταν που ανέκαθεν έδιναν δικαιώματα εξουσίας και ιδιοκτησίας στα αρσενικά μέλη της οικογένειας έναντι των θηλυκών και των ανηλίκων και «νομιμοποιούσαν» το δικαίωμα του συζύγου και του κάθε αρσενικού μέλους της οικογένειας να νουθετεί και να τιμωρεί τα θηλυκά και τα ανήλικα μέλη της σε περιπτώσεις παρεκτροπών από τους θεσμοθετημένους κανόνες.(Ρούλα Σκούταρη, 2005)

Σε όλες τις σύγχρονες πατριαρχικές κοινωνίες, συμπεριλαμβανομένης και της ελληνικής, συναντώνται οι βασικές μορφές βίας, όμως σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το 6% των γυναικών στη χώρα μας έχουν υποστεί κακοποίηση από τους συντρόφους τους, ενώ στην υπόλοιπη Ευρώπη το ποσοστό αγγίζει το 20%. Όπως εκτιμούν όμως οι υπεύθυνοι, τα περιστατικά πρέπει να είναι περισσότερα, αλλά δεν καταγγέλλονται επειδή οι Ελληνίδες είτε ντρέπονται να δηλώσουν πως έχουν πέσει θύματα κακοποίησης είτε θεωρούν τη βίαιη συμπεριφορά ως κάτι το δεδομένο.(Παντελή, 2007)

Όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε από την πιο πάνω συνοπτική αναφορά, υπάρχει ένα ευρύ φάσμα ορισμών και μορφών γύρω από την έννοια της βίας. Συγκεκριμένα, δεν υπάρχει ένας απόλυτος ορισμός για τη βία και για τις μορφές που μπορεί να εκλάβει. Παρ' όλα αυτά όμως, όπως μπορούμε να επισημάνουμε, τόσο σχετικά με τον ορισμό, όσο και με τις μορφές της βίας γενικότερα, οι περισσότεροι θεωρητικοί συμφωνούν μεταξύ τους.

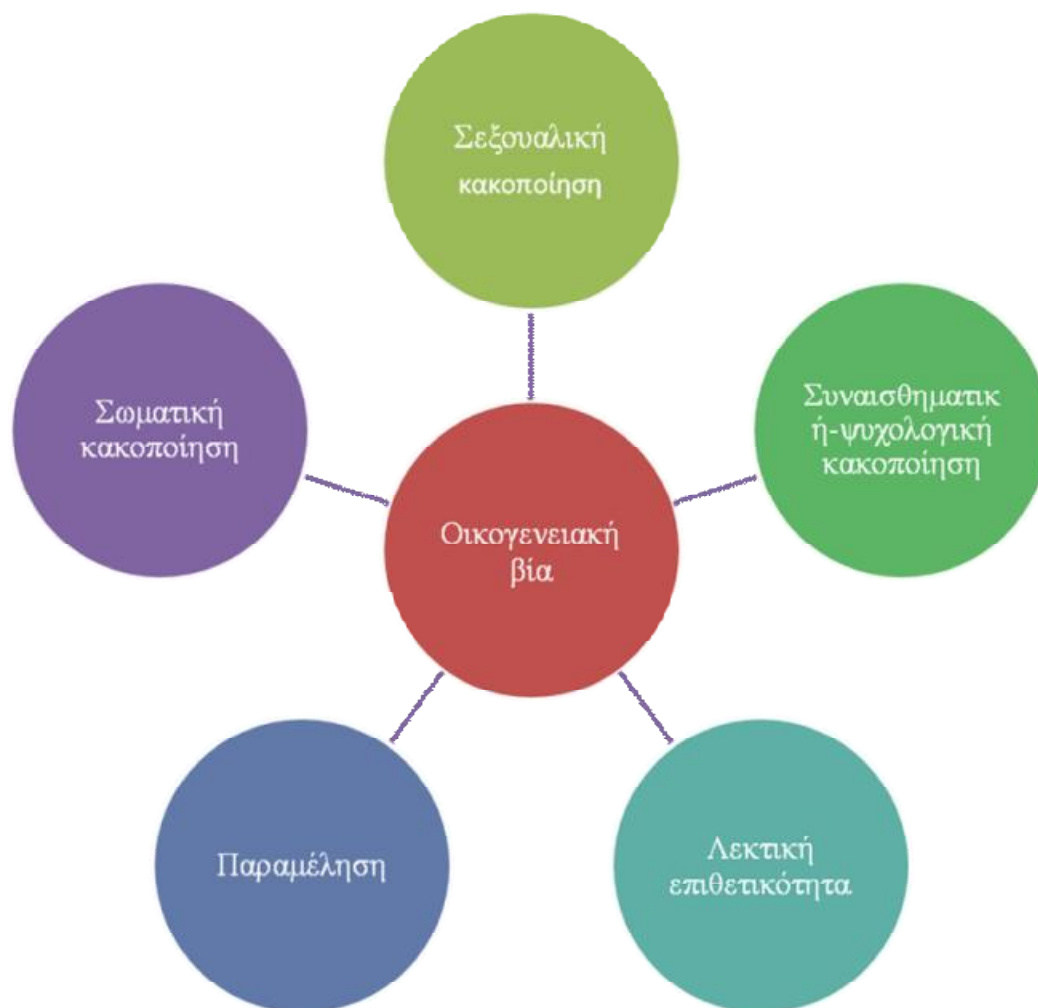
Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της βίας και των μορφών της είναι κοινά στους περισσότερους ερευνητές και περιγράφουν με παρόμοιο τρόπο τις έννοιες αυτές. Για το λόγο αυτό, έχει παρατηρηθεί ότι στις περισσότερες έρευνες που έχουν γίνει κατά καιρούς και έχουν ως γενικότερο θέμα τη βία, οι εκάστοτε ερευνητές καθορίζουν εκ των προτέρων τον ορισμό βίας με τον οποίο ερευνούν το φαινόμενο.

Το ίδιο παρατηρείται και για τους ορισμούς των μορφών βίας. Η ανάγκη για έναν ενιαίο και περιεκτικό ορισμό για το φαινόμενο της βίας, γενικότερα, και για τις μορφές της, ειδικότερα, είναι αισθητή. Σίγουρα, η προσπάθεια αυτή είναι πολύ δύσκολη λόγω του ότι η βία αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο χαρακτηρίζεται έντονα από τον πολύπλοκο, ποικιλόμορφο και περιεκτικό της χαρακτήρα.

Κατ' επέκταση, η βία χαρακτηρίζεται από το υποκειμενικό της υπόβαθρο, όπου το κάθε άτομο ξεχωριστά ορίζει και εκλαμβάνει διαφορετικά τη βία. Μέσα από όλα αυτά, διαπιστώνουμε ότι η βία δεν επιδέχεται αντικειμενικό ορισμό, αφού ο ορισμός της εξαρτάται και από τις εκάστοτε κοινωνικές, πολιτισμικές, πολιτικές και οικονομικές καταστάσεις που επικρατούν κατά καιρούς. Έτσι λοιπόν, κάθε κουλτούρα, κάθε κοινωνία, κάθε κοινωνική τάξη και κάθε ανθρώπινη

ύπαρξη δίνει το δικό της ορισμό στο φαινόμενο της βίας και στις μορφές της.

2.2 ΜΟΡΦΕΣ ΒΙΑΣ

ΠΗΓΗ: Insights market research LTD, 2008

Βία υπάρχει σε κάθε πράξη ή παράληψη, η οποία βλάπτει τη ζωή, τη φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα ή την ελευθερία ενός προσώπου και η οποία βλάπτει σοβαρά την ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Μορφές βίας

- Σεξουαλική κακοποίηση
- Σωματική κακοποίηση
- Συναισθηματική και ψυχολογική κακομεταχείριση
- Λεκτική επιθετικότητα

- Παραμέληση

Πιο συγκεκριμένα,

- Κατά τον Newton (2001), η σεξουαλική κακοποίηση υφίσταται σε περιπτώσεις όπου ο σύντροφος δεν δίνει σημασία στα αισθήματα που έχει η γυναίκα για το σεξ, την κριτικάρει σεξουαλικά, την αγγίζει χωρίς τη συγκατάθεσή της και την κάνει να μην νιώθει άνετα, την εξαναγκάζει για ερωτική πράξη αφού την κακοποιήσει σωματικά ή όταν είναι άρρωστη, τη βιάζει ή ακόμα και όταν τη ζηλεύει παθητικά και θεωρεί ότι θα μπορούσε να κάνει σεξ με τον οποιονδήποτε. Αναμφίβολα, η σεξουαλική βία επιδέχεται πολλά είδη, όπου χειρότερη μορφή είναι ο βιασμός. Αυτός μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα στο σπίτι της, στο σχολείο, στον χώρο εργασίας της και οπουδήποτε αλλού (Tavara 2006).
- Η σωματική βία προσδιορίζεται από τις διακυμάνσεις μεταξύ ενός χαστουκιού στο πρόσωπο έως τη σοβαρή σωματική βλάβη, η οποία καταλήγει ακόμα και σε εκ προθέσεως ανθρωποκτονία. Είναι η συμπεριφορά κατά την οποία ένα άτομο πληγώνει και προκαλεί φυσικό πόνο εσκεμμένα σε κάποιο άλλο (Steen and Hunskaar 2003).
- Η ψυχολογική βία κυμαίνεται από ταπείνωση έως σοβαρή ψυχολογική βλάβη και έκπτωση του θύματος στην κοινωνική του λειτουργικότητα. Ο σύντροφος απομονώνει κοινωνικά την γυναίκα από φίλους και συγγενείς, όταν την ταπεινώνει, την απειλεί(π.χ. ότι θα της πάρει τα παιδιά), την εκβιάζει και την εξευτελίζει.
- Η λεκτική βία, η οποία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ψυχολογική, εμπεριέχει ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών που

κινούνται από φωνές και εξυβρίσεις έως λεκτικό εξευτελισμό, απειλές και λεκτική τρομοκράτηση του θύματος.

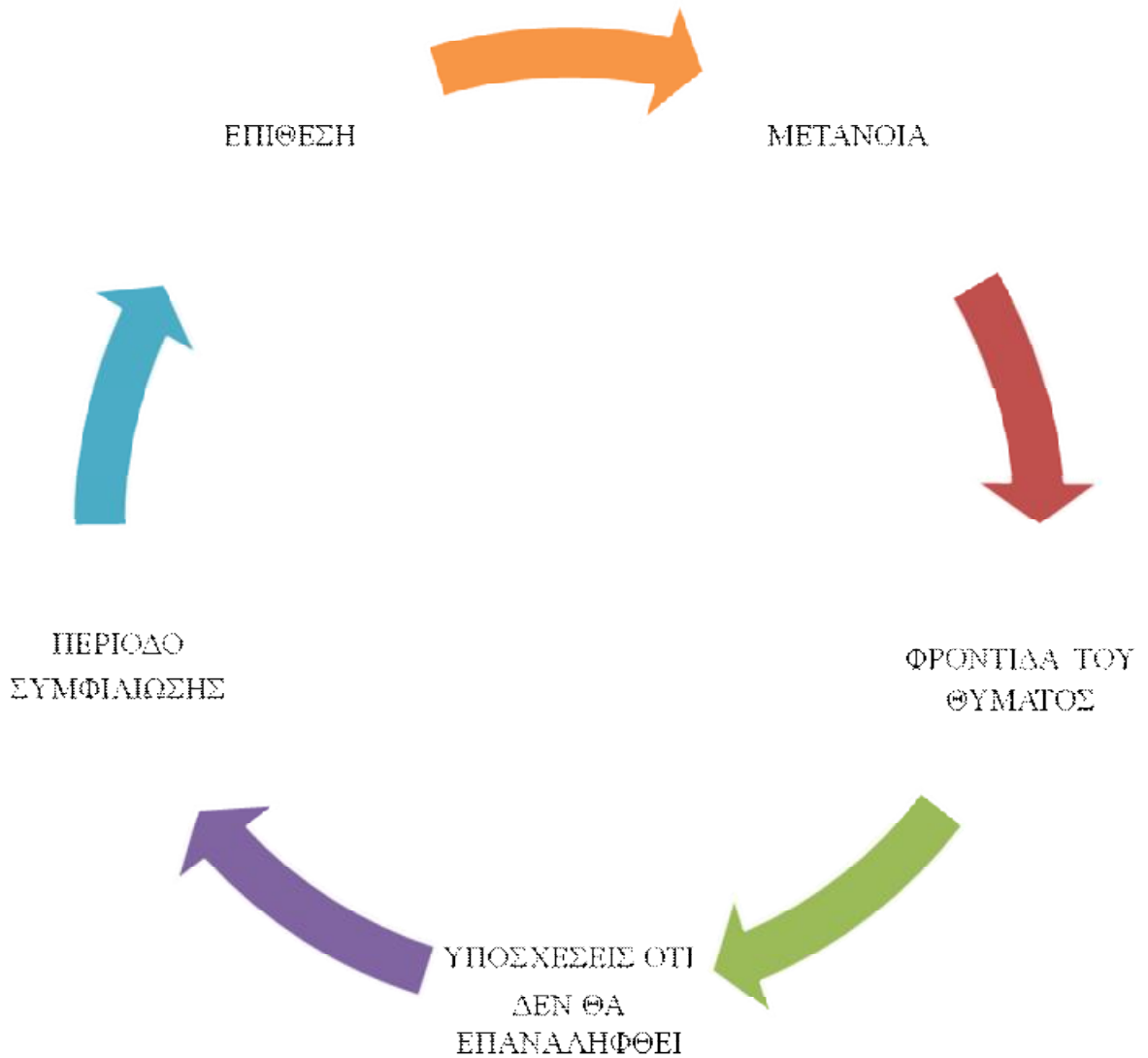
- Ο εξαναγκασμός, είναι δυνατόν να περιλαμβάνει την υποχρέωση του θύματος να έρθει σε σεξουαλική πράξη με το δράστη παρά τη θέλησή του, ενώ η παραμέληση αφορά στη στέρηση βασικών και θεμελιωδών δικαιωμάτων του θύματος (στέρηση ελευθερίας, οικονομική στέρηση και εξάρτηση, έλλειψη φροντίδας για τις συναισθηματικές ανάγκες του θύματος, αποστέρηση της ιατρικής φροντίδας αναφορικά με τη σωματική και ψυχική υγεία, της αποστέρησης της εκπαίδευσης

Κατ' επέκταση, η σεξουαλική βία αποτελεί την ακραία μορφή βίας που στηρίζεται στο φύλο, η οποία συνήθως συνοδεύεται και από άλλες μορφές βίας. Έχει πολλαπλές επιπτώσεις στη φυσική, πνευματική και γυναικολογική κατάσταση και υγεία των γυναικών και αυτό κυρίως καθορίζεται από τη φροντίδα που τυγχάνουν αμέσως μετά την επίθεση που υφίστανται.

Φυσικά, υπάρχουν και οι μακροχρόνιες επιπτώσεις, οι οποίες είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν, όμως τουλάχιστον η άμεση φροντίδα μετά από την επίθεση ίσως αποτρέψει μελλοντικές αρνητικές συνέπειες. (Στέλλα Παπαμιχαήλ, 2008).

2.3 Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Επίθεση = Μετάνοια = Φροντίδα του θύματος = Υποσχέσεις ότι δεν θα επαναληφθεί = Περίοδος συμφιλίωσης και εξιλέωσης = Επίθεση

ΠΗΓΗ: www.netrino.gr, άρθρο: Βία στη σχέση, 2007, από τη Σμαρούλα Παντελή- ψυχολόγο-συγγραφέα.

Σύμφωνα με την Λένορ Ουώκερ, στο βιβλίο της «Η κακοποιημένη γυναίκα», αναφέρει ότι οι κακοποιημένες γυναίκες δεν κακοποιούνται ούτε συνέχεια ούτε σε τυχαία χρονικά διαστήματα. Υπάρχει ένας κύκλος συμβάντων με τον οποίο μπορούμε να εξηγήσουμε πώς οι κακοποιημένες γυναίκες μετατρέπονται σε θύματα, πώς αποκτούν το αίσθημα αδυναμίας και γιατί δεν προσπαθούν να ξεφύγουν.

Ο κύκλος κακοποίησης εμφανίζεται να έχει τρεις διακριτές φάσεις που ποικίλουν σε χρόνο και ένταση. Αυτές οι φάσεις είναι: η φάση δημιουργίας της έντασης, η έκρηξη ή το επεισόδιο κακοποίησης και η φάση ηρεμίας ή η περίοδος αγάπης.

ΦΑΣΗ ΠΡΩΤΗ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ

Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης συμβαίνουν κάποια μικρότερης σημασίας επεισόδια κακοποίησης. Η γυναίκα μπορεί να ελέγχει αυτά τα επεισόδια με διάφορους τρόπους, προσπαθώντας να ηρεμήσει τον δράστη με τη βοήθεια τεχνικών που έχουν αποδειχτεί επιτυχείς. Μπορεί να γίνεται περιποιητική, υποχωρητική και να προλαβαίνει όλες του τις επιθυμίες, αφήνοντας τον δράστη να νομίζει πως δέχεται ότι ο θυμός του είναι δικαιολογημένος.

Η κακοποιημένη γυναίκα προσφεύγει σε μια πολύ συνηθισμένη ψυχολογική άμυνα, κατά την οποία αρνείται στον εαυτό της ότι έχει θυμώσει από την άδικη επίθεση. Το αιτιολογεί σκεπτόμενη ότι ίσως άξιζε την κακομεταχείριση αποδεχόμενη τις αιτιολογίες του δράστη.

Μπορεί επίσης να κατηγορεί μια συγκεκριμένη κατάσταση για την έκρηξη του άντρα της. Αν για κάθε επεισόδιο μπορεί να κατηγορηθούν εξωτερικοί παράγοντες, είναι πιο εύκολο γι' αυτήν να αρνηθεί τον θυμό της. Σκέφτεται ότι δεν μπορεί να κάνει τίποτα για να αλλάξει την κατάσταση, και αυτή η στάση δεν φέρνει καμιά βελτίωση παρά μόνο μια αναβολή της δεύτερης φάσης του κύκλου τη κακοποίησης.

Επιπλέον, αρνούνται τον τρόπο τους μπροστά στον ερχομό της δεύτερης φάσης, κάνοντας τον εαυτό τους να πιστέψει ότι έχουν κάποιον έλεγχο πάνω στη συμπεριφορά των δραστών. Κατά τη διάρκεια των αρχικών σταδίων της πρώτης φάσης έχουν πραγματικά κάποιον έλεγχο, όμως καθώς αυξάνεται η ένταση γρήγορα ο έλεγχος χάνεται. Κάθε φορά που συμβαίνει ένα μικρό επεισόδιο κακοποίησης, συσσωρεύονται και νέα κατάλοιπα έντασης, και ο θυμός της κακοποιημένης γυναίκας αυξάνεται ακόμα κι αν δεν το αναγνωρίζει.

Από την πλευρά του δράστη, με την στάση της κοινωνίας απέναντι στην κακοποίηση ενισχύεται η πίστη του στο δικαίωμα να εξουσιάζει τη γυναίκα του, δείχνοντας τη βιαιότητα του μόνο μέσα στο σπίτι καθώς η συμπεριφορά του αυτή δεν θα ήταν ανεκτή δημόσια.

Αισθάνεται τον φόβο ότι μπορεί να γίνει τόσο αποκρουστικός που να αναγκαστεί η γυναίκα του να φύγει, κι έτσι γίνεται πιο καταπιεστικός και ζηλότυπος ελπίζοντας πως με τη βιαιότητα του θα την κρατήσει.

Πολλά ζευγάρια καταφέρνουν να μένουν σ' αυτή τη φάση για μεγάλα χρονικά διαστήματα, όμως συχνά ένα εξωτερικό ερέθισμα καταστρέφει αυτή την ισορροπία. Πολλές κακοποιημένες γυναίκες το καταλαβαίνουν και προσπαθούν να ελέγξουν όσους περισσότερο εξωτερικούς παράγοντες είναι δυνατό για να αποφύγουν περισσότερα και βαρύτερα επεισόδια κακοποίησης.

Προσπαθούν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των άλλων μελών της οικογένειας προς τον δράστη. Μερικές μάλιστα απομάκρυναν τους γονείς του, τις αδερφές τους, τους αδερφούς τους, γιατί είχαν τον φόβο ότι θα μπορούσαν να αναστατώσουν τον δράστη.

Τέλος, καθώς ο άντρας και η γυναίκα αισθάνονται την κλιμάκωση της έντασης στην πρώτη φάση γίνεται και πιο δύσκολο να ελέγξουν την κατάσταση. Εκείνος αυξάνει την καταπίεση και την βιαιότητα του και αρχίζει να κινείται εναντίον της πιο καταπιεστικά καθώς βλέπει την απομάκρυνση της.

Εκείνη, από την άλλη μεριά, δεν μπορεί πια να κρατήσει κάποια ισορροπία όπως έκανε στην αρχή της πρώτης φάσης. Είναι λιγότερο ικανή να αμυνθεί στον πόνο και στα χτυπήματα, και απομακρύνεται από τον δράστη φοβούμενη πως θα φτάσει στην έκρηξη.

ΦΑΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗ: Η ΕΚΡΗΞΗ

Η φάση αυτή χαρακτηρίζεται από την ανεξέλεγκτη έκρηξη των εντάσεων που έχουν δημιουργηθεί στην πρώτη φάση. Η έλλειψη ελέγχου και τα σοβαρά επεισόδια κακοποίησης διαχωρίζουν αυτή τη φάση από την προηγούμενη. Η διάρκεια της είναι από δύο ως είκοσι τέσσερις ώρες.

Η διάκριση συνίσταται στο ότι όχι μόνο τα επεισόδια της δεύτερης φάσης είναι συνήθως σοβαρότερα, αλλά και στο ότι η κατάσταση έχει ξεφύγει από κάθε έλεγχο. Στη διάρκεια της και οι δυο έχουν χάσει τον έλεγχο τους. Ο δράστης δεν καταλαβαίνει τι κάνει και ξεκινάει χωρίς να έχει την πρόθεση να της προξενήσει κάποιον τραυματισμό και σταματά όταν αισθάνεται ότι έχει χτυπηθεί σοβαρά.

Περιγράφοντας ένα επεισόδιο κακοποίησης, επικαλούνται το ποτό ή την υπερβολική τους κούραση από την δουλειά. Το έναυσμα για κάποιο επεισόδιο κακοποίησης είναι ένα εξωτερικό γεγονός ή ξεκινά από την εσωτερική κατάσταση του άντρα.

Μερικές φορές, η κακοποιημένη γυναίκα προκαλεί ένα επεισόδιο της δεύτερης φάσης, μετά από μια μεγάλη περίοδο έντασης. Ξέρει από την εμπειρία της ότι η Τρίτη φάση της ηρεμίας θα ακολουθήσει τη μεγάλη σύγκρουση. Έτσι, προκαλεί την έκρηξη του δράστη προτιμώντας να ξεμπερδέυει από τη δεύτερη φάση, έχοντας ταυτόχρονα τον έλεγχο του χρόνου και της αιτίας του επεισοδίου.

Ακόμα, η αναμονή της δεύτερης φάσης προκαλεί σοβαρό ψυχολογικό στρες στην κακοποιημένη γυναίκα. Υποφέρουν από ισχυρούς πονοκεφάλους, στομαχόπονους, υπέρταση, εκδήλωση αλλεργικών δερματικών συμπτωμάτων και ταχυπαλμίες, όπως διαπιστώνεται μέσα από την έρευνα της Λένορ Ουώκερ.

Σχετικά με τους μάρτυρες των επεισοδίων κακοποίησης, συνήθως δεν υπάρχουν καθώς η παρουσία ενός τρίτου προσώπου αλλάζει δραστικά τη φύση της βίας και μπορεί να αποτρέψει ένα βίαιο επεισόδιο, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι άντρες γνωρίζουν ότι η συμπεριφορά τους δεν είναι σωστή για να συμβαίνει δημόσια.

Στη διάρκεια του επεισοδίου κακοποίησης, η κακοποιημένη γυναίκα λέει πως τον αντιμετωπίζει καλά. Δεν αποκρούει τις επιθέσεις του και δεν τον προκαλεί περισσότερο. Δεν αντιστέκεται και προσπαθεί να είναι ήρεμη, κι όταν η επίθεση τελειώσει ακολουθείται μια άρνηση και μια δυσπιστία ότι έχει συμβεί.

Δράστης και θύμα, προσπαθούν να δικαιολογήσουν τη σοβαρότητα των επιθέσεων, κι αν έχει υπάρξει σωματική βία η γυναίκα

ελαχιστοποιεί τον τραυματισμό της. Δεν ζητά βοήθεια για τους τραυματισμούς της εκτός αν έχουν τραυματιστεί πολύ σοβαρά, τόσο, που να χρήζει ιατρικής βοήθειας.

ΦΑΣΗ ΤΡΙΤΗ: ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΕΛΗΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Βάση του ίδιου βιβλίου της Λένορ Ουώκερ, η Τρίτη φάση χαρακτηρίζεται από την υπερβολική αγάπη, την ευγένεια και τη μεταμελημένη συμπεριφορά του δράστη. Στη φάση αυτή ολοκληρώνεται η μετατροπή της κακοποιημένης γυναίκας σε θύμα.

Είναι μια φάση που χαρακτηρίζεται από μια ασυνήθιστη περίοδο ηρεμίας. Ο δράστης συμπεριφέρεται σταθερά με ευγενικό και τρυφερό τρόπο, και είναι μετανιωμένος για τις πράξεις του και δείχνει την μεταμέλεια του στην κακοποιημένη γυναικά. Την παρακαλεί να τον συγχωρήσει και της υπόσχεται ότι ποτέ δεν θα το ξανακάνει.

Πιστεύει ότι δεν θα την ξαναχτυπήσει ποτέ, ότι θα ελέγχει τον εαυτό του, κι ότι της έχει δώσει τέτοιο μάθημα που εκείνη δεν θα ξανά-συμπεριφερθεί με τον ίδιο τρόπο κι έτσι δεν θα ξανά-θυμώσει μαζί της.

Επιπλέον, πείθει τους γύρω του ότι αυτή τη φορά πραγματικά το εννοεί και ζητά την συνδρομή τους στον αγώνα του να την κρατήσει. Έτσι, όλοι προσπαθούν να της δημιουργήσουν αισθήματα ενοχής, και αφού εκείνη είναι προσκολλημένη στις παραδοσιακές αξίες για την «αιωνιότητα» της αγάπης και του γάμου, εύκολα αισθάνεται ενοχή για τη διάλυση του σπιτιού τους.

Οι γυναίκες στη φάση αυτή, μέσα σε λίγες μέρες από την μοναξιά που αισθάνονταν, τον θυμό και τον φόβο άρχιζαν να αισθάνονται ευτυχία, σιγουριά και αγάπη. Στην προηγούμενη φάση έχουν αποδεχτεί την αδυναμία τους να ελέγξουν τη συμπεριφορά του δράστη, και το κίνητρο τους να ξεφύγουν από αυτόν ήταν ο θυμός και ο τρόμος που ένιωθαν, μέχρι που ο δράστης επέστρεφε.

Η κακοποιημένη γυναίκα θέλει να πιστεύει ότι δεν θα υποφέρει άλλο, και οι διαβεβαιώσεις του δράστη ότι θα αλλάξει στηρίζουν την πίστη της για κάτι τέτοιο. Διαλέγει να πιστεύει ότι η τρυφερή συμπεριφορά του είναι χαρακτηριστικό του πραγματικού εαυτού του, κι όχι η βία.

Συνειδητοποιεί ότι ο δράστης είναι εύθραυστος κάτι που ενισχύεται με τις απειλές του ότι θα καταστρέψει τη ζωή του αν δεν τον συγχωρέσει. Τότε είναι που οι κακοποιημένες γυναίκες νιώθουν την απόγνωση, τη μοναξιά και την κοινωνική αποξένωση των αντρών τους αφού νιώθουν ότι είναι το μέσο που θα διατηρήσει την καλή συναισθηματική του κατάσταση.

Τα ζευγάρια που ζουν μέσα σε βίαιες σχέσεις μετατρέπονται σε συμβιωτικά ζευγάρια. Υπάρχει εξάρτηση μεταξύ τους τέτοια, που όταν ο ένας επιχειρεί να φύγει επηρεάζεται η ζωή και των δύο, εφόσον εξαπατούν τους εαυτούς τους και πιστεύουν ότι μαζί μπορούν να κατακτήσουν τον κόσμο.

2.4 ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Πολλοί είναι οι μύθοι που συγχύζουν και διαιωνίζουν την οικογενειακή βία με το να προσθέτουν τους ισχυρισμούς ότι μόνο μια μικρή μερίδα των γυναικών υποφέρει από τη βία αυτού του τύπου, ότι η βία σπάνια καταλήγει στην ανθρωποκτονία και ότι η βία είναι προσωπικό θέμα. (Ryan and King, 1998). Συγκεκριμένα, πολλές γυναίκες παρέμειναν μέσα σε βίαιες σχέσεις γιατί δεν εξασφάλισαν την απαραίτητη βοήθεια και ανταπόκριση για οικονομική, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη. (Chen, 1992)

Παρόμοια άποψη εκφράζεται και από τον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Νομού Ηρακλείου, αλλά και στην ξένη ιστοσελίδα www.feminist.com, κατά τους οποίους υπάρχουν διάφοροι μύθοι γύρω από την κακοποίηση των γυναικών οι οποίοι μπορούν να εμποδίσουν κάθε γυναίκα να υπερασπιστεί τον εαυτό της από την κακοποίηση την οποία υφίσταται, με αποτέλεσμα την διαιώνιση της κατάστασης αυτής.

Στο βιβλίο της Β. Αρτινοπούλου «Ενδοοικογενειακή Κακοποίηση Γυναικών», αναφέρεται ότι δεν έχει αναγνωριστεί η σοβαρότητα του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, με αποτέλεσμα να επικρατεί σύγχυση σχετικά με τη φύση και τα χαρακτηριστικά της κακοποίησης και την δημιουργία αναπόφευκτων μύθων γύρω από αυτή. Πιο συγκεκριμένα, οι μύθοι που επικρατούν σύμφωνα με την Β. Αρτινοπούλου, αναφέρουν ότι:

- Δεν κακοποιούν μόνο οι άνδρες αλλά και οι γυναίκες, με την διαφορά ότι η βίαιη συμπεριφορά τους εμφανίζεται σε κατάσταση άμυνας και

τα αποτελέσματα δεν συνάδουν με την άσκηση της ανδρικής βίας λόγω σωματικής διάπλασης.

- Η κατάχρηση αλκοόλ ή/ και ναρκωτικών ουσιών ευθύνεται για την εμφάνιση καταχρηστικής συμπεριφοράς, κάτι που αποτελεί δείκτη επιθετικής συμπεριφοράς του άνδρα προς την γυναίκα του, αν και κάτι τέτοιο δεν έχει αποδειχτεί.
- Όσοι προβαίνουν σε κακοποίηση δεν είναι σε θέση να ελέγξουν το θυμό τους, στην πραγματικότητα όμως σπάνια δεν έχουν τον έλεγχο των πράξεων τους κι εφόσον η συμπεριφορά τους είναι εκούσια το άτομο αν θέλει μπορεί να την ελέγξει.
- Οι κακοποιημένες γυναίκες μεγαλοποιούν τα συμβάντα καταχρηστικής συμπεριφοράς, κάτι που δεν ισχύει αν αναλογιστούμε τις συνέπειες της βίας σε επαγγελματικό, κοινωνικό και διαπροσωπικό επίπεδο.
- Οι κακοποιημένες γυναίκες προκαλούν την καταχρηστική συμπεριφορά, στην πραγματικότητα όμως η βίαιη συμπεριφορά συμβαίνει ανεξάρτητα των πράξεων της γυναίκας.
- Η καταχρηστική συμπεριφορά συχνά παύει να επισυμβαίνει από μόνη της, στην πραγματικότητα όμως ακόμα κι αν η βίαιη συμπεριφορά σταματήσει συνεχίζουν να υπάρχουν η ψυχολογική και η λεκτική κακοποίηση ώστε να διατηρηθεί η ανδρική κυριαρχία.
- Οι γυναίκες που παραμένουν σε μια σχέση κακοποίησης είναι είτε παράφρονες είτε μαζοχίστριες. Στην πραγματικότητα η οικονομική εξάρτησή τους, ο φόβος και οι ψυχικές διαταραχές που εμφανίζονται είναι οι λόγοι που κρατούν μια γυναίκα μέσα σ' αυτές τις σχέσεις.
- Η κακοποίηση αποτελεί ιδιωτική, οικογενειακή υπόθεση, στην πραγματικότητα αφορά όλο το κοινωνικό σύνολο.

- Η καταχρηστική συμπεριφορά εμφανίζεται μόνο σε δυσλειτουργικές οικογένειες, παρόλο που η δυσλειτουργία είναι παράγοντας που προκαλεί τη βίαιη συμπεριφορά δεν μπορεί να θεωρηθεί και ο μοναδικός.
- Οι κακοποιημένες γυναίκες μπορούν να σταματήσουν τη βία του συζύγου/ συντρόφου τους αν αλλάξουν τη συμπεριφορά τους. Στην πραγματικότητα αυτή είναι η δικαιολογία που χρησιμοποιούν οι άνδρες για την νομιμοποίηση των πράξεων τους.
- Η ενδοοικογενειακή βία εμφανίζεται μόνο σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα. Στην πραγματικότητα όμως, γίνεται συχνότερα γνωστή η κακοποίηση στις χαμηλότερα οικονομικά οικογένειες από τις πλουσιότερες.
- Τα παιδιά που έχουν υποστεί κακοποίηση θα εξελιχθούν σε ενήλικες με καταχρηστική συμπεριφορά. Στην πραγματικότητα δεν έχει αποδειχτεί κάτι τέτοιο παρόλο που οι δράστες έχουν περισσότερες πιθανότητες να έχουν κακοποιηθεί στην παιδική τους ηλικία.

2.5 ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΘΥΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ

Η βία στην οικογένεια αποτελεί μια κατάσταση με την οποία μπορεί να έρθει αντιμέτωπος ο κάθε άνθρωπος. Θύτης και θύμα μπορεί να καταστεί ο καθένας σε κάποια φάση της ζωής του. Είναι γενικά αποδεκτό και αποδεδειγμένο πως οι γυναίκες τις περισσότερες φορές ανήκουν στην κατηγορία των θυμάτων, ενώ οι άντρες στην κατηγορία των θυτών.(Faramarzi et al, 2004). Όπως έχει αποδειχθεί, οι γυναίκες είναι τα πιο συχνά θύματα οικογενειακής βίας παρά οι άντρες, γεγονός που αποτελεί μεμονωμένο φαινόμενο.(Brink et al, 2002)

Η πληθώρα των ερευνών σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία, δεικνύουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της κακοποιημένης γυναίκας, τα οποία δυνητικά αυξάνουν τον κίνδυνο επαναλαμβανόμενης και συστηματικής κακοποίησης της. (Benjamin L, Waltz G. R, 1983).

Πιο συγκεκριμένα, η Ουώκερ αναφέρει ότι οι κακοποιημένες γυναίκες έχουν τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Μικρή αυτοεκτίμηση
- Πιστεύουν όλους τους μύθους για τις σχέσεις κακοποίησης
- Αντιμετωπίζουν με τον παραδοσιακό τρόπο το σπίτι τους, πιστεύουν πολύ στην ενότητα της οικογένειας και στα προκαθορισμένα στερεότυπα του γυναικείου ρόλου
- Δέχονται την ευθύνη για τις βίαιες πράξεις των αντρών τους
- Αισθάνονται ενοχή, αλλά αρνούνται τον τρόπο και τον θυμό που νιώθουν
- Δείχνουν παθητικότητα προς το κοινωνικό περιβάλλον, αλλά έχουν την δύναμη να αντιμετωπίζουν το προσωπικό τους περιβάλλον έτσι που να αποφεύγουν μεγαλύτερη κακοποίηση ή τη δολοφονία

- Έχουν έντονες αντιδράσεις λόγω στρες με ψυχοσωματικά συμπτώματα
- Χρησιμοποιούν το σεξ ως μέσο για τη διατήρηση των σχέσεων τους
- Πιστεύουν πως κανένας δεν μπορεί να τις βοηθήσει να λύσουν τα προβλήματα τους, εκτός από τον εαυτό τους.

Στο ίδιο μοτίβο κινείται και η Αρτινοπούλου συμπληρώνοντας ότι οι κακοποιημένες γυναίκες δεν μπορούν να λάβουν μέτρα για την βελτίωση της ζωής τους επειδή δεν έχουν αναπτυγμένη την ικανότητα να της ασκούν έλεγχο.

Ακόμα, έχουν υποστεί οι ίδιες κακοποίηση ή έχουν υπάρξει μάρτυρες κακοποίησης της μητέρας τους κατά την παιδική τους ηλικία, κι έτσι οδηγούνται στην αποδοχή του ρόλου του θύματος.

Αποκρύπτουν τα σωματικά και ψυχολογικά τους τραύματα και αποκλείονται κοινωνικά, λόγω τους αισθήματος της ντροπής που έχουν αναπτύξει, και δεν μπορούν να ξεφύγουν από την κακοποίηση τους εφόσον δεν έχουν τα κατάλληλα εκπαιδευτικά, οικονομικά και ψυχολογικά εφόδια για κάτι τέτοιο.

Τέλος, δείχνουν πρόθυμες να υποστούν οποιαδήποτε προσβολή ή βλάβη προκειμένου να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των αντρών τους αφού είναι πλήρως εξαρτημένες από αυτούς.

Αναφορικά με τα χαρακτηριστικά των αντρών που χρησιμοποιούν βία εναντίον των συντρόφων τους, υποστηρίζεται ότι οι τελευταίες αναπτύσσουν υπερβολικά εξαρτητικές σχέσεις με τους σημαντικούς άλλους. (ΚΕΘΙ, 2003). Η υπέρμετρη εξαρτητικότητα στις στενές σχέσεις, συμβάλλει στη δυναμική της εμφάνισης της ενδοοικογενειακής βίας. (Murphy C, Meyer S. L, and O' Leary K., 1994)

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την Ουώκερ, τα χαρακτηριστικά των αντρών που ασκούν βία είναι:

- Μικρή αυτοεκτίμηση
- Πιστεύουν όλους τους μύθους που είναι σχετικοί με τις σχέσεις κακοποίησης
- Πιστεύουν στην παραδοσιακή υπεροχή των αντρών και τον στερεότυπο ανδρικό ρόλο μέσα στην οικογένεια
- Κατηγορούν άλλους για τις πράξεις τους
- Ζηλεύουν παθολογικά
- Παρουσιάζουν μια διπλή προσωπικότητα
- Έχουν έντονες αντιδράσεις στρες, που προσπαθούν να τις αντιμετωπίσουν πίνοντας και δέρνοντας τις γυναίκες τους
- Συχνά χρησιμοποιούν το σεξ σαν μια βίαιη πράξη για να αυξήσουν την αυτοεκτίμησή τους και τον χλωμό ανδρισμό τους. Μπορεί να είναι δυσεξουαλικοί
- Δεν πιστεύουν πως η βίαιη συμπεριφορά τους θα έχει αρνητικές επιπτώσεις.

Συμπληρωματικά, σύμφωνα με την Αρτινοπούλου, οι άντρες που ασκούν βία είναι αμφιθυμικοί και αγχώδεις απέναντι στην οικειότητα με τη σύντροφο τους αφού ταυτόχρονα επιθυμούν και φοβούνται την συναισθηματική αλληλεγγύη.

Ακόμα, η πιεστική συμπεριφορά τους περιορίζει τα κοινωνικά υποστηρικτικά δίκτυα των συντρόφων τους, περιορίζοντας τις δραστηριότητες τους μέσα στο σπίτι.

Τέλος, πολλοί άντρες χρησιμοποιούν βία λόγω της πίεσης που βιώνουν στο χώρο εργασίας τους, επανακτώντας έτσι την αυτοεκτίμηση τους και την αίσθηση της σημαντικότητας τους.

Κλείνοντας, βλέπουμε ότι το προφίλ του θύτη και του θύματος έχει κάποια κοινά χαρακτηριστικά που οδηγούν όμως σε διαφορετικούς τρόπους έκφρασης τους προς τον/ την σύντροφο, αναφορικά με το ψυχολογικό και κοινωνικό υπόβαθρο του καθένα.

2.6 ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ

Όσο οι δράστες της βίας κατά των γυναικών μπορούν να διαπράττουν τα εγκλήματα τους χωρίς το φόβο της ποινικής δίωξης ή της τιμωρίας ο κύκλος της βίας δεν θα σπάσει ποτέ.

Σε μερικές χώρες, οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών είναι ενσωματωμένες στη νομοθεσία. Ακόμα και όπου η νομοθεσία δεν κάνει διακρίσεις, οι πραγματικές πρακτικές των κυβερνητικών υπηρεσιών, της αστυνομίας και των εισαγγελέων συχνά υποθάλλουν τις διακρίσεις και τη βία κατά των γυναικών. Σε πολλές χώρες, οι νόμοι είναι ανεπαρκείς, η αστυνομία διαφέρει και το σύστημα απονομής δικαιοσύνης είναι δυσπρόσιτο, δαπανηρό και προκατειλημμένο κατά των γυναικών. Εάν μια γυναίκα δεν μπορεί να παρουσιάσει απτές αποδείξεις- πάνω στο σώμα της- της βίας που έχει ασκήθηκε, η αστυνομία και οι λοιπές αρχές επιβολής του νόμου είναι συχνά απρόθυμες να την πιστέψουν και να τη βοηθήσουν. Πολλές τοπικές κοινωνίες συνεργούν στη δικαιολόγηση και την παράβλεψη της βίας κατά των γυναικών και επιδοκιμάζουν σιωπηλά τις παραλείψεις της πολιτείας να οδηγήσει τους δράστες ενώπιον της δικαιοσύνης.

Το ζήτημα της ατιμωρησίας της βίας κατά των γυναικών είναι σύνθετο. Πολλές γυναίκες είναι απρόθυμες να στραφούν εναντίον συγγενών τους μέσω του νομικού συστήματος, εξαιτίας συναισθηματικών δεσμών και του φόβου μήπως χάσουν την κηδεμονία των παιδιών τους. Οι γυναίκες αποθαρρύνονται επίσης, από την αναζήτηση δικαιοσύνης μέσω δικαστηρίων επειδή τα συστήματα

ποινικής δικαιοσύνης, πάρα πολύ συχνά, τις καθιστούν υπεύθυνες για τη βία, υποστηρίζοντας ότι αυτή, «ενθαρρύνθηκε» ή «υποκινήθηκε» από τη συμπεριφορά της ίδιας της γυναίκας. Από τη στιγμή που οι γυναίκες συχνά στερούνται την ίση πρόσβαση στα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, πολλές δεν έχουν την οικονομική ή άλλη δυνατότητα να προσφύγουν στο νομικό σύστημα.

Πιο συγκεκριμένα, εκείνο που προτείνεται στις γυναίκες που υφίστανται βία μέσα στην οικογένεια τους, είναι να καταφεύγουν για βοήθεια στην αστυνομία, στην εισαγγελία- δικαστήρια, στα νοσοκομεία και σε συμβουλευτικά κέντρα γυναικών. Όμως, ακόμα και μετά από την παρότρυνση των ίδιων των ιθυνόντων, οι γυναίκες αυτές αντιμετωπίζουν δυσκολίες γεγονός που τους δημιουργεί μεγαλύτερη ανασφάλεια η οποία οδηγεί συχνά στην απόκρυψη εκατοντάδων περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας.

Σύμφωνα με τον Νέστωρα Κουράκη, στο βιβλίο του Έμφυλη εγκληματικότητα: ποινική και εγκληματολογική προσέγγιση του φύλου, γίνεται λόγος για τις αναφορές και τα προβλήματα των γυναικών-θυμάτων της βίας στους προαναφερθέντες φορείς. Πιο συγκεκριμένα:

Αναφορά στην αστυνομία: Οι γυναίκες αναφέρουν σπάνια στην αστυνομία την κακοποίηση που υφίστανται στο πλαίσιο της συζυγικής ή συντροφικής τους σχέσης. Αυτό οφείλεται σε διάφορους λόγους: α) στη συγγενική σχέση θύματος δράστη, β) στο μη σαφή εννοιολογικό προσδιορισμό της ενδοοικογενειακής βίας, γ) στο φόβο συνέπεια της θυματοποίησης τους και, δ) στη στερεοτυπική στάση των αστυνομικών σε θέματα φύλου.

Είναι χαρακτηριστική η ερώτηση- απάντηση αξιωματικού υπηρεσίας αστυνομικού τμήματος που βρίσκεται στο κέντρο των Αθηνών

και ο οποίος, όταν ρωτήθηκε γιατί η γυναίκα δεν άσκησε μήνυση κατά του συζύγου της ο οποίος κρατούνταν στο τμήμα για σωματική βλάβη που προξένησε στη σύζυγο του, «Μα θα υποβάλλει μήνυση κατά του συζύγου της;». Αυτή η σχέση προσωπικής στάσης των αστυνομικών και καταγγελίας σωματικών βλαβών που συνέβησαν κατά τη διάρκεια έγγαμης ή συντροφικής σχέσης επιβεβαιώνεται και από τα ερευνητικά δεδομένα. «Συγκεκριμένα αστυνομικά τμήματα των Αθηνών ασχολούνται με 2 ως 4 υποθέσεις τέτοιου είδους την ημέρα, αλλά στην Αθήνα ή σε άλλες περιοχές της χώρας ασχολούνται με τον ίδιο αριθμό υποθέσεων την εβδομάδα ή ακόμη το μήνα ή το εξάμηνο»

Γι' αυτό χρειάζεται εξειδικευμένο προσωπικό στην αστυνομία, το οποίο θα αντιμετωπίζει τέτοιου είδους περιστατικά. Εξάλλου αυτή την κατεύθυνση έδωσε με ψήφισμα της και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από το 1986. Τελευταία έχουν σημειωθεί βήματα σε αυτόν τον τομέα. Χαρακτηριστικά στο βιβλίο του Spinelli C. αναφέρει πάνω στο ζήτημα αυτό: α) την υλοποίηση πιλοτικού προγράμματος, στο πλαίσιο του οποίου προσλήφθηκε εξειδικευμένο προσωπικό (όπως κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι) σε περιφερειακά αστυνομικά τμήματα με στόχο την καλύτερη μεταχείριση των γυναικών θυμάτων και β) την έκδοση εγχειριδίου ενδοοικογενειακής βίας από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης που απευθύνεται σε αστυνομικούς.

Αναφορά σε εισαγγελία – προσφυγή σε δικαστήρια: Η αναφορά-καταγγελία των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας από τις γυναίκες γίνεται με πολύ μεγάλη φειδώ. Η θυματοποίηση της γυναίκας αποτελεί την κύρια αιτία. Άλλοι λόγοι είναι ο φόρτος εργασίας των εισαγγελέων, η ιδιαίτερη συναισθηματική φόρτιση των γυναικών, η έλλειψη αποδείξεων αλλά και η επιφυλακτική στάση των δικαστών στην «ενοχοποίηση» και καταδίκη τέτοιων συμπεριφορών.

Αναφορά σε νοσοκομεία- ιατροδικαστικές υπηρεσίες: Δύσκολη είναι και η προσφυγή των κακοποιημένων γυναικών στα Δημόσια Νοσοκομεία για αναζήτηση ιατρικής βοήθειας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας, όπου το έτος 1989, έναντι πληθυσμού 1.000.000 που αναφέρεται στο Γ. Ν. Νίκαιας, κατέφυγαν για ιατρική βοήθεια μόνο 343 κακοποιημένες γυναίκες. (Ζορμπά Ε., 1992, τ. 48, σελ 78-86)

Η δυσκολία αυτή αποδίδεται αφενός στη συμπτωματολογία της κακοποιημένης γυναίκας που αναφέρθηκε παραπάνω. Μπορεί όμως να αποδοθεί και στη στερεοτυπική στάση των ιατρών στο έγκλημα της ενδοοικογενειακής βίας, ένδειξη του οποίου αποτελεί το γεγονός ότι στα αντίγραφα των ιατρικών βεβαιώσεων που παρέχονται από τους γιατρούς σπάνια καταγράφεται ως αιτία ο τραυματισμός της παθούσας. Τέλος, σπάνια οι γυναίκες παραπέμπονται στην κοινωνική υπηρεσία του νοσοκομείου για ψυχοκοινωνική υποστήριξη.

Επίσης, δυσκολότερη είναι η πρόσβαση των γυναικών στις ιατροδικαστικές υπηρεσίες. Οι ιατροδικαστικές υπηρεσίες δεν παρέχουν γνωμάτευση στις γυναίκες – θύματα ενδοοικογενειακής βίας με εμφανή σημάδια κακοποίησης, παρά μόνο εφόσον έχει ενεργοποιηθεί η ποινική διαδικασία και υπάρχει σχετικό διαβιβαστικό σημείωμα από την αστυνομία. Η τακτική αυτή δυσκολεύει την ήδη δύσκολη ψυχολογία της γυναίκας, εφόσον στις περισσότερες περιπτώσεις η μη παροχή της γνωμάτευσης εκλαμβάνεται ως απόρριψη. Με δεδομένο ότι η γυναίκα κάνει πολύ δύσκολα το βήμα να καταγγείλει την κακοποίηση που υφίσταται, κρίνεται αναγκαίο η διαφοροποίηση της υπάρχουσας κατάστασης για την παροχή των ιατρικών γνωματεύσεων σε περιπτώσεις κακοποίησης, κυρίως δε όταν οι γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας, παραπέμπονται στις ιατροδικαστικές υπηρεσίες από τα εξειδικευμένα για την ενδοοικογενειακή βία Συμβουλευτικά Κέντρα.

Αναφορά σε Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών: Τα ειδικά κέντρα για την κακοποιημένη γυναίκα μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην αντιμετώπιση του προβλήματος της βίας κατά των γυναικών. Αυτό αποδεικνύει η ελληνική και η διεθνής εμπειρία. «Συνολικά 80 γυναίκες κατέφυγαν το τελευταίο τετράμηνο στο ΚΕΘΙ Θεσσαλονίκης ζητώντας ψυχολογική υποστήριξη και νομική βοήθεια. Βέβαια ο αριθμός είναι πολύ μεγαλύτερος, αφού οι κακοποιημένες γυναίκες έχουν σοβαρές αναστολές να καταγγείλουν τα περιστατικά και σπάνια ζητούν βοήθεια. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι παρά την παροχή εγγυήσεων για την τήρηση του απορρήτου των στοιχείων οι γυναίκες συχνά καλύπτονταν πίσω από το «ανώνυμη», θέλοντας περισσότερο να συγκαλύψουν τη ντροπή και όχι το όνομα τους. Επίσης, δεν ήταν λίγες οι φορές που γυναίκες κάτοικοι περιοχών μακριά της Αθήνας, οι οποίες όμως βρίσκονταν κοντά σε κάποια από τις πόλεις όπου υπήρχαν Συμβουλευτικά Κέντρα, και παρά την προτροπή να απευθυνθούν εκεί για τη συνολικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος, οι ίδιες αρνούσαντο φοβούμενες ότι θα αποκαλυφθεί η ταυτότητα τους. Όμως πάνω από όλα το ζήτημα της ενδοοικογενειακής βίας είναι θέμα παιδείας και μόνο λαμβάνοντας μέτρα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης του κοινού κατά της βίας μπορεί αποτελεσματικά να αντιμετωπιστεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ.

ΓΕΝΙΚΑ:

Κρίθηκε σκόπιμο να καταγραφεί και να σχολιαστεί το νομοθετικό πλαίσιο για την ενδοοικογενειακή βία και να καταγραφούν στοιχεία που αφορούν την Αστυνομία, διότι οι αρχές και η ιδεολογική βάση του θεσμού της Αστυνομίας εξαρτώνται κυρίως από τη νομοθεσία κάθε κράτους η οποία ‘υπαγορεύει’ κανονισμούς, δεοντολογία και την εκπαιδευτική κατεύθυνση του Αστυνομικού σώματος, και τέλος οριοθετεί την δυνατότητα επέμβασής του.

Η Αστυνομία, είναι ένας θεσμός που έρχεται σε άμεση επαφή με τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας και μάλιστα σε μια κρίσιμη στιγμή της ζωής τους κατά την οποία βρίσκονται σε θέση, κατά πάσα πιθανότητα για πρώτη φορά, να ζητήσουν βοήθεια και προστασία για την κακοποίηση που υφίστανται. Αντιλαμβάνεται λοιπόν κανείς, ότι η Αστυνομία αποτελεί ίσως τον κρισιμότερο θεσμό ενεργοποίησης για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού.

3.2 ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Η δεοντολογία είναι σημαντικό στοιχείο κάθε επαγγέλματος. Αυτή προσδιορίζει τους ουσιαστικούς στόχους της Αστυνομίας, τοποθετεί τις αξίες της και οριοθετεί τις υποχρεώσεις της. Έτσι θεωρήσαμε σκόπιμο να αναφερθούμε στον κώδικα δεοντολογίας της Αστυνομίας, που αφορά την ενδοοικογενειακή βία.

Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ο κώδικας δεοντολογίας αποτελεί μια κατευθυντήρια γραμμή συμπεριφοράς στόχων και αξιών, την ιδεατή. Η πραγματικότητα και η πρακτική συνήθως απέχει ουσιαστικά από την ιδεολογία, η οποία ερμηνεύετε και υποκειμενικά, όπως επίσης μπορεί να παρουσιάζετε και διαφορετική στην πράξη.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας των Αστυνομικών σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα περιλαμβάνει μέσα στις γενικές υποχρεώσεις των Αστυνομικών, το σεβασμό στην αξία του ανθρώπου και τη μέριμνα για την προστασία των δικαιωμάτων του ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου. Όσον αφορά την συμπεριφορά κατά την αστυνομική δράση, οι αστυνομικοί θα πρέπει να δείχνουν σεβασμό στο δικαίωμα της ζωής και της προσωπικής ασφάλειας κάθε ατόμου. Ο Αστυνομικός οφείλει να προστατεύει την οικογενειακή και ιδιωτική ζωή του ατόμου και να τηρεί απόλυτη εχεμύθεια για τα γεγονότα ή τις πληροφορίες τα οποία γνώρισε κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή της ιδιότητάς του. Σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας πάντα υπάρχει ο φόβος, από τη μεριά του θύματος, για τη διάδοση αυτού του γεγονότος στο κοινωνικό και οικογενειακό κύκλο του ζεύγους, ο οποίος αποτελεί και ανασταλτικό παράγοντα για την ενεργοποίηση του θύματος. Η δημιουργία μιας σχέσης εμπιστοσύνης με τον αστυνομικό που θα

αναλάβει το περιστατικό είναι καθοριστική για το θύμα. (ΠΔ 254/2004 (ΦΕΚ Α 238/3.12.2004)

Το αστυνομικό προσωπικό πρέπει να είναι ικανό να διαμορφώνει σωστή κρίση, να έχει ειλικρινή διάθεση, ωριμότητα, εντιμότητα και ικανότητες επικοινωνίας. Επίσης οφείλει να κατανοεί σωστά τα κοινωνικά, πολιτιστικά και κοινοτικά ζητήματα. Υπόδειξη, η οποία πιθανώς να σημαίνει ότι κάθε αστυνομικός οφείλει να ενημερώνεται συνεχώς για τα ζητήματα που αφορούν τους πολίτες που υπάγονται στην υπηρεσία για την οποία εργάζεται, καθώς και να καλλιεργεί τη διάθεση για επικοινωνία και κατανόηση για τη κατάσταση που αντιμετωπίζει ο εξυπηρετούμενος. Ένα σημαντικό κοινωνικό ζήτημα που αφορά κάθε πολίτη είναι το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας, το οποίο επιβάλλει το ενδιαφέρον, την ευαισθησία και την ενασχόληση του αστυνομικού προσωπικού, ώστε να καταφέρει να ανταπεξέλθει με το καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες των εμπλεκόμενων σε αυτή την κατάσταση εγκλωβισμού.

Ο Ευρωπαϊκός Κώδικας αστυνομικής δεοντολογίας προτείνει εύλογες κατευθυντήριες γραμμές για την αστυνομική δράση-παρέμβαση, οι οποίοι ταυτίζονται με αυτούς του ελληνικού Προεδρικού Διατάγματος 254/2004, οι οποίες αναφέρονται : α) στο σεβασμό του δικαιώματος στη ζωή για κάθε άτομο, β) στη μη ανοχή της πρόκλησης πράξεων βασανιστηρίων, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, γ) στο σεβασμό του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής του ατόμου, ώστε να παρεμβαίνει όταν αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο και μόνο για την επίτευξη νόμιμου σκοπού δ) στην αντιμετώπιση με αξιοπρέπεια και σεβασμό του κοινού, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την κατάσταση των ατόμων που ανήκουν ιδιαιτέρως σε ευάλωτες ομάδες. (ΠΔ 254/2004 (ΦΕΚ Α 238/3.12.2004)

Οι αστυνομικοί πρέπει να αναγνωρίζουν τις ειδικές ανάγκες των μαρτύρων και να κατευθύνονται από κανόνες προστασίας και υποστήριξης τους, κατά τη διάρκεια των ερευνών και συγκεκριμένα όταν υπάρχει φόβος για εκφοβισμό μαρτύρων.

Συνοπτικά, κάθε αστυνομικός που αναλαμβάνει υπόθεση ενδοοικογενειακή βίας απαιτείται να επιδεικνύει: α)σοβαρότητα, β)υπομονή, γ)ευαισθησία, δ)αμεροληψία, ε)αντικειμενικότητα, στ)διακριτικότητα και ζ)εχεμύθεια.(ΠΔ 254/2004 (ΦΕΚ Ά 238/3.12.2004)

Είναι απαραίτητο να σημειωθεί το γεγονός ότι ο κώδικας δεοντολογίας αποτελεί ιδεώδη κατεύθυνση αξιών, σκέψης και συμπεριφοράς. Φυσικά κάθε επαγγελματία δεν είναι δυνατό να ελέγχεται και να τιμωρείται για κάθε παράβαση του, παρά μόνο όταν διαπράττει σοβαρή και εμφανή σε συνέπειες παρατυπία. Επιπλέον ο κώδικας δεοντολογίας ερμηνεύεται από κάθε προσωπικότητα με διαφορετικό και μοναδικό τρόπο, γεγονός που οδηγεί σε καθαρά προσωπικό θέμα τον επαγγελματικό χειρισμό οποιουδήποτε περιστατικού και πόσο μάλλον κάποιου ενδοοικογενειακής βίας. Η αυθόρμητη αντιμετώπιση όπως και η ερμηνεία της κατάθεσης του καταγγέλλοντος έχει ως αποτέλεσμα την αναμφισβήτητη εμπλοκή των προσωπικών εμπειριών και σκέψεων του αστυνομικού.

3.3 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

Το προσωπικό που στελεχώνει την Ελληνική Αστυνομία, ουσιαστικά αποτελεί δυναμικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Για την αποτελεσματική εκτέλεση της αποστολής του συγκεκριμένου δυναμικού, είναι υποχρεωτική η εκπαίδευση του στην Αστυνομική Ακαδημία, η οποία αποτελεί υπηρεσία της διεύθυνσης εκπαίδευσης του κλάδου διοικητικής υποστήριξης του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και αποτελείται από τις ακόλουθες σχολές : α) Σχολή Αστυφυλάκων, για την εκπαίδευση, μετεκπαίδευση και επιμόρφωση των αστυφυλάκων, που θεωρείται ότι ανήκει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σε ειδικά τμήματα της σχολής αυτής μετεκπαιδεύονται και επιμορφώνονται οι αρχιφύλακες και ανθυπαστυνόμοι, β) Σχολή Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, που απαρτίζεται από το τμήμα υπαστυνόμων για την εκπαίδευση και επιμόρφωση αυτών και το τμήμα μετεκπαίδευσης αξιωματικών, για τη μετεκπαίδευση και επιμόρφωση των αξιωματικών όλων των βαθμών, γ) Σχολή Ξένων Γλωσσών, για τη διαρκή εκπαίδευση, επιμόρφωση και εξάσκηση του προσωπικού του Υπουργείου στις ξένες γλώσσες, δ) Σχολή Εκπαιδευτών της Ελληνικής Αστυνομίας για την ειδική εκπαίδευση και επιμόρφωση των αξιωματικών, υπαξιωματικών και ιδιωτών που εργάζονται ως διδακτικό προσωπικό ή Εκπαιδευτές στην Ελληνική Ακαδημία. (Ν 1484/84(ΦΕΚ Α 152).

Τα άτομα που θα έρθουν σε επαφή κατά τα εργασιακά τους καθήκοντα με καταστάσεις ενδοοικογενειακής βίας είναι συνήθως αυτά που παρακολουθούν τη βασική εκπαίδευση στη σχολή αστυφυλάκων και στη σχολή αξιωματικών. Οπότε μελετώντας το πρόγραμμα σπουδών των παραπάνω σχολών, βγαίνει ένα συμπέρασμα για την ετοιμότητα, την προετοιμασία και γνώση που έχουν οι Αστυνομικοί για τα θέματα ενδοοικογενειακής βίας, καθώς η εκπαίδευση κάθε επαγγελματία

αντανακλά τις δυνατότητες και την ευαισθητοποίησή του. (Ν 1484/84(ΦΕΚ Α 152).

Με βάση το πρόγραμμα των σπουδών είναι ξεκάθαρο ότι υπάρχει η ελαχίστη προετοιμασία για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, τουλάχιστον ως προς τα προγράμματα σπουδών του έτους 2000-2001. Δηλαδή, και οι δυο σχολές εμπεριέχουν ένα κύκλο «κοινωνικών επιστημών», με στόχο να εκπαιδεύουν τους μαθητευόμενους να ερμηνεύουν τα κοινωνικά φαινόμενα και την εγκληματικότητα αντικειμενικά αλλά και με στόχο να τους εφοδιάσουν με τις βασικές γνώσεις ψυχολογίας, ώστε να είναι σε θέση να φέρονται επαγγελματικά και ανάλογα σε κάθε περιστατικό που αυτοί αντιμετωπίζουν. Παρ' όλα αυτά τα μαθήματα είναι ελάχιστα και αγγίζουν τα παραπάνω ζητήματα εντελώς επιφανειακά. Πρέπει να σημειωθεί όμως το γεγονός ότι η προετοιμασία που αφορά την Ελληνική νομοθεσία παρουσιάζεται πλήρης και έτσι ο Αστυνομικός έχει γίνει το κατεξοχήν πρόσωπο για την ενημέρωση των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, όσον αφορά την ενημέρωση των δικαιωμάτων τους και τα περιθώρια αντίδρασης που τους δίνονται από το Ελληνικό κράτος. Όμως η εκμάθηση των νομικών κειμένων με αρκετές ώρες μαθημάτων αφήνει την εντύπωση ότι γίνετε σε βάρος των μαθημάτων των κοινωνικών επιστημών.(Αστυνόμος Ά Ιωσήφ Καμπανάκης).

Θα πρέπει να επισημάνουμε το γεγονός ότι με την υπάρχουσα εκπαίδευση των αστυνομικών, που επανδρώνουν τα Γενικά Τμήματα, η αντιμετώπιση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας ουσιαστικά αφήνεται στην κρίση, στην προσωπική ευαισθησία, και την κοσμοθεωρία κάθε επαγγελματία. Κατά την εκπαίδευσή τους οι Αστυνομικοί δέχονται κάποιες βασικές γνώσεις, τις οποίες μπορεί να έχουν υπόψη τους, αλλά δεν δίνεται αρκετός χρόνος στην εκπαιδευτική διαδικασία ώστε να

καλλιεργηθεί στο σπουδαστή κάποια συγκεκριμένη επαγγελματική στάση που θα έπρεπε να τηρεί ανεξαρτήτως προσωπικών δεδομένων και ερμηνειών.(Αστυνόμος Ά Ιωσήφ Καμπανάκης, 2001).

Οι σπουδαστές της Αστυνομικής Ακαδημίας υφίστανται « επαγγελματική κοινωνικοποίηση ». Αυτό σημαίνει ότι οι νέοι Αστυνομικοί κατά την εκπαίδευσή τους, συνεργάζονται με έμπειρους επαγγελματίες του χώρου προκειμένου να κατανοήσουν τον τρόπο εργασίας, ενώ έρχονται σε επαφή με κάθε είδους περιστατικά και γραφειοκρατική εργασία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αφομοιώνουν τις πρακτικές, τις ιδεολογίες και την επαγγελματική κουλτούρα από τους «παλιούς» αστυνομικούς.(Αστυνόμος Ά Ιωσήφ Καμπανάκης, 2001).

3.4 ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΕ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.

Τον Απρίλιο - Μάιο του 2005 συντάχθηκε και στάλθηκε ένα ενημερωτικό κείμενο σε όλα τα Αστυνομικά Τμήματα της Ελλάδος από τη διεύθυνση Οργάνωσης – Νομοθεσίας για το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και την ευθύνη της Αστυνομίας, το οποίο εμπεριείχε την ενδεικτική συμπεριφορά που οφείλει κάθε Αστυνομικός να έχει απέναντι στα θύματα. Αυτή είναι η πρώτη επίσημη και εστιασμένη κίνηση που διεκπεραιώνεται όσο αφορά την αντιμετώπιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας και το θεσμό της Αστυνομίας. Συνεπώς αποτελεί καινούριο βήμα, το οποίο θα χρειαστεί ένα απαιτούμενο διάστημα προσαρμογής και ένα χρονικό περιθώριο διάδοσης και αφομοίωσης των πληροφοριών και υποδείξεων που περιέχει το έγγραφο.

Το εγχειρίδιο αυτό περιέχει τον ορισμό της ενδοοικογενειακής βίας και γενικές πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά του φαινομένου και τις γραμμές αντιμετώπισής του, ενώ παραθέτει τους κύριους στόχους, τους οποίους οφείλουν να υιοθετήσουν οι επαγγελματίες που συναντούν τέτοια περιστατικά. Αυτοί είναι : α) η προστασία και ασφάλεια του θύματος, β) ο σεβασμός του δικαιώματος αυτοδιάθεσης και των επιλογών του θύματος, γ) η αντιμετώπιση του προβλήματος με βάση τους δικονομικούς κανόνες, εφόσον καταγγέλλονται ή διαπιστώνονται ποινικά αδικήματα.(Παπακωνσταντής Β.Γ., Αθήνα – Κομοτηνή 2003)

Επίσης, περιλαμβάνει κατευθυντήριες οδηγίες για την δεοντολογική αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών :

- Άμεση ανταπόκριση. Στις υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας πρέπει να δίνεται προτεραιότητα.
- Η ασφάλεια και προστασία του θύματος αποτελεί πρώτιστο καθήκον του αστυνομικού.
- Εξέταση θύματος και συγκεκριμένες οδηγίες αυτής, διότι θα πρέπει να διεξαχθεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε το άτομο να αισθανθεί ελεύθερο να μιλήσει.
- Επιλογές και όχι λύσεις. Ο αστυνομικός είναι υποχρεωμένος να σεβαστεί τις αποφάσεις του εξυπηρετούμενου και στην περίπτωση που η προσωπική του γνώμη είναι διαφορετική
- Προσοχή στα ποινικά αδικήματα. Δηλαδή να εξετάζεται προσεκτικά το θύμα, ώστε σε περίπτωση διαπράξεως ποινικού αδικήματος, ο αστυνομικός να φέρεται ανάλογα.
- Εχεμύθεια, το περιεχόμενο του διαλόγου θύματος – αστυνομικού είναι άκρως εμπιστευτικό
- Παραπομπή στους ειδικούς. Ο αστυνομικός δεν θα πρέπει να ασκεί συμβουλευτική, αλλά να παραπέμπει το θύμα σε ειδικούς και να διευκολύνει την επαφή μαζί τους.
- Ασφαλής διαμονή. Σε περίπτωση που ο εξυπηρετούμενος εκφράσει την επιθυμία να αλλάξει χώρο διαμονής και δεν έχει την δυνατότητα να το κάνει, ο αστυνομικός οφείλει να ενημερώσει τις αρμόδιες κοινωνικές υπηρεσίες. (στοιχεία των οποίων εμπεριέχονται στο τέλος του εγχειριδίου).
- Για την αποτροπή της δευτερογενούς θυματοποίησης, ο αστυνομικός πρέπει να λειτουργήσει με συγκεκριμένο τρόπο,

ώστε το θύμα να μην αισθανθεί ότι κρίνεται. Στο εγχειρίδιο υπάρχουν αναλυτικές οδηγίες για την πρόποσα συμπεριφορά.

- Ο αστυνομικός πρέπει να διερευνά πάντα με κατάλληλες ερωτήσεις την επικινδυνότητα της κακοποίησης και να ενημερώνει το θύμα για τη κατάσταση στην οποία βρίσκεται
- Τέλος πρέπει να δίνει ακριβείς οδηγίες που θα βοηθήσουν στην προστασία του θύματος. (Παπακωνσταντής Β.Γ., Αθήνα – Κομοτηνή 2003)

Η έκταση των αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας που προσδιορίζονται από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις που ισχύουν σήμερα, προσδίδει περιθώριο παρέμβασης στην περίπτωση καταγγελίας του θύματος αλλά δίνεται και η δυνατότητα στον αστυνομικό να κινηθεί αυτεπάγγελτα σε περίπτωση που κρίνει ότι το θύμα υπέστη σοβαρή ή επικίνδυνη σωματική βλάβη. Όταν η καταγγελία του θύματος γίνει, στόχος του αστυνομικού είναι να πάρει την κατάθεση του και να την διαβιβάσει στον Εισαγγελέα για την περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης. Μια άλλη περίπτωση εμπλοκής είναι η αυτεπάγγελτη κίνηση του εισαγγελέα, σε περίπτωση που το περιστατικό που δημιουργήθηκε είναι πολύ σοβαρό και προκλήθηκε ισχυρή απειλή κατά της ζωής του θύματος (π.χ. να μεταφερθεί στην εντατική πτέρυγα γενικού νοσοκομείου) ή προκλήθηκε ο θάνατός του. Σε περίπτωση που δεν ισχύει κανένα από τα παραπάνω, το θύμα έχει το περιθώριο να ζητήσει τη καταγραφή του επεισοδίου στο βιβλίο συμβάντων του τμήματος, όπως επίσης μπορεί να ζητήσει ιατροδικαστική εξέταση, ώστε σε περίπτωση που κινηθεί αργότερα δικαστικά να έχει ένα ακλόνητο στοιχείο. Ανεξάρτητα από τα παραπάνω μπορεί να ζητήσει από τον αστυνομικό υπηρεσίας να κάνει συστάσεις στο βίαιο σύζυγο ή πιο επίσημα να

ζητήσει από τον εισαγγελέα να κάνει τη σύσταση. Τέλος σε περίπτωση που γίνει τηλεφωνική καταγγελία, ο αστυνομικός υποχρεούται να παραστεί το συντομότερο δυνατό στη διεύθυνση που δόθηκε. Στη συνέχεια θα κινηθεί ανάλογα με τη κατάσταση που θα αντικρίσει. Συγκεκριμένα, αν υπάρχει ένταση θα προσπαθήσει να επαναφέρει ισορροπία, τάξη και θα ενημερώσει τα άτομα για τα δικαιώματά τους. Με τον ίδιο τρόπο αντιμετωπίζει και ένα παρόμοιο περιστατικό που θα συναντήσει κατά τη διάρκεια περιπολίας. (Λαμπροπούλου Ε., Αθήνα 1994)

Οι παραπάνω κινήσεις είναι οι τυπικές που προβλέπονται από το νόμο, όμως μπορούν να υποστηριχθούν σωστά, από ένα ενημερωμένο και ευαισθητοποιημένο προσωπικό ή απλά να διεκπεραιωθούν χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα. Η απαραίτητη αυτή ευαισθητοποίηση επιδιώκεται μέσω του παραπάνω αστυνομικού εγχειριδίου, το οποίο έχει σταλεί σε όλα τα αστυνομικά τμήματα της χώρας. Η αποστολή δεν συνοδεύεται από άλλες συμπληρωματικές διαδικασίες εκμάθησης του από τους επαγγελματίες όπως επίσης ακόμα δεν έχει γίνει αντικείμενο διδασκαλίας ή κάποιας άλλης αντίστοιχης διαδικασίας. Είναι λογική απόρροια η πιθανή ένταξη του στη συνήθη γραφειοκρατική διαδικασία και είναι γεγονός ότι η αφομοίωση ενός εγχειριδίου, χωρίς τη διεξαγωγή σεμιναρίων ή έστω κάποιων εκπαιδευτικών εργαστηρίων είναι πιθανώς αδύνατη σε έναν επαγγελματία που υπηρετεί χρόνια το Σώμα, οπότε η επαγγελματική του συμπεριφορά και προσωπικότητα είναι πλέον παγιωμένες. (Λαμπροπούλου Ε., Αθήνα 1994)

3.5 Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

Στερεότυπα και Προκαταλήψεις

Το αστυνομικό σώμα είναι απαραίτητο να αποτελείται από άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου, αφού διατηρούν μεγάλη ευθύνη απέναντι στο κοινωνικό σύνολο. Το μορφωτικό επίπεδο προσδιορίζει το μέγεθος και τον τρόπο που αφομοιώνει το άτομο προκαταλήψεις. Η Ελληνική πραγματικότητα όμως αποδεικνύει την έλλειψη αστυνομικού δυναμικού με υψηλό επίπεδο γνώσεων. Είναι γεγονός ότι η γνώση διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες του αστυνομικού, τον απαλλάσσει από προκαταλήψεις, στερεότυπα και από τον αποπροσανατολισμό. Ο αστυνομικός που διαθέτει υψηλό ή χαμηλό μορφωτικό ή γνωστικό επίπεδο έχει την ευθύνη να το αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, όμως εκείνος που έχει περισσότερες γνώσεις του αντικειμένου του, διατηρεί μεγαλύτερη ευθύνη για την αξιοποίησή τους. (Βασιλειάδου Μ., Μάρκου Γ., Αθήνα 1996).

Η κυριότερη διαφορά του υπεύθυνου και ανεύθυνου αστυνομικού εντοπίζεται στον τρόπο αντιμετώπιση των περιστατικών του. Καθένας διατηρεί στερεότυπα, τα οποία επηρεάζουν τη στάση της ζωής του και τις επιλογές του. Ο αστυνομικός που διατηρεί επαγγελματική υπεύθυνη στάση, προσπαθεί να μην προβάλλει τα στερεότυπά του στις περιπτώσεις που αναλαμβάνει. Είναι τυπικός, ευγενικός και εκτελεί ακριβώς τα καθήκοντά του, ανεπηρέαστος από τις προσωπικές του σκέψεις. Το χρέος του υπεύθυνου αστυνομικού είναι να χαρακτηρίζεται από κοινωνική προσφορά. Τα κίνητρό του για κάθε επίτευγμα θα πρέπει να έχουν στόχο την βελτίωση της ζωής και την κατάκτηση της γνώσης. Αντίθετα ο μη επαγγελματίας (ανεύθυνος) αστυνομικός κινείται χωρίς ιδιαίτερη σκέψη,

προβάλλοντας τις προσωπικές του αντιλήψεις στα περιστατικά που αναλαμβάνει και παραβλέπει ιδεολογικούς περιορισμούς και τυπικά καθήκοντα. (Βασιλειάδου Μ., Μάρκου Γ., Αθήνα 1996).

Η ευθύνη των αστυνομικών είναι τεράστια απέναντι στο κοινωνικό σύνολο. Το αξίωμα τους δίνει τη δυνατότητα να επέμβουν προκειμένου να αντιμετωπίσουν προβλήματα που δημιουργούνται μέσα στην κοινότητα. Πολλές φορές, οι αστυνομικοί δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν την έκταση της ενδοοικογενειακής βίας. (Χορκχαίμερ Μ., Αθήνα 1984).

Μερικές από τις στερεοτυπικές αντιλήψεις που επικρατούν στην σύγχρονη κοινωνία και υιοθετούν πολλοί αστυνομικοί απέναντι στην κακοποίησης της γυναίκας είναι οι εξής :

A) Οι γυναίκες - θύματα είναι υπεύθυνες ως ένα βαθμό για την κακοποίησή τους, γιατί μέσα από τις «παράλογες» προκλήσεις τους οδήγησαν το σύντροφό τους σε σημείο έκρηξης.

B) Οι κακοποιημένες γυναίκες απολαμβάνουν ή επιδιώκουν μια σχέση βίας, διαφορετικά θα εγκατέλειπαν το βίαιο σύντροφό τους και θα διέλυαν τη σχέση τους.

Γ) Η κυριαρχία των ανδρών μέσα στους κόλπους της οικογένειας και η υποταγή της γυναίκας στην εξουσία του άνδρα.

Είναι φανερό ότι στα τρία στερεότυπα που προαναφέρθηκαν, κοινή βάση αποτελούν τα πρότυπα που τροφοδοτεί το παραδοσιακό μοντέλο της Ελληνικής οικογένειας. Σύμφωνα με αυτό, αφού η εξουσία και το αλάθητο ανήκει στο ανδρικό φύλο (πατέρας), η βίαιη συμπεριφορά προς τη γυναίκα/θύμα είναι αποδεκτή από το ευρύτερο

κοινωνικό περιβάλλον και κατά συνέπεια από το μεγαλύτερο μέρος των αστυνομικών. (Χορκχαϊμερ Μ., Αθήνα 1984).

3.6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

Κοινωνική αναπαράσταση είναι ένας τρόπος ερμηνείας και σκέψης της καθημερινής μας πραγματικότητας, μια μορφή κοινωνικής γνώσης. Τα άτομα και οι ομάδες καθορίζουν τη θέση τους σε σχέση με τις καταστάσεις, τα γεγονότα, τα αντικείμενα, τις επικοινωνίες που τις αφορούν, τις αξίες και τις ιδεολογίες που συνδέονται με διάφορες κοινωνικές θέσεις. Αφορά πρώτα από όλα τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα αντιλαμβάνονται τα γεγονότα της καθημερινής τους ζωής, τα δεδομένα του περιβάλλοντός τους, τις εμπειρίες τους, αλλά και τις γνώσεις και τα διάφορα μοντέλα σκέψεων που δέχονται μέσω της παράδοσης, της εκπαίδευσης, της επικοινωνίας.

Συγκεκριμένα η έννοια της κοινωνικής αναπαράστασης προσδιορίζει μια μορφή της κοινωνικής σκέψης. Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις είναι τρόποι της πρακτικής σκέψης που προσανατολίζονται προς την επικοινωνία, την κατανόηση και τον έλεγχο κοινωνικού περιβάλλοντος. (Παπαστάμου Σ., Αθήνα 1989).

Οι αστυνομικοί αναπτύσσουν ειδικές κοινωνικές αναπαραστάσεις που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο εκτιμούν τις κακοποιημένες γυναίκες καθώς και τις συμπεριφορές που υιοθετούν απέναντί τους. Οι εκτιμήσεις τους σχετίζονται με τον επαγγελματικό τους ρόλο και όχι με το επίπεδο μόρφωσής τους. Μέρος των αστυνομικών συχνά αντί να περιγράψουν το περιστατικό που τους καταγγέλλεται από τις κακοποιημένες γυναίκες, προβαίνουν σε σημαντικές δηλώσεις πάνω στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των θυμάτων – γυναικών, που θεωρείται ότι είναι σημαντικά για τη διατήρηση ή όχι της σχέσης τους με τους δράστες :άρνηση της κατάστασης που βιώνουν, κατανόηση και

αποδοχή της κατάστασης, ψυχική καταπίεση, εξωτερική πίεση, ουσιώδες κίνητρο για να απεγκλωβιστούν από το πρόβλημα της βίας.

Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις δεν είναι απλές «στιγμαίεις» εικόνες, των κοινωνικών φαινομένων αλλά αντιπροσωπεύουν ένα μέρος μιας ολόκληρης σειράς που συμπεριλαμβάνουν τόσο παρελθόν (αιτίες ενδοοικογενειακής βίας), όσο και το μέλλον (πρόγνωση). Οι προγνώσεις των αστυνομικών είναι προβλέψιμες, από τις ατομικές εκτιμήσεις που κάνουν για την προσωπικότητα και τα δεδομένα που αφορούν τη συμπεριφορά των κακοποιημένων γυναικών. Όμως για να κάνουν αυτήν την πρόγνωση, υπολογίζουν τις πλευρές της συμπεριφοράς τους, με υποκειμενικά κριτήρια. Μερικοί αστυνομικοί κάνουν την πρόγνωσή τους βασιζόμενοι σε πλευρές της προσωπικότητας οι οποίες λέγεται ότι είναι σταθερές (ακαμψία, ουσιώδη κίνητρα), αντίθετα άλλοι κάνουν την πρόγνωση με βάση των γνώσεων που απέκτησαν παρατηρώντας την συμπεριφορά των κακοποιημένων γυναικών.

Όσο η προσέγγιση των αστυνομικών απέναντι στις γυναίκες – θύματα είναι η καλύτερη δυνατή, τόσο περισσότερο αποκτούν γνώσεις πάνω στις τελευταίες, με αποτέλεσμα η ακρίβεια των προγνώσεών τους στη συμπεριφορά των τελευταίων να αυξάνεται. (Παπαστάμου Σ., Αθήνα 1989).

3.7 Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Ο θεσμός της Αστυνομίας σίγουρα αποτελεί σημαντικό μέσο αντιμετώπισης του προβλήματος της ενδοοικογενειακής βίας. Η αστυνομική εξουσία έχει την αρμοδιότητα να ενημερώνει του θύμα για τα δικαιώματά του και την αυτεπάγγελτη ιδιότητα να επεμβαίνει στην καταστροφική σχέση θύματος – θύτη όταν κρίνει ότι η καταχρηστική πράξη αγγίζει τα όρια του εγκλήματος. Ο αστυνομικός οφείλει να φέρεται με επαγγελματισμό, δηλαδή σύμφωνα με τις θεωρητικές γνώσεις που έχει δεχθεί κατά την εκπαίδευσή του και σύμφωνα με τον αστυνομικό δεοντολογικό κώδικα. Συγκεκριμένα οι αστυνομικοί πρέπει να επιδεικνύουν α) σοβαρότητα, β) υπομονή, γ) ευαισθησία, δ) αμεροληψία, ε) αντικειμενικότητα, στ) διακριτικότητα, ζ) εχεμύθεια, στην αντιμετώπιση κάθε περιστατικού.

Επίσης, η εκπαιδευτική διαδικασία των αστυνομικών περιέχει κοινωνική ευαισθητοποίηση του επαγγελματία και αναγνωρίζει την αξία βασικών ψυχολογικών γνώσεων. Παρόλα αυτά η νομοθεσία και η εκπαίδευση αφήνουν περιθώριο σε κάθε αστυνομικό να κινηθεί επαγγελματικά σύμφωνα με την προσωπικότητά του.

Σε περίπτωση που οι αστυνομικοί παρασυρθούν από προσωπικές τους τοποθετήσεις και δεν κινηθούν αυστηρά επαγγελματικά, σίγουρα θα προκαλέσουν πόνο και θα γίνουν από μια μεριά η αιτία ανοχής του θύματος ενός ακόμη επεισοδίου βίας. Έτσι, λοιπόν, συμπεραίνουμε ότι υπάρχει η ανάγκη αναπροσαρμογής της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε μια κατεύθυνση κριτικής κοινωνικής στάσης, ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των αστυνομικών σπουδαστών, πέραν της απαραίτητης νομομάθειας και χρήσης όπλου. (Βασιλειάδου Μ., Μάρκου Γ., Αθήνα 1996)

3.8 ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

Η εργασία στην αστυνομία ανήκει στην κατηγορία των επαγγεμάτων εκείνων, που είναι συνυφασμένα με την ανθρώπινη αλληλεπίδραση και την άμεση διαπροσωπική επαφή. Οι υπηρεσίες, που παρέχονται και ο τρόπος προσφοράς τους είναι καθοριστικός για τους αποδέκτες τους, που συνήθως είναι προσωποποιημένοι. Ένα από τα προβλήματα, που προκύπτουν, το οποίο αγγίζει πολλά επίπεδα είναι η ένταση, η πίεση και πιθανόν η συναισθηματική εμπλοκή, που οι αστυνομικοί βιώνουν καθημερινά και είναι συστατικά στοιχεία της φύσης της εργασίας τους. Στις επαφές θυμάτων και αστυνομικών, ο αστυνομικός μπορεί να μη μένει συναισθηματικά αμέτοχος. Η αίσθηση του κινδύνου που πρόκειται να αντιμετωπίσει δεν είναι πάντα στοιχείο ρουτίνας, καθώς κάθε επεισόδιο ενέχει τον παράγοντα του ρίσκου. Το ότι ο αστυνομικός διαθέτει μια μορφή εξουσίας δεν προϋποθέτει, ότι έχει αποβάλλει αυτομάτως και την αίσθηση του κινδύνου. (Παπακωνσταντής Β.Γ., Αθήνα – Κομοτηνή 2003).

Σε ένα πρώτο επίπεδο ο ρόλος , που πρέπει να υποστηρίξουν – στην περίπτωση των οικογενειακών επεισοδίων, όπου ο θύτης είναι άνδρας- έρχεται σε αντίθεση με το φύλο που εκπροσωπούν. Οι έχοντες επαγγελματισμό δε θα ταυτιστούν με το δράστη, επιδοκιμάζοντας τη συμπεριφορά του. Ένας αριθμός αστυνομικών όμως, επαυξάνει τη συμπεριφορά του, είτε λόγω προβολής των δικών του πεποιθήσεων, είτε λόγω του σχηματισμένου πρότυπου, που έχει διαμορφώσει για το ρόλο του άνδρα σε συνδυασμό με το ότι ανήκουν στο ίδιο φύλο.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο οι στρεσογόνες καταστάσεις, που βιώνουν καθημερινά, διασαλεύουν την εσωτερική τους ισορροπία, σε βαθμό που

να επιβραδύνεται η λειτουργικότητα τους –συνέπεια της αρνητικής διάθεσης- χωρίς να υπονοείται η δημιουργία ψυχοπαθολογίας. Αυτό σημαίνει, ότι ένας επαγγελματίας υπό θετικές συνθήκες εργασίας (όπως συνειδητή επιλογή εργασίας και όχι τυχαία ή για βιοποριστικούς λόγους) καταβάλλει μια προσπάθεια χρησιμοποιώντας το σύνολο των δεξιοτήτων του σε κοινωνικό, εργασιακό, πρακτικό επίπεδο, για να είναι αποδοτικός, ενώ σε ένα περιβάλλον που καταπιέζει την ψυχική του ευφορία και ηρεμία, για να εξακολουθήσει να διατηρεί τον «τίτλο» του επαγγελματία, οφείλει να καταβάλλει υπέρογκη προσπάθεια, για να ισχυροποιήσει τον επαγγελματισμό του. (Παπακωνσταντής Β.Γ., Αθήνα – Κομοτηνή 2003).

Επίσης, το άγχος, ο θυμός και η πίεση που τους τροφοδοτούν αρνητικά, λόγω της ιδιαιτερότητας του επαγγέλματος τους, τους ακολουθούν ακόμα και στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Όταν αυτό συμβαίνει κατ' επανάληψη, ο αστυνομικός δεν είναι σε θέση να 'κλειδώσει' το πρόβλημα έξω από το σπίτι του. Είναι λογικό, εφ' όσον ο θυμός και η πίεση εξακολουθούν να υπάρχουν, να διοχετευτούν αλυσιδωτά σε κάποιον άλλο και κατά κανόνα σε κάποιον με τον οποίο έχει εγκαθιδρυθεί μια ιδιαίτερα προσωπική σχέση, όπου θεωρείται ότι θα υπάρξει κατανόηση της έντασης, που θα εκτονωθεί, πολλές φορές κεκαλυμμένη.

Στην περίπτωση αυτή παρουσιάζεται και το κενό που υπάρχει, λόγω έλλειψης επαγγελματιών, (όπως ψυχολόγοι ή κοινωνικοί λειτουργοί) και διαφαίνεται ο καθοριστικός τους ρόλος σε τέτοιου είδους υπηρεσίες, όπως τα αστυνομικά τμήματα. Η δυσκολία χειρισμού έντονα αρνητικών συναισθημάτων, που καταγιγιστικά εγκαθίστανται στην ψυχολογία του αστυνομικού, ξεδιπλώνει την ανάγκη υποστήριξης, ανασυγκρότησης και αποκατάστασης των «εσωτερικών τμημάτων» του

που ο ίδιος δυσκολεύεται να οριοθετήσει ή να απομονώσει. (Λαμπροπούλου Ε., Αθήνα 1994).

Η παραπάνω άποψη ενισχύεται από την υπάρχουσα πραγματικότητα – από το γεγονός δηλαδή, ότι οι περισσότεροι αστυνομικοί έχουν ανεπάρκεια γνώσεων, εφόσον η πρόσβαση των αστυνομικών στις σχολές, μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων επιτεύχθηκε, πρόσφατα – και κυρίως από τις αναπαραστάσεις των πολιτών, που προσδίδουν στους αστυνομικούς χαρακτηρισμούς, όπως αμόρφωτοι, άξεστοι, σκληροί, κυνικοί, είρωνες, κ.λ.π. Οι νέοι αστυνομικοί αντίθετα με τους παλιούς υπερτερούν σε γνωστικό επίπεδο έχοντας συμμετάσχει στη διαδικασία των Πανελλήνιων Εξετάσεων (γεγονός που σημαίνει ότι έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) προκειμένου να εισαχθούν στα αστυνομικές σχολές.

Ένα άλλο θέμα που εμφανίζεται είναι η προσωπική ματαιώση η οποία παρουσιάζεται σε περιπτώσεις όπου ο αστυνομικός είναι ευσυνείδητος και έχει την πρόθεση να υποστηρίξει το θύμα, αλλά δεν διαθέτει τις κατάλληλες μεθόδους προσέγγισης του, ιδιαίτερα όταν το θύμα βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης. Στην περίπτωση αυτή, ο αντικατοπτρισμός, της ανθρώπινης πλευράς του στο θύμα είναι μια πρώτη μορφή θετικής προσέγγισης, αρκετή για να καθησυχάσει το θύμα, έστω και ημιτελώς, αφού αυτό που αρμόζει στην συγκεκριμένη περίπτωση και είναι αποτέλεσμα εξειδίκευσης είναι η συναισθηματική ανασυγκρότηση του. Κατά συνέπεια η παρουσία εξειδίκευσης δεν είναι μόνο ένας θησαυρός επαγγελματικών γνώσεων ή κάποια μορφή επαγγελματικού πλούτου, αλλά ένα μέσο που θα τους παρέχει :

- Κατανόηση και όχι υποτίμηση της συμπεριφοράς του θύματος
- Μια πολύπλευρη οπτική της κατάστασης

- Μια περισσότερο μεθοδευμένη προσέγγιση
- Ανάπτυξη και ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, η οποία λόγω της ανεπάρκειας γνώσεων μπορεί να βρίσκεται σε καταστολή.

Ένας μεγάλος αριθμός αστυνομικών έχει ως κριτήρια επιλογής του συγκεκριμένου επαγγέλματος την κοινωνική καταξίωση και τη ‘βιοποριστική’ αποκατάσταση, με αποτέλεσμα να βάλλετε ο επαγγελματισμός και η δεοντολογία του επαγγέλματος. Επικρίνετε η έλλειψη προσωπικής επιθυμίας για κοινωνική προσφορά και αναφέρεται η αλλοτρίωση των αρχικών προθέσεων (αν υπήρχαν τέτοιες) για προσφορά και υπηρεσία και τη μετατροπή τους σε ‘εξουσία’ και όχι σε ‘έργο’. (Παπακωνσταντής Β.Γ., Αθήνα – Κομοτηνή 2003).

Ένα άλλο πρόβλημα προκαλεί η επάνδρωση των αστυνομικών τμημάτων συνήθως από προσωπικό αρσενικού φύλου, γεγονός που λειτουργεί ανασταλτικά για τις γυναίκες, που έχουν αποφασίσει να προχωρήσουν σε καταγγελία. Η διαφορά του φύλου μεταξύ θυμάτων και αστυνομικών, για τις γυναίκες συνδέεται με τη διαφορετική προσέγγιση του θέματος της βίας, εμπλουτισμένη με ψυχρότητα και αδιαφορία. Παράλληλα πραγματοποιείται μια προσπάθεια πειθούς, ότι το επεισόδιο κακοποίησης είναι μεμονωμένο και δεν αφορά μια συστηματική και επαναλαμβανόμενη ενέργεια. Κατά συνέπεια είναι δύσκολο, να καταγγείλουν το γεγονός από τη στιγμή, που ο θύτης ταυτίζεται λόγω φύλου με τα όργανα εξουσίας και διαχείρισης έλεγχου, γι’ αυτό και προδιαγράφουν αρνητικά κάθε προσπάθεια καταγγελίας. (Παπακωνσταντής Β.Γ., Αθήνα – Κομοτηνή 2003).

3.9 ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΘΥΜΑΤΑ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ (Η Διαδικασία Που Ακολουθείται).

Στην περίπτωση που έχει γίνει τηλεφωνική κλήση και δεν έχει συλληφθεί ο δράστης η διαδικασία είναι η ακόλουθη:

1. Αποστέλλουν περιπολικό και κάνουν κλήση στο Κέντρο (100) για να γίνει διαπίστωση και εκτίμηση της κατάστασης,
2. Στην περίπτωση που θα βρουν τη γυναίκα χτυπημένη, κάνουν προσαγωγή της γυναίκας στο Τμήμα,
3. Ο Αξιωματικός Υπηρεσίας κάνει εκτίμηση της κατάστασης με ερωτήσεις όπως αν θέλει να πει κάτι, να φάει κάτι, προκειμένου να χαλαρώσει,
4. Από την εκτίμηση που θα κάνει αν είναι αναγκαίο καλεί εισαγγελική υπηρεσία για να πάρει έγκριση από τον Εισαγγελέα να καλέσει ψυχολόγο,
5. Στην περίπτωση που έρθει ο ψυχολόγος την ηρεμεί,
6. Της παίρνουν κατάθεση και συντάσσει ο ψυχολόγος έκθεση πραγματογνωμοσύνης,
7. Κάνουν από την υπηρεσία τις απαραίτητες διαδικασίες για ιατροδικαστική εξέταση, προκειμένου να πάει σε νοσοκομείο και να την εξετάσουν,
8. Εγγραφή του περιστατικού στο Βιβλίο Συμβάντων,
9. Γίνονται αναζητήσεις και αποστολή σήματος σε όλες τις υπηρεσίες και ενημέρωση του προϊστάμενου υπηρεσιών για το περιστατικό με σκοπό να γίνει η σύλληψη του δράστη.

Όταν γίνει η σύλληψη του δράστη πραγματοποιείται λήψη εξέτασης κατηγορουμένου, καλείται ψυχολόγος και γι'αυτόν, και συντάσσει ο ψυχολόγος έκθεση και γι'αυτόν. Η διαδικασία του αυτοφώρου ξεκινάει από την ώρα της σύλληψης και την επόμενη μέρα πηγαίνει με συνοδεία αστυνομικών στα δικαστήρια.

3.10 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.

Συσχετισμός των Αρχών και των Αξιών της Κοινωνικής Εργασίας και της Αστυνομίας.

Στο κεφάλαιο αυτό θέλουμε να κάνουμε μια αντιπαράθεση μεταξύ των αρχών και των αξιών της Κοινωνικής Εργασίας και της Αστυνομίας, καθώς και των τρόπων μέσω των οποίων προσεγγίζουν τα ανθρώπινα προβλήματα αυτά τα δύο επαγγέλματα.

Η Κοινωνική Εργασία είναι ένας θεσμός ο οποίος έχει σκοπό την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, ενισχύοντας τις αναπτυξιακές ικανότητες των ανθρώπων και φέρνοντάς τους πιο κοντά στις υπηρεσίες οι οποίες θα τους παρέχουν τις δυνατότητες επίλυσης των προβλημάτων τους.

Η Αστυνομία από την άλλη πλευρά είναι ένας πολιτικός θεσμός ταγμένος από την πολιτεία για την προάσπιση της δημόσιας και κρατικής ασφάλειας.

Έτσι λοιπόν, έχουμε να κάνουμε με δύο διαφορετικούς θεσμούς κοινωνικούς και πολιτικούς και με διαφορετικούς στόχους.

Παρόλη όμως τη θεμελιακή διαφορά τους, υπάρχουν κάποια σημεία επαφής που παρέχουν τη δυνατότητα συνεργασίας αυτών των δύο θεσμών. Ας δούμε ποιά είναι αυτά τα σημεία.

Από την Κοινωνική Εργασία θα παραθέσουμε τις αξίες του επαγγέλματος (Καλλινικάκη, Αθήνα 1998), και τον διεθνή κώδικα δεοντολογίας των Κοινωνικών Λειτουργών. Από την πλευρά της Αστυνομίας θα παραθέσουμε τους κανόνες του κώδικα δεοντολογίας των Αστυνομικών (Σηφάκης, 1981 α, β, γ, δ, -1982 ε, στ, ζ).

ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ

Κοινωνική Εργασία	Αστυνομία
-Βοήθεια του ατόμου να υπερπηδήσει δυσκολίες και προβλήματα.	-Προστασία του πολίτη από εγκλήματα και ενοχλήσεις με βάση τους νόμους του κράτους.
-Αυτοδιάθεση του πελάτη.	-Αυτεπάγγελτη παρέμβαση
-Παραδοχή πολιτικών, κοινωνικών, θρησκευτικών πεποιθήσεων του πελάτη.	-Απουσία προκαταλήψεων και αισθημάτων εχθρότητας.
-Πίστη στην εμπιστευτικότητα των συνδιαλλαγών.	-Σεβασμός της στολής.
-Πίστη στο δικαίωμα του ατόμου να ενεργεί ελεύθερα.	-Διασφάλιση του απορρήτου.
-Πίστη στη μοναδικότητα και αξιοπρέπεια του πελάτη.	-Παρακολούθηση των κοινωνικών εξελίξεων.
-Πίστη στον αυτοσεβασμό του πελάτη	-Υπομονή στην αχαριστία και τις προκλήσεις.
-Πίστη σε ένα επαρκή και ικανοποιητικό τρόπο ζωής του πελάτη.	-Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Όπως παρατηρούμε από τον πίνακα , η Κοινωνική Εργασία έχει καθήκον να βοηθήσει το άτομο(ομάδα ή κοινότητα) να αντιμετωπίσει τα προβλήματα και τις δυσκολίες που δημιουργούνται με τις αλληλεπιδράσεις του με την κοινωνία, καθώς και από καταστάσεις απρόβλεπτες.

Από την άλλη πλευρά η Αστυνομία οφείλει να προστατεύει τον πολίτη από εγκλήματα και ενοχλήσεις όπως αυτά διαγράφονται από τους νόμους του κράτους.

Ενώ και τα δύο επαγγέλματα ασχολούνται με τον άνθρωπο, παρόλα αυτά διαφέρουν ως προς το ότι, η Κοινωνική Εργασία τον βοηθά επιστρατεύοντας τις τεχνικές και τα μέσα που της υπαγορεύουν οι αρχές και η δεοντολογία της, ενώ η Αστυνομία προστατεύει τον πολίτη με βάση τους νόμους του κράτους. (Κοινωνική Εργασία και Αστυνομία, Αθήνα 1976)

Επίσης, ο Κοινωνικός Λειτουργός πιστεύει στην αυτοδιάθεση του πολίτη, στο δικαίωμα του δηλαδή να αποφασίζει ο ίδιος για όσα τον αφορούν αν θα δεχθεί την προσφερόμενη βοήθεια. Αντίθετα ο Αστυνομικός είναι υποχρεωμένος να παρέμβει αυτεπάγγελα και να δώσει λύση σε οποιοδήποτε πρόβλημα ή άδικη πράξη η οποία θα πέσει στην αντίληψή του ή του γίνει γνωστή κατόπιν αιτήματος ενός πολίτη.

Η απουσία κοινωνικών θρησκευτικών, πολιτικών προκαταλήψεων αποτελεί σημαντικό βήμα στο να είναι η προσφερόμενη εργασία του Κοινωνικού Λειτουργού αντικειμενική. Δεν έχει το δικαίωμα να κάνει διακρίσεις μεταξύ των πελατών αλλά οφείλει να τους αντιμετωπίζει όλους με τον ίδιο τρόπο. Σε αυτό βέβαια τον βοηθάει η αυτογνωσία την οποία την αναπτύσσει το διάστημα της εκπαίδευσής του. Την ίδια αρχή οφείλουν να σέβονται και οι Αστυνομικοί, οι οποίοι δεν έχουν το δικαίωμα να κάνουν διακρίσεις μεταξύ των παραβατών ούτε να τρέφουν αισθήματα εχθρότητας απέναντι τους.

Ο Αστυνομικός είναι υποχρεωμένος με βάση τον κώδικα δεοντολογίας του, να παρέχει τον εαυτό του ως υπόδειγμα υπακοής στους

νόμους. Κάτι ανάλογο δεν υπάρχει στον κώδικα δεοντολογίας των Κοινωνικών Λειτουργών, ούτε και στις αξίες της Κοινωνικής Εργασίας οι οποίες έχουν προαναφερθεί. Σαν δημόσιοι υπάλληλοι όμως οφείλουν να υπακούουν στους νόμους του κράτους και να μην έχουν καμία ανάμειξη σε οποιαδήποτε καταδικαστέα πράξη όπως εγκλήματα κατά των ηθών, κ.λ.π. Φυσικά κάτι τέτοιο είναι ευνόητο, γιατί η παράβαση τέτοιων νόμων θα έχει σαν συνέπεια, όχι μόνον την ανάκληση της άδειας άσκησης επαγγέλματος (άρθρο 2, Ν. 4018/59) αλλά και αρνητικό αντίκτυπο σε όλο το επάγγελμα. (Κοινωνική Εργασία και Αστυνομία, Αθήνα 1976)

Μία αρχή η οποία ισχύει στους Κοινωνικούς Λειτουργούς και στους Αστυνομικούς είναι το επαγγελματικό απόρρητο. Ο Κοινωνικός Λειτουργός οφείλει να τηρήσει την εχεμύθεια των συνδιαλλαγών του με τον πελάτη έτσι ώστε να αναπτυχθεί μεταξύ τους σχέση εμπιστοσύνης (Κ.Λ. – Πελάτη). Η εμπιστοσύνη είναι βασικό εργαλείο της συνεργασίας του Κ.Λ. και του πελάτη και δεν πρόκειται να αναπτυχθεί εάν ο Κοινωνικός Λειτουργός διαλαλεί τα όσα του λέει ο πελάτης.

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι μια βασική αρχή και για τα δύο επαγγέλματα. Η Κοινωνική Εργασία η οποία ασχολείται με τα ανθρώπινα προβλήματα δεν είναι δυνατόν να μην λαμβάνει στις αρχές της το σεβασμό τόσο σημαντικών δικαιωμάτων. Έτσι ο Κοινωνικός Λειτουργός πιστεύει στο δικαίωμα του ανθρώπου να ενεργεί ελεύθερα ολοκληρώνοντας την προσωπικότητά του, στο βαθμό βέβαια που δεν καταπατά το ίδιο δικαίωμα του άλλου, στη μοναδικότητα και την αξιοπρέπειά του και φυσικά στα δικαιώματά του για έναν επαρκή και ικανοποιητικό τρόπο ζωής. Από την άλλη, η προστασία των συνταγματικών δικαιωμάτων για ελευθερία, ισότητα, δικαιοσύνη είναι

καθοριστική για την αστυνομία διότι η καταπάτηση αυτών των δικαιωμάτων οδηγεί σε εχθρότητα των πολιτών απέναντί της.

Υπάρχει κάτι το οποίο πρέπει να ειπωθεί, παρ'όλο που και οι δύο θεσμοί οφείλουν να σέβονται τα δικαιώματα του ανθρώπου για ελευθερία, δικαιοσύνη, κ.λ.π. , υπάρχει κάποια διαφορά μεταξύ τους. Η αστυνομία είναι υποχρεωμένη να προστατεύει αυτά τα δικαιώματα, η δε κοινωνική εργασία όμως πιστεύει σε αυτά. Η αστυνομία παρόλο που οφείλει να προστατεύσει τα ανθρώπινα δικαιώματα, πολλές φορές όμως εξαιτίας αυτής της αποστολής της, αναγκάζεται να έρθει σε σύγκρουση όπως συμβαίνει για παράδειγμα σε μία σύλληψη πολίτη. Εκείνη τη στιγμή παραβιάζεται το δικαίωμά του για ελευθερία έστω και αν συνέβη κάποια αξιόποινη πράξη που τον οδήγησε στη σύλληψη. (Κοινωνική Εργασία και Αστυνομία, Αθήνα 1976)

Στόχος μας είναι μέσα από την αντιπαράθεση των αρχών και των αξιών να φανούν τα κοινά σημεία των δύο επαγγελμάτων. Έτσι παρά τις διαφορές τους, κύριο σημείο τους αποτελεί ο άνθρωπος. Μπορεί βέβαια να τον αντιμετωπίζουν κάτω από διαφορετική σκοπιά (εξαιτίας της αποστολής τους) η ιδεολογία του όμως ενδιαφέρει την κοινωνική εργασία και την αστυνομία.

Η αρχή του επαγγελματικού απόρρητου και της έλλειψης διακρίσεων (θρησκευτικών, πολιτικών, κοινωνικών, τοπικιστικών, κ.λ.π.) οι οποίες ισχύουν και για τα δύο επαγγέλματα θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση της αποστολής και του περιεχομένου του ενός από το άλλο. Ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα στα ανθρώπινα δικαιώματα είτε ερμηνεύεται ως προστασία είτε ως πίστη είναι ένα σημείο όπου δεν πρέπει να αγνοούμε. (Κοινωνική Εργασία και Αστυνομία, Αθήνα 1976)

Στη συνέχεια θα αναφερθούμε στην αντιπαράθεση των τρόπων με τους οποίους προσεγγίζουν τα ανθρώπινα προβλήματα τόσο οι Κοινωνικοί Λειτουργοί όσο και οι Αστυνομικοί.

3.11 ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΡΟΠΩΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.

Η Κοινωνική Εργασία ως εφαρμοσμένη επιστήμη, μέσα από τις επιδράσεις που έχει δεχθεί από τις κοινωνικές επιστήμες και τις μεγάλες εξελίξεις και αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί στα διάφορα συστήματα της ανθρώπινης κοινωνίας, έχει διαμορφώσει ένα δίκτυο υπηρεσιών, χρησιμοποιώντας μια σειρά μεθοδολογικών προσεγγίσεων που είναι η κοινωνική εργασία με άτομα, με ομάδες και με κοινότητα. Σκοπός αυτών των προσεγγίσεων είναι να βοηθηθεί ο άνθρωπος να αντιμετωπίζει βασικά προβλήματα και η προαγωγή της ευημερίας του συνόλου.(Κοινωνική Εργασία και Αστυνομία, Αθήνα 1976)

Η διεργασία που ακολουθεί ο Κοινωνικός Λειτουργός στην προσπάθειά του να εξυπηρετήσει άτομα ομάδες ή κοινότητες αποτελείται από τα εξής στάδια της συλλογής πληροφοριών, της διάγνωσης – εκτίμησης και της θεραπείας (Perlman, 1957).

Στο στάδιο της συλλογής πληροφοριών, ο Κοινωνικός Λειτουργός προσπαθεί να αποκτήσει μια σαφή αντίληψη των γεγονότων που οδήγησαν στην προβληματική κατάσταση του εξυπηρετούμενου αλλά και να γνωρίσει τον ίδιο τον εξυπηρετούμενο στη σχέση του με το περιβάλλον και τη αντίληψή του για την φύση του προβλήματός του. Η συλλογή πληροφοριών αποτελεί μια συνεχή διαδικασία, γιατί όσο αναπτύσσεται η σχέση μεταξύ Κοινωνικού Λειτουργού και εξυπηρετούμενου τόσο αυτός εμπιστεύεται στον Κοινωνικό Λειτουργό περισσότερα στοιχεία και γεγονότα. Στο στάδιο αυτό ο Κοινωνικός Λειτουργός ταξινομεί μέσα στη σκέψη του τα γεγονότα και τις ανάγκες του εξυπηρετούμενου με βάση τη σειρά προτεραιότητάς τους, ώστε να

μπορέσει να σκεφθεί μέσα από αυτά και να προχωρήσει στη διάγνωση-εκτίμηση της όλης κατάστασης.

Στο δεύτερο στάδιο, όταν αναφερόμαστε στη διάγνωση εννοούμε την συνειδητή διαδικασία επεξεργασίας των δεδομένων που φέρνει το άτομο, η ομάδα ή η κοινότητα στην υπηρεσία, με σκοπό την αναγνώριση του προβλήματος και των χαρακτηριστικών του ατόμου, της ομάδας και της κοινότητας σε σχέση με το σκοπό και τα μέσα της οργάνωσης.

Το τρίτο, στάδιο αυτής της διαδικασίας αποτελεί η εφαρμογή του σχεδίου δράσης που έχει αποφασιστεί από τον Κοινωνικό Λειτουργό από το προηγούμενο στάδιο καθώς και η παρακολούθηση από την πλευρά του Κοινωνικού Λειτουργού της πορείας πραγμάτωσης του σχεδίου από το άτομο, ομάδα, κοινότητα. Επίσης πολύ σημαντικό σημείο αυτού του σταδίου είναι ότι ο Κοινωνικός Λειτουργός βρίσκεται δίπλα στον εξυπηρετούμενο ώστε αν αντιμετωπίσει κάποια επιπρόσθετη δυσκολία ή αποτολμήσει κάποια άλλη ενέργεια, να έχει σαν στήριγμα τον Κοινωνικό Λειτουργό και να μοιράζεται μαζί του κάθε νέα εμπειρία.

Ο Κοινωνικός Λειτουργός για να μπορέσει να προσεγγίσει τα ανθρώπινα προβλήματα θα πρέπει να :

1. Έχει γνώσεις πάνω στην ανθρώπινη φύση και συμπεριφορά. Συγκεκριμένα ο Κ.Λ. θα πρέπει να γνωρίζει τους μηχανισμούς άμυνας του ατόμου, τις διαφορές μεταξύ της κανονικής και μη κανονικής συμπεριφοράς και να έχει γνώση ψυχοπαθολογίας.
2. Έχει γνώσεις των επιδράσεων του κοινωνικού περιβάλλοντος στην ανθρώπινη συμπεριφορά και των δυναμικών επικοινωνίας των ατόμων μεταξύ τους.
3. Έχει γνώσεις στη δημιουργία και ανάπτυξη επαγγελματικής σχέσης, και τις τεχνικές της διάγνωσης.

4. Έχει γνώσεις για το τί είναι θεραπεία ή θεραπευτικές ενέργειες. Παράλληλα ο Κ.Λ. για να μπορεί να προσεγγίσει καλύτερα το ανθρώπινο πρόβλημα πρέπει να γνωρίζει τους παράγοντες που το συνθέτουν, να έχει δηλαδή γνώσεις της κοινωνικής πραγματικότητας και ευαισθητοποίησης των σε αυτή.

Τώρα θα αναφερθούμε στον τρόπο προσέγγισης των ανθρώπινων προβλημάτων από την αστυνομία. Η αστυνομία είναι ένας χώρος που δρα κατασταλτικά και αυτό συνεπάγεται τον επηρεασμό του τρόπου με τον οποίο προσεγγίζει τα διάφορα ανθρώπινα προβλήματα. (Κοινωνική Εργασία και Αστυνομία, Αθήνα 1976)

Ο αστυνομικός ερευνά, ανακρίνει και παρακολουθεί, προκειμένου να συγκεντρώσει τις απαραίτητες πληροφορίες που θα τον βοηθήσουν να εκτιμήσει μια κατάσταση και να καταστρώσει ένα σχέδιο δράσης. Πιο συγκεκριμένα:

1. Κατά την εκτέλεση του ανακριτικού έργου, ο αστυνομικός με σκοπό να ανακαλύψει την αλήθεια, κάνει ερωτήσεις απότομες και κοφτές έχοντας ύφος αυστηρό και χρησιμοποιεί “θεμιτή βία” χωρίς να ενδιαφέρεται για την ψυχολογική κατάσταση του ανακρινόμενου.
2. Με σκοπό τη συλλογή στοιχείων, ενεργεί τόσο σωματικές έρευνες όσο και έρευνες σε καταστήματα, οικίες, γραφεία, και οποιουσδήποτε άλλους χώρους από τους οποίους μπορεί να συγκεντρώσει πληροφορίες.
3. Με σκοπό την αποκάλυψη εγκλημάτων, η αστυνομία παρακολουθεί άτομα που τα θεωρεί ύποπτα, λόγω του παρελθόντος τους, της διαγωγής τους στην κοινωνία και από

πληροφορίες τρίτων ότι τα άτομα αυτά έχουν αναμιχθεί σε παράνομα σχέδια.

Επίσης, μέσα από την εκπαίδευσή του ο αστυνομικός μαθαίνει να ακολουθεί μεθοδολογία, για το πως θα συλλάβει έναν δράστη, πως θα κάνει μια παρακολούθηση, πως θα αμυνθεί. Δεν αποκτά όμως ουσιαστική γνώση πάνω στην ψυχολογία και τα ψυχοδυναμικά της ανθρώπινης συμπεριφοράς, ούτε ευαισθητοποιείται πάνω στα κοινωνικά προβλήματα. Η ευαισθητοποίηση έρχεται όταν (όταν έρχεται) μετά, καθώς στην αστυνομία φτάνουν άνθρωποι με έντονα προβλήματα, οι οποίοι δεν είναι απαραίτητα εγκληματίες. Επομένως αυτοί οι άνθρωποι χρειάζονται βοήθεια την οποία αναγκάζονται να την δώσουν οι αστυνομικοί. Έτσι πολλοί αστυνομικοί υποστηρίζουν ότι εκτελούν και το ρόλο του Κοινωνικού Λειτουργού. Σύμφωνα με το άρθρο του Παπαγεωργίου (1976,σελ 8) η λύση του προβλήματος γίνεται επιφανειακά χωρίς να μελετούνται τα γενεσιουργά αίτια, και δεν υφίσταται δυνατότητα επίλυσης αυτών καθώς οι αστυνομικοί δεν διαθέτουν τις γνώσεις, ούτε τον απαιτούμενο χρόνο, ούτε είναι αυτή η αποστολή τους. (Κοινωνική Εργασία και Αστυνομία, Αθήνα 1976)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΣΤΙΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ: ΜΙΑ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.

Διαπολιτισμική διάσταση της ενδοοικογενειακής βίας.

Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί ένα σύνθετο ψυχοκοινωνικό φαινόμενο το οποίο πλήττει κατά κύριο λόγο τις γυναίκες και τα παιδιά.

Σε πρόσφατη έρευνα (World Health Organization, 2005), που διενεργήθηκε σε 10 χώρες με δείγμα 24.000 γυναίκες, αναδεικνύεται η εκτεταμένη βία κατά των γυναικών, η οποία παρά τις διαφοροποιήσεις στα χαρακτηριστικά, αποτελεί εν τέλει αποδέκτη κοινωνική συμπεριφορά. Στη χώρα μας η έκταση του προβλήματος αποτυπώνεται στα στατιστικά στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας (2004).

Όσον αφορά τη διαπολιτισμική προσέγγιση της ενδοοικογενειακής βίας, οι Ellseberg et al. (1999) υποστηρίζουν ότι οι εθνοπολιτικές συγκρούσεις και οι εμφύλιες διαμάχες επιφέρουν πράξεις σωματικής βίας κατά των γυναικών, οι οποίες αποτελούν προγνωστικούς παράγοντες για την μετέπειτα συναισθηματική δυστυχία και τα ψυχολογικά προβλήματα των θυμάτων.

Οι Foster, Micklin, Newell, Kemp (2002) χαρακτηρίζουν τις γυναίκες πρόσφυγες ως ομάδα υψηλού κινδύνου για την άσκηση βίας, τη σεξουαλική κακοποίηση και το βιασμό. Σύμφωνα με την West (1997) μια ολοκληρωμένη διαπολιτισμική προσέγγιση της ενδοοικογενειακής βίας πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία: τη φυλή,

εθνικότητα, το οικονομικό επίπεδο, τη δομή της πατρικής η συζυγικής οικογένειας, το βαθμό ένταξης στη χώρα υποδοχής, τυχόν προηγούμενη εμπειρία βίας, τυχόν απόπειρες αυτοκτονίας, τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες στην αντιμετώπιση θεμάτων και τέλος τη δυνατότητα χρήσης και πρόσβασης που έχουν οι γυναίκες θύματα και οι θύτες σε αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.

Παρά τις όποιες διαφοροποιήσεις όμως, σημαντικοί προγνωστικοί παράγοντες θεωρούνται οι εμπειρίες κακοποίησης του θύματος η του θύτη στη παιδική ηλικία, η νομιμοποίηση της βίας από το εκάστοτε κοινωνικό πλαίσιο και τέλος οι κοινωνικοί παράγοντες όπως η ηλικία, το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό επίπεδο, η οικονομική κατάσταση, οι σχέσεις μέσα στην οικογένεια και ο τρόπος επικοινωνίας μεταξύ των μελών.

4.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ- ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.

Η διαδικασία μετανάστευσης και οι συνθήκες διαβίωσης στη χώρα υποδοχής αποτελούν παράγοντες πρόκλησης της βίας, καθώς επιφέρουν σοβαρά κοινωνικοοικονομικά προβλήματα. Ενδεικτικά αναφέρονται η ανάγκη εξασφάλισης ειδών πρώτης ανάγκης, η εύρεση στέγης και εργασίας οι νομιμοποιητικές διαδικασίες παραμονής, το άγχος της μετεγκατάστασης, το πολιτισμικό σοκ, η αλλαγή των ρόλων μέσα στην οικογένεια η στη κοινωνία γενικότερα, ο χωρισμός από συγγενείς η από οικεία πρόσωπα (Σκλάβου, 2001). Η Green (2004) θέλοντας να περιγράψει την ένταση που βιώνουν οι μετανάστες κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά τη φάση της μετεγκατάστασης κάνει λόγο για δύο ισχυρές δυνάμεις το « push» (απώθηση) και το «pull» (έλξη), που αντίστοιχα τους ωθούν στην πατρίδα τους ή τους απομακρύνουν από αυτή.

Οι γυναίκες πρόσφυγες και μετανάστριες θύματα ενδοοικογενειακής βίας αντιμετωπίζουν επιπλέον εμπόδια στην κοινωνική τους ένταξη που προκαλούνται από τους βίαιους συζύγους ή συντρόφους. Εκτός της σωματικής βίας και των επιπτώσεων στην υγεία, αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως η παρακράτηση ή η καταστροφή της άδειας παραμονής ή άλλων εγγράφων, η οικονομική αποστέρηση, οι απειλές για τη ζωή του θύματος, των παιδιών ή άλλων οικείων προσώπων, η κοινωνική απομόνωση και ο περιορισμός στο σπίτι.

Επιπροσθέτως υφίστανται θυματοποίηση από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (Young, 1994). Η αδυναμία επικοινωνίας στην ομιλούσα γλώσσα (ανύπαρκτο κοινωνικό δίκτυο στήριξης, δυσκολία

στην πρόσβαση και διαχείριση των πληροφοριών), η άγνοια γύρω από τα δικαιώματά τους και η έλλειψη πολιτισμικής ευαισθησίας στο προσωπικό των υπηρεσιών όπου απευθύνονται για βοήθεια μπορεί εύκολα να τις οδηγήσει στη κοινωνική απομόνωση (Fahlberg, 2003).

4.3 Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΙΩΝΙΣΗΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΒΙΑΣ.

Μια ακόμη διάσταση της διαπολιτισμικότητας της ενδοοικογενειακής βίας εντοπίζεται στο θεσμό της πατριαρχικής οικογένειας. Σύμφωνα με το Manual Honour Related Violence (Kvinnoforum/ Founder of Women's Forum, 2005), η πατριαρχία

είναι ένα κοινωνικό και ιστορικό πρόβλημα που παράγεται και αναπαράγεται από γενιά σε γενιά, μέσω της γλώσσας, της νομοθεσίας, της θρησκείας, της εκπαίδευσης ,

της οικογένειας και της επικρατούσας κουλτούρας. Έτσι η αντιμετώπιση της γυναίκας ως κτήμα του άνδρα εμφανίζεται στις εκάστοτε χρονικές περιόδους με διαφορετικές μορφές, που προσδιορίζονται από τα ισχύοντα πολιτισμικά πρότυπα και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά που αποδίδονται στα δύο φύλα.

Μια ακόμη πολιτισμική διάσταση προσέγγισης της ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί το πατριαρχικό μοντέλο. Η φεμινιστική προσέγγιση εντοπίζει τις ρίζες του εν λόγω προβλήματος στην άνιση κατανομή των αγαθών και στη μη πρόσβαση των γυναικών στις πηγές εξουσίας. Συνδέει δε την πατριαρχία με την άσκηση βίας και τον έλεγχο της αναπαραγωγικής ικανότητας των γυναικών, μέσω του γάμου και της διασφάλισης της αγνότητας . Σύμφωνα με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Krug et al., 2002), ο έλεγχος των γυναικών και ειδικά των νέων κοριτσιών, η μη διαφύλαξη της αγνότητας και οι εξωσυζυγικές σχέσεις αποτελούν την αφορμή για την τιμωρία τους με αυστηρές ποινές σωματικής ή ψυχολογικής βίας από τα ισχυρότερα μέλη της οικογένειας.

Η μορφή αυτή ελέγχου γίνεται αποδεκτή και από τις ίδιες τις γυναίκες καθώς η εξουσία και τα προνόμια επεκτείνονται και ανάμεσα στις γυναίκες μιας οικογένειας. Οι νεότερες υφίστανται βία από τις μεγαλύτερες, που τοποθετούνται στην ιεραρχία κάτω από τους άνδρες, αλλά υψηλότερα από όλες τις γυναίκες του σπιτιού. Οι Dobash και Dobash (2000) υποστηρίζουν ότι η βία είναι το μέσο για την άσκηση ελέγχου στις γυναίκες και η διαίωσιση της στηρίχθηκε εν πολλοίς στις κοινωνικές νόρμες, στις νομικές διατάξεις και στις θρησκευτικές πεποιθήσεις. Οι Bernand και Schaffer καταδεικνύουν τη θρησκεία ως έναν ακόμη παράγοντα πρόκλησης και διαίωσισης των γυναικών, καθώς νομιμοποιεί την εξουσία του άνδρα ως διαχειριστή του γυναικείου σώματος και ψυχής.

Με βάση τα προαναφερθέντα συμπεραίνουμε ότι η θρησκεία αποτελεί έναν επιπλέον παράγοντα που ωθεί τα άτομα στο να ασκούν ή/και να αποδέχονται τη βία και καθορίζει τους ρόλους και τις θέσεις που θα λάβουν, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του βιολογικού φύλου. Το πατριαρχικό μοντέλο οικογένειας συμβάλλει στην αύξηση των κρουσμάτων βίας κατά των γυναικών, καθώς οι ρόλοι και οι σχέσεις μέσα στην οικογένεια βασίζονται στην εξουσία και τη δύναμη που αποδίδεται στους άντρες και κατά αυτό τον τρόπο διαμορφώνονται και χαρακτηριστικά του κοινωνικού φύλου.

4.4 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Κοινωνική ένταξη(Social Integration) θεωρείται η διαδικασία ενσωμάτωσης, μέσω της οποίας μια κοινωνία ή ένα σύστημα επιτρέπει στα μέλη του να είναι κάτοχοι θέσεων και φορείς ρόλων, αλλά και να αποδέχονται τις θέσεις και τους ρόλους που τους αποδίδονται στα πλαίσια της κοινωνικής οργάνωσης (Βασιλείου, Σταματάκης, 1992).

Η κοινωνική ένταξη ορίζεται από την πλευρά του ατόμου, αλλά και από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Η κοινωνία νοηματοδοτεί τις έννοιες «παθολογικό» και «φυσιολογικό» με τουλάχιστον τρεις διαστάσεις: την κοινωνιολογική, τη στατιστική, και την ηθική (Hondrich, 1987). Έτσι τα άτομα κατατάσσονται ως φυσιολογικά ή μη, όπως και ως κοινωνικά αποδεκτά ή όχι. Στη βάση αυτή κατασκευάζονται οι κοινωνικές ανισότητες που παρεμποδίζουν ή δυσχεραίνουν τη διαδικασία της κοινωνικής ένταξης, ιδιαίτερα των ατόμων που ανήκουν σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (χρήστες ουσιών, άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι κ.α.) ή σε διάφορες φυλετικές και εθνικές ομάδες (τσιγγάνοι, μειονότητες).

Ο άτυπος έλεγχος και η στάση που τηρείται απέναντι τους είναι μια από τις ισχυρότερες δυνάμεις απομόνωσης , ενώ τους υποβάλλει σε διπλή θυματοποίηση από τη θέση που βρίσκονται και από το κοινωνικό τους περιβάλλον.(Young 1994).

Γενικά η κοινωνική ένταξη αποτελεί μια δυναμική διαδικασία και όχι μια δεδομένη κατάσταση, που συχνά επιβάλλει κίνηση και εξέλιξη για να επιτευχθεί. Στις περιπτώσεις αυτές γίνεται λόγος για την κοινωνική αλλαγή. Ιδιαίτερα στο θέμα της μετανάστευσης, η μαζική άφιξη

προσώπων διαφορετικών εθνοτήτων σε μια χώρα προκαλεί αναπόφευκτα κοινωνικές αλλαγές με τις οποίες είναι άμεσα συνυφασμένη. Ο Ένγκελς ήταν ο πρώτος που τόνισε την δυσκολία οικοδόμησης του κοινωνικού κράτους σε μια κοινωνία μεταναστών, αλλά διέβλεψε ότι η πραγματικότητα αυτή αποτελεί μονόδρομο για τα κράτη.

Γενικότερα, η διαδικασία της κοινωνικής ένταξης ορίζεται από την πλευρά του ατόμου, αλλά και από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Στην κοινωνική ένταξη των αλλοδαπών γυναικών σημαντικό ρόλο διαδραματίζεται ο πολιτισμικός παράγοντας και οι αξίες που μεταφέρονται από τη χώρα καταγωγής.

Οι γυναίκες πρόσφυγες υφίστανται πολλαπλούς αποκλεισμούς, λόγω των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν καθημερινά στα θέματα επιβίωσης και κάλυψης αναγκών, καθώς και στην αποδοχή από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (περιθωριοποίηση, στιγματισμός). Η διαδικασία ένταξης των αλλοδαπών γυναικών επηρεάζεται συχνά και παρεμποδίζεται από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στους τομείς εργασίας, της εκπαίδευσης, των κοινωνικών συναναστροφών, της χρήσης υπηρεσιών και στην αναζήτηση πηγών βοήθειας. Αντίθετα η νομιμοποίηση, η εκμάθηση της γλώσσας και η εύρεση εργασίας είναι παράγοντες που μπορεί να επιταχύνουν την ένταξη των αλλοδαπών. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στην καθημερινότητα τους, τις ωθούν στην υιοθέτηση «οικείων» συμπεριφορών και σύμφωνα με τα πρότυπα καταγωγής που ισχύουν στη χώρα τους, που τους παρέχουν μεν ασφάλεια στην επίλυση προβλημάτων, αλλά τις απομακρύνουν από το κοινωνικό περιβάλλον της νέας χώρας. Οι γυναίκες πρόσφυγες συγκαταλέγονται στις ομάδες υψηλού κινδύνου και πιο πολύ όσον αφορά τα φαινόμενα της ενδοοικογενειακής βίας. Παρά το γεγονός αυτό η χώρα

μας υστερεί πολύ στο σχεδιασμό και τη λήψη μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης των προβλημάτων

4.5 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΕΣ.

Ανεξάρτητα από το θεωρητικό πλαίσιο προσέγγισης και ανάλυσης της ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί κοινό τόπο η πρόκληση πολλαπλών επιπτώσεων στο μικρο και μακρο επίπεδο (Council of Europe, 2006). Όσον αφορά τα άτομα προκαλεί σωματικές βλάβες, φόβο, άγχος και μειώνει την δυνατότητα συνεισφοράς των ατόμων στην οικογένεια και στην κοινωνία. Επίσης μακροπρόθεσμα μεταφέρεται, κυρίως μέσω του μηχανισμού της μάθησης, από τα θύματα ή από τους θύτες στην επόμενη γενιά δηλαδή παρατηρούμε επαναλαμβανόμενα μοτίβα. Η βία λοιπόν συνεπάγεται ένα τεράστιο οικονομικό και κοινωνικό κόστος, το οποίο επεκτείνεται στο σύνολο μιας κοινωνίας.

Πιο συγκεκριμένα η αρνητική κατά κανόνα, εμπειρία της μετανάστευσης επηρεάζει τη διαδικασία ένταξης στη νέα χώρα και εντείνει συγκρούσεις ανάμεσα στο ζευγάρι. Συμβάλλει στην αύξηση της συχνότητας και της έντασης των βίαιων επεισοδίων, καθώς αποτελεί ένα τραυματικό γεγονός που εντείνει το άγχος και την ανασφάλεια των ατόμων. Επιπροσθέτως τα σοβαρά κοινωνικό-οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες στην καθημερινότητα τους λειτουργούν επιβαρυντικά προς την υιοθέτηση της βίας, ως τρόπο επίλυσης προβλημάτων.

Οι γυναίκες έχουν επιβαρυνμένη υγεία, αλλά εκφράζουν αρνητική στάση στο να λάβουν ιατρική βοήθεια. Το δεδομένο αυτό επηρεάζει άμεσα και έμμεσα την κοινωνική τους ένταξη, ειδικά όταν αφορά σοβαρά προβλήματα ή τραυματισμούς που αγνοούνται, παρότι επηρεάζουν την εκπλήρωση των καθημερινών υποχρεώσεων ή τη

δυνατότητα για εργασία (δυνατοί πονοκέφαλοι, αίσθημα κόπωσης, χρόνια και

γυναικολογικά νοσήματα). Η κατανάλωση αλκοόλ και η χρήση ουσιών δεν φαίνεται να υπερισχύει.

Η ψυχολογική κακοποίηση είναι η συχνότερη μορφή βίας, καθώς ασκείται ευκολότερα και αφορά εκτός των απειλών για τη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα, την απομόνωση από τον κοινωνικό περίγυρο, το φόβο της κατάδοσης στις αρχές, την οικονομική αποστέρηση, τις απαγορεύσεις, τις ύβρεις, τα υποτιμητικά σχόλια κ.α. Οι επιπτώσεις στη ψυχική υγεία είναι έμμεσες και πλήττουν τα θύματα για μεγάλο χρονικό διάστημα, ακόμα και μετά την απομάκρυνση τους από το δράστη.

Επηρεάζουν βέβαια και την κοινωνική ένταξη, καθώς προκαλούν μεταξύ άλλων προβλήματα στη διάθεση, στον ύπνο, στη διατροφή, αίσθημα σύγχυσης και μη βοήθειας, μειωμένη αυτοπεποίθηση και ντροπή, φόβο, ανασφάλεια, απόπειρες αυτοκτονίας.

Όσον αφορά τις επιπτώσεις στη κοινωνική ένταξη, η εκπαίδευση είναι ένας τομέας της κοινωνικής ένταξης που επηρεάζεται άμεσα από τις επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας. Οι βίαιοι σύντροφοι απαγορεύουν τη συμμετοχή των γυναικών σε εκπαιδευτικά προγράμματα σε μία προσπάθεια ελέγχου και απομόνωσης, αλλά και λόγω του πολιτισμικού παράγοντα που επιβάλλει τον περιορισμό τους στο σπίτι. Έτσι παρόλο που η αναγκαιότητα εκμάθησης της γλώσσας αναγνωρίζεται από τις γυναίκες, η συμμετοχή τους σε διάφορα προγράμματα είναι μικρή με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν προβλήματα στην προφορική επικοινωνία, ενώ ο γραπτός λόγος είναι περισσότερο διαδεδομένος.

Επομένως η συμμετοχή των γυναικών στην εκπαίδευση φαίνεται ότι συχνά παρεμποδίζεται λόγω της βίας, της φροντίδας των παιδιών και γενικά των αυξημένων υποχρεώσεων, παρά το μορφωτικό τους επίπεδο που τυγχάνει να είναι υψηλό σε ορισμένες περιπτώσεις. Υπάρχουν και αντικειμενικοί λόγοι που αποτρέπουν τις γυναίκες από την εκπαίδευση, όπως η αδυναμία επικοινωνίας στα ελληνικά, η επιτακτική ανάγκη εύρεσης εργασίας και γενικά η έλλειψη υποστηρικτικών μέτρων (φύλαξη παιδιών) που να τις ενθαρρύνει προς αυτή την κατεύθυνση.

Η συμμετοχή των γυναικών στην απασχόληση αφορά την ανασφάλιστη και προσωρινού χαρακτήρα εργασία. Βασικά εμπόδια για τη διεκδίκηση μιας καλύτερης ή μόνιμης εργασίας είναι η έλλειψη προσόντων και η άγνοια της γλώσσας, αλλά κυρίως η συμπεριφορά του βίαιου συντρόφου. Οι δράστες εμποδίζουν τις γυναίκες να βρουν δουλειά ή τις αναγκάζουν να δουλεύουν πολλές ώρες, παρακρατώντας οι ίδιοι χρήματα. Η εργασία λοιπόν φαίνεται να είναι ένας ακόμη τομέας που οι αλλοδαπές γυναίκες υφίστανται διπλό αποκλεισμό. Παρατηρείται δυσκολία πρόσβασης στην εξασφάλιση απασχόλησης έστω και προσωρινής, γεγονός που εντείνει τα ήδη υπάρχοντα κοινωνικό-οικονομικά προβλήματα και οδηγεί σε έναν φαύλο κύκλο βίας και προβλημάτων. Άλλωστε τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, η ανασφάλιστη εργασία, η ζήτηση αυξημένων προσόντων, ο περιορισμός της γυναίκας στο σπίτι και η έλλειψη υποστηρικτικών μέτρων για τις εργαζόμενες είναι τα θέματα που πλήττουν και τια αλλοδαπές (INE ΓΣΕΕ, 2004).

Άλλη μια επίπτωση είναι και η σεξουαλική κακοποίηση η οποία περιλαμβάνει τον εξαναγκασμό της γυναίκας σε ερωτική πράξη ή στο να ικανοποιεί τις επιθυμίες του δράστη χωρίς τη συναίνεσή της. Οι κυριότερες μορφές σεξουαλικής κακοποίησης είναι ο βιασμός, η αισχρή φρασεολογία, η χρήση αντικειμένων κατά τη διάρκεια της πράξης. Μια

ακόμη συνηθισμένη συμπεριφορά που συνδέεται με την σεξουαλική κακοποίηση είναι η ζηλοτυπία και οι σκηνές στο σπίτι η σε δημόσιους χώρους. Αναφορικά οι επιπτώσεις στη σεξουαλική-αναπαραγωγική υγεία είναι τα μεταδιδόμενα νοσήματα, AIDS, πρόωρη κύηση, στειρότητα, μολύνσεις των γεννητικών οργάνων ή αιμορραγίες.

Οι γυναίκες- μετανάστριες που υπόκεινται σε βία έχουν έμμεση γνώση του θέματος. Οι αντιλήψεις που έχουν τις κάνουν να αποδέχονται ευκολότερα τη βία , να τη θεωρούν κοινό πρόβλημα και να δικαιολογούν την συμπεριφορά των δραστών.

Τέλος πρέπει να συνυπολογιστεί η αρνητική εμπειρία της μετανάστευσης, η οποία φαίνεται να προκαλεί και να εντείνει τη βία λόγω του στρες και της ανασφάλειας που επιφέρει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5.1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ.

Η νομοθεσία κάθε κράτους και γενικότερα κάθε κοινωνίας εκφράζει το επίπεδο του πολιτισμού της. Το Σύνταγμα και οι Νόμοι προσδιορίζουν και αντίστοιχα κατοχυρώνουν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των πολιτών. Φυσικά, νομοθετικό πλαίσιο και πολιτής βρίσκονται σε συνεχή συμβιβασμό, αφού για την κατοχύρωση οποιουδήποτε δικαιώματος (και συγχρόνως δημιουργίας νομοθετικού πλαισίου γύρω από αυτό) κρίνεται απαραίτητη η σχεδόν απόλυτη αποδοχή του από την πλειοψηφία της κοινωνίας. Το γεγονός ότι κάθε κοινωνία πολιτών είναι ένας ζωντανός οργανισμός, ο οποίος συνεχώς αλλάζει και εξελίσσεται, έχει ως αποτέλεσμα την αντίστοιχη μεταβολή του θεσμικού πλαισίου. Ως συμπέρασμα, καταλήγουμε στο ότι είναι σύνηθες να υπάρχουν καταγεγραμμένοι νόμοι, οι οποίοι τελικά δεν εκφράζουν ή δεν καλύπτουν πια τους πολίτες μιας κοινωνίας, οπότε χρειάζονται αλλαγή. Ευθύνη κάθε πολίτη και συγκεκριμένα κάθε νομοθέτη είναι η διασφάλιση μίας νομοθεσίας η οποία να υποδηλώνει ουσιαστικά την ποιότητα κάθε κοινωνίας, καθώς θα εκφράζει τον τρόπο ζωής και σκέψης των πολιτών που την αποτελούν. (Δερβιτσιώτη Α. 2000)

Ένας σημαντικός θεσμός σε κάθε κράτος, ο οποίος ανήκει στον πυρήνα των λειτουργιών του είναι ο θεσμός της Αστυνομίας. Τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των αστυνομικών λειτουργών, όπως επίσης και τα δικαιώματά τους, οριοθετούνται αποκλειστικά από τη νομοθεσία μιας χώρας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο τρόπος λειτουργίας

του θεσμού της αστυνόμευσης να παρέχει μία σαφή εικόνα της φιλοσοφίας της πολιτικής κάθε χώρας και του τρόπου λειτουργίας της. Το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας, σχετικά με την αντιμετώπιση της από την αστυνομία, δεν αποτελεί εξαίρεση. Τα καθήκοντα, οι αρμοδιότητες και η στάση της αστυνομικής υπηρεσίας απέναντι στα θύματα και γενικότερα στο φαινόμενο αυτό, αποτελούν ξεκάθαρη εικόνα για την αντίληψη και στάση της κοινωνίας απέναντι στο συγκεκριμένο ζήτημα. Ιδιαίτερα σημαντικό τμήμα του θεσμικού πλαισίου που σχετίζεται με την ενδοοικογενειακή βία είναι οι νόμοι και οι κανονισμοί που ρυθμίζουν τη λειτουργία της Αστυνομίας. Θα εξεταστεί επίσης και το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία, με σκοπό να δοθεί η πληρέστερη δυνατή εικόνα των αντιλήψεων και της κουλτούρας της ελληνικής κοινωνίας σχετικά με το κοινωνικό αυτό φαινόμενο και να διασαφηνιστεί η δυνατότητα ενθάρρυνσης που δίνεται στις κακοποιημένες γυναίκες από το νόμο να αντιδράσουν αλλά και τις δυνατότητες της αστυνομικής υπηρεσίας να τις εξυπηρετήσουν και να τις στηρίξουν. (Παναγόπουλος, 1998)

Η ελληνική νομοθεσία αποτελείται από το Σύνταγμα και τους Νόμους, οι οποίοι κατατάσσονται σε πολλές κατηγορίες, εκ των οποίων το Αστικό Δίκαιο και το Ποινικό Δίκαιο αφορούν το θέμα που μελετάται. Στο Παράρτημα της εργασίας παρατίθεται όλο το σχέδιο νόμου που αφορά στην ενδοοικογενειακή βία (3500/2006).

Θα παρουσιαστεί μία όσο το δυνατόν αναλυτικότερη αναφορά στα σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία άρθρα του Συντάγματος και των διαφόρων κατηγοριών του Δικαίου καθώς και του νόμου 3500/2006, ώστε να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα των σχετικών νόμων και που προσφέρονται στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας από τη Δικαιοσύνη. Διαβάζοντας τα παρακάτω νομικά κείμενα εύκολα

συμπεραίνουμε την κυρίαρχη άποψη που προϋπήρχε ή υπάρχει ακόμα, στην ελληνική κοινωνία όσον αφορά το φαινόμενο αυτό.

5.2 ΣΥΝΤΑΓΜΑ.

Το Σύνταγμα της Ελλάδας παρέχει κατευθυντήριες γραμμές προστασίας κάθε πολίτη, σχετικά με την ατομικότητα του, τη διασφάλιση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σχετικά με διατάξεις για την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, κυρίως μέσω της διασφάλισης των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων του ατόμου. Πιο συγκεκριμένα:

Το Άρθρο 4 διευκρινίζει ότι Έλληνες και Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις απέναντι στο νόμο. Σύμφωνα με το Άρθρο 5, κάθε Έλληνας πολίτης έχει δικαίωμα στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του και στη συμμετοχή στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφ' όσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα. Επίσης κατοχυρώνεται η απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας κάθε πολίτη, ανεξαρτήτως εθνικότητας, φυλής. Το Άρθρο 20 υποστηρίζει το δικαίωμα στη παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια, στα οποία μπορεί κανείς να αναπτύξει τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, με τη συμπαράσταση του νόμου. Το Άρθρο 21 αναγνωρίζει την οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και την πρόοδο του έθνους, με συνέπεια ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία να είναι στην προστασία του κράτους. Το συνταγματικό αυτό δικαίωμα περιορίζεται και με αυτή τη μορφή δεν καλύπτει τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, αφού συγκεκριμένα προβλέπει επιδόματα σε περίπτωση πολυτεκνίας, χηρείας, αναπηρίας, πολέμου, ασθένειας και γήρατος. Το Άρθρο 25 διευκρινίζει ότι όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την άσκηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους της κοινωνίας, γιατί η αναγνώριση και η προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία επιδιώκουν την επίτευξη της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη. Τέλος, το

Άρθρο 7 αναφέρει ότι τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη υγείας, ή άσκηση ψυχολογικής βίας, καθώς και κάθε άλλη προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας απαγορεύονται και τιμωρούνται, όπως ο νόμος ορίζει.

Το ελληνικό Σύνταγμα υποστηρίζει την προστασία της ατομικότητας κάθε πολίτη και το θεσμό της οικογένειας, ο οποίος θεωρείται ίσως, ο σημαντικότερος θεσμός όλων στην Ελλάδα. Έχει ως έμμεσο αποτέλεσμα ότι καταδικάζει οποιαδήποτε συμπεριφορά παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως συμβαίνει στο κοινωνικό φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας, το οποίο αφορά ακριβώς την καταπάτηση δικαιωμάτων όπως αυτό της επιλογής εργασίας και κοινωνικής ζωής έως, αλλά και πολλά ακόμη. Επίσης ενισχύει και κατοχυρώνει την ισότητα των δύο φύλων, τουλάχιστον ως προς την ελληνική δικαιοσύνη. Στην περίπτωση της ενδοοικογενειακής βίας όμως, κάθε νομοθετικό πλαίσιο όπως και τα άρθρα του Συντάγματος αποκτούν διαφορετική σημασία και ισχύ, γιατί αφορούν εσω-οικογενειακά θέματα. Αυτό έχει ως συνέπεια να έρχονται σε σύγκρουση οικογένεια και ατομικότητα. Ο Έλληνας πολίτης όπως και το κράτος βρίσκονται σε αμηχανία, γιατί δυσκολεύονται να εντοπίσουν τα όρια ανάμεσα στην προστασία της οικογένειας σαν θεσμός και την προστασία των μελών της

5.3 ΑΣΤΙΚΟ- ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.

Σύμφωνα με το Αστικό και το Ποινικό Δίκαιο αναγνωρίζεται ότι η ενδοοικογενειακή κακοποίηση, αντιμετωπίζεται από το νόμο ως ένα συγκεκριμένο έγκλημα, αυτοτελώς, αλλά και μέσω γενικότερων διατάξεων, ως ένα περιστατικό βίαιης συμπεριφοράς σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα. Αυτό δεν είναι τυχαίο, σύμφωνα με τη πλειοψηφία της νομικής κοινότητας, αλλά απόρροια της φιλοσοφίας που διέπει τη νομοθεσία, σύμφωνα με την οποία όσο γενικότερος είναι ένας νόμος, τόσο περισσότερα περιστατικά περιλαμβάνει και τόσο περισσότερο προσαρμόσιμος γίνεται, ώστε να «αγκαλιάσει» ανάλογα κάθε περιστατικό που υπάγεται σε αυτόν, το οποίο είναι πάντα ιδιαίτερο και ξεχωριστό. Όπως επίσης ένας λιγότερο ειδικός και συγκεκριμένος νόμος αφήνει μικρότερα περιθώρια διαφυγής του δράστη από τη δικαιοσύνη. Έχει ως αποτέλεσμα όμως ότι η ενδοοικογενειακή βία, η οποία αποτελεί ειδική περίπτωση και τα θύματα της παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, δεν αντιμετωπίζονται ανάλογα από τη σύγχρονη ελληνική νομοθεσία. Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας έχουν να αντιμετωπίσουν την απειλή της σωματικής τους ακεραιότητας και της ζωής τους από τον σύντροφο τους, και όχι από κάποιον άγνωστο που συνάντησαν σε μία άτυχη στιγμή.

Το θύμα βρίσκεται σε μια αναταραχή των συναισθημάτων του που το οδηγούν στην ενεργοποίηση ψυχικών μηχανισμών άμυνας, και συνήθως αναστέλλουν την ενεργοποίηση του. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι είναι απαραίτητο στη σύγχρονη κοινωνία του 21^{ου} αιώνα, να διατυπωθούν νέοι νόμοι ή να πραγματοποιηθούν κάποιες σημαντικές αλλαγές στους ήδη υπάρχοντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Η διατύπωση προτάσεων σχετικά με το θέμα της ενδο-οικογενειακής βίας με θύματα γυναίκες, προϋποθέτει την ύπαρξη σχεδιασμού συγκεκριμένων πολιτικών και δράσεων τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, επιτάσσει την υιοθέτηση ενός πλαισίου συνεργασίας μεταξύ κυβερνητικών και μη-κυβερνητικών οργανώσεων, με στόχο την ανάπτυξη πολιτικών και πρακτικών για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Οι βασικές αρχές, οι οποίες θα πρέπει να διέπουν τη χάραξη πολιτικών στους τομείς της πρόληψης και της αντιμετώπισης της ενδο-οικογενειακής βίας, είναι:

- Η διαπίστωση της πολυπλοκότητας του φαινομένου αναφορικά τόσο με τους παράγοντες που ενοχοποιούνται για την εκδήλωσή του, όσο και με τις επιπτώσεις του,
- Η οπτική του φύλου και η διαχείριση ζητημάτων ισότητας μεταξύ των φύλων σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο,
- Η επικινδυνότητα του φαινομένου που συνδέεται με τη δυναμική, η οποία αναπτύσσεται στις διαπροσωπικές σχέσεις που χαρακτηρίζονται από βίαιες συμπεριφορές. Ειδικότερα, για το σχεδιασμό υπηρεσιών και προγραμμάτων πρόνοιας επιβάλλεται:

- Η δημιουργία συνθηκών ασφάλειας για τη γυναίκα-θύμα ενδο-οικογενειακής βίας και τα παιδιά της,
- Η υιοθέτηση ολιστικής προσέγγισης που να λαμβάνει υπόψη της τις ανάγκες του συγκεκριμένου πληθυσμού,
- Η ανάπτυξη αποτελεσματικών υπηρεσιών,
- Η ανάπτυξη προγραμμάτων που να απευθύνονται και σε γυναίκες- μέλη κοινοτήτων με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες ή εθνικών μειονοτικών ομάδων.

Συγκεκριμένα, προτείνεται :

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

- Να εισαχθούν στην υποχρεωτική εκπαίδευση κύκλοι διαδραστικών ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων πρόληψης από τη βία για όλους τους μαθητές, στα οποία θα διδάσκονται τα δικαιώματά τους, θα ευαισθητοποιούνται για θέματα οικογενειακής βίας, θα τους δίνονται πληροφορίες για τις επιλογές που έχουν αν έχουν θυματοποιηθεί ή γνωρίζουν άλλο θύμα (π.χ. τηλεφωνικά κέντρα όπου καλούν για βοήθεια δωρεάν ή ιστότοπος για παιδιά).
- Οι κύκλοι διαδραστικών ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων πρόληψης από τη βία στοχεύουν επίσης και στην αλλαγή στάσεων των μαθητών στο θέμα της οικογενειακής βίας και τη διαμόρφωση νέων υγιέστερων στάσεων. Αυτές θα τους βοηθήσουν να μην αναπαράγουν, να μην ανεχτούν ή να αντιμετωπίσουν τέτοια θέματα, αν προκύψουν σε αυτούς όταν ενηλικιωθούν ή σε άλλους γύρω τους. Τα προγράμματα μπορούν επίσης να συμβάλλουν σε κάποια βασική διδασκαλία του πώς να γίνουν αποτελεσματικοί γονείς, εργασία, κατά το κοινώς αποδεκτό, πολύ δύσκολη.

- Να χρησιμοποιηθούν τα ΜΜΕ για ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του ευρέως κοινού για θέματα οικογενειακής βίας, για προβολή, ενδυνάμωση και αξιοποίηση των δομών για την αντιμετώπιση της. Επίσης διαφώτιση του κοινού για το τι μπορούν να κάνουν, για την άρση της σιωπής και την αλλαγή στάσης προς αυτό το θέμα καθώς, όπως αναφέρθηκε, τα θύματα δύσκολα παίρνουν την πρωτοβουλία να ζητήσουν βοήθεια, λόγω φόβου, ντροπής, υποτίμησης εαυτού κλπ.
- Η Εκκλησία θα μπορούσε επίσης να βοηθήσει με την απήχυσή της στην προβολή και άρση προκατάληψης σε τέτοια θέματα.

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

- Απαραίτητη κρίνεται η εκπαίδευση επαγγελματιών, όπως εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής, γιατρών, αστυνομικών, επισκεπτών υγείας, νοσηλευτών για την αναγνώριση των ενδείξεων κακοποίησης (βάσει συγκεκριμένων οδηγιών για κάθε ειδικότητα) και για τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν ως προς την αντιμετώπισή της. Τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για την αναγνώριση και αντιμετώπιση μπορούν να συμβάλλουν έτσι στην αποφυγή της συνέχισης και διαίωνισης της κακοποίησης.
- Ο ρόλος των εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής στην πρόληψη της οικογενειακής βίας είναι νευραλγικής σημασίας, καθώς έρχονται σε καθημερινή επαφή με μεγάλο αριθμό παιδιών και για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σε πολλές περιπτώσεις δυσλειτουργικών απομονωμένων οικογενειών οι εκπαιδευτικοί μπορεί να είναι οι μόνοι ενήλικες με τους οποίους το παιδί έχει τη δυνατότητα να μιλήσει.

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗ

Συμβουλευτική σε κακοποιημένες γυναίκες, ώστε να αποκτήσουν επαρκή συγκρότηση και αυτοεκτίμηση και να διακόψουν έτσι τον κύκλο της εξάρτησης που πιθανόν υπάρχει: Για να μην επιστρέψουν στον κακοποιό σύντροφο, για να μην βρουν στη συνέχεια άλλον σύντροφο με παρόμοιες τάσεις και να μπορέσουν να προστατέψουν τα παιδιά τους από ένα τέτοιο σύντροφο. Επίσης πολύ σημαντική είναι η παροχή βοήθειας σε θέματα εύρεσης εργασίας, καθώς η εξάρτηση μπορεί να είναι οικονομική.

Σχετικά με την συμβολή της αστυνομίας στο θέμα της αναγνώρισης της ενδο-οικογενειακής βίας κρίνεται αναγκαία η καταγραφή της, η οποία συμβάλλει στη μελέτη της έκτασης του φαινομένου και στο σχεδιασμό κατάλληλων πολιτικών. Προτείνεται - σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές - η συνεχής καταχώριση των εγκληματικών πράξεων κατά των γυναικών μέσα στην οικογένεια και των δικαστικών αποφάσεων που επιβάλλονται.

Επίσης, απαραίτητη θεωρείται η συστηματική καταγραφή περιστατικών κακοποίησης από τις αστυνομικές αρχές, τα νοσοκομεία και τις κοινωνικές υπηρεσίες-όπου συνήθως καταφεύγουν οι γυναίκες-θύματα. Χρειάζεται επίσης, η ευαισθητοποίηση «ενδιάμεσων» προσώπων, με τα οποία έρχεται σε επαφή η κακοποιημένη γυναίκα (π.χ. αστυνομικοί, δικαστικοί, γιατροί, κ.τ.λ.), με στόχο τη στήριξη των γυναικών στο να καταγγέλλουν την κακοποίηση και στο να διεκδικούν τα δικαιώματά τους.

Παράλληλα, χρειάζεται η χρήση πρωτοκόλλων από τις αρμόδιες αρχές και τις υπηρεσίες για την ανίχνευση συμπεριφορών που οι ίδιες οι

γυναίκες θεωρούν βίαιες, προκειμένου να υπάρξει όσο το δυνατόν αναλυτικότερη περιγραφή της ενδο-οικογενειακής βίας και μείωση του σκοτεινού αριθμού κακοποίησης γυναικών. Τέλος, θα πρέπει να προβλέπεται ενιαίο σύστημα καταγραφής που θα εξασφαλίζει κοινό τρόπο καταχώρισης των στοιχείων και δυνατότητα αξιοποίησής τους. Η λειτουργία του συστήματος προϋποθέτει την εκπαίδευση των επαγγελματιών οι οποίοι, θα καταχωρίζουν τα στοιχεία και θα παρακολουθούν με συνέχεια και συνέπεια το έργο.

Στον τομέα της παροχής υπηρεσιών, προτείνεται η δημιουργία φορέων στήριξης (ξενώνων και συμβουλευτικών κέντρων) - τόσο κατά τη περίοδο της κρίσης όσο και στο στάδιο της αποκατάστασης - στην περιφέρεια, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών. Επίσης, στελέχωση των δομών με επιστήμονες κατάλληλων ειδικοτήτων και την εκτέλεση του έργου όχι με πολυ-επιστημονική, αλλά με δι-επιστημονική προσέγγιση, η οποία απαιτεί συνεχή επιστημονικό διάλογο μεταξύ των επαγγελματιών και του επιστημονικού υπευθύνου της δομής.

Αξίζει να υπογραμμιστεί η ανάγκη για μακρόχρονη συνεργασία της κακοποιημένης γυναίκας με το κέντρο παροχής υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης και νομικής συμβουλευτικής. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, τα κέντρα για τις κακοποιημένες γυναίκες θα πρέπει να μπορούν με τη βοήθεια εξειδικευμένου προσωπικού να «συνοδεύουν» τη γυναίκα στην προσπάθειά της να ξεφύγει από το φαύλο κύκλο της βίας για όσο διάστημα κρίνεται απαραίτητο και παράλληλα να συνεργάζονται με άλλους φορείς και να παραπέμπουν σε άλλες δομές, με στόχο την αξιοποίηση συγκεκριμένων υπηρεσιών (επαγγελματική κατάρτιση, συμβουλευτική για την απασχόληση κ.λ.π.).

Τέλος θα πρέπει να υπογραμμιστεί η ανάγκη για στενή συνεργασία των Συμβουλευτικών Κέντρων με τα Αστυνομικά Τμήματα με στόχο, τόσο την ευαισθητοποίηση των αστυνομικών για το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας και της κατάλληλης ενημέρωσης των γυναικών για τα δικαιώματά τους, αλλά και για την προστασία των θυμάτων σε περιπτώσεις που υπάρχει αυξημένος κίνδυνος για τη ζωή τους.

Στο πλαίσιο της αποκατάστασης και μετά από την αποχώρηση από το κέντρο φιλοξενίας, προτείνεται η συνεργασία των συμβουλευτικών κέντρων με υπηρεσίες του δήμου, ώστε να αξιοποιούν οι γυναίκες και τα παιδιά τους σπίτια ή διαμερίσματα με φτηνά ενοίκια. Αυτό προϋποθέτει την ανάπτυξη μιας στεγαστικής πολιτικής με κοινωνικό προσανατολισμό σε επίπεδο κοινότητας (δήμος ή περιφέρεια). Για το διάστημα που απαιτείται ως την πλήρη ένταξη των γυναικών που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία, στην αγορά εργασίας, προτείνεται επίσης η θεσμοθέτηση ενός ελάχιστου εισοδήματος για περιπτώσεις γυναικών που δεν έχουν άλλα εισοδήματα, το οποίο θα τους επιτρέψει να αναζητήσουν με σχετική ασφάλεια τρόπους ένταξης σε συνεργασία πάντοτε με τα συμβουλευτικά κέντρα.

Κλείνοντας, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής στους άνδρες που κακοποιούν τις συζύγους/συντρόφους τους. Η χρήση αυτών των υπηρεσιών μπορεί να γίνεται είτε με δική τους πρωτοβουλία, είτε μετά από δικαστική απόφαση. (Πρακτικά ημερίδας για την πρόληψη της Βίας μέσα στην οικογένεια. Παρασκευή 21/1/2005, Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας, Μ.Ασίας 75 Αθήνα, σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών- Ιατρική Σχολή και με το Κέντρο Ερευνών και Πρόληψης παιδικών ατυχημάτων, (Κ.Π.Α.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Η κακοποίηση είναι η πιο ακραία μορφή υποτίμησης και ακύρωσης της προσωπικότητας της γυναίκας. Το θύμα αποδιοργανώνεται σε ψυχοσυναισθηματικό επίπεδο, ενώ ο φόβος απώλειας της ζωής του είναι πολλές φορές μέρος της καθημερινότητας του. Τα θύματα έχουν αναγνωρίσει τη θέση ισχύος του δράστη. Ο σύνδεσμος μεταξύ θύτη-θύματος είναι αυτή η σχέση εξάρτησης η οποία διατηρείται είτε μέσω απειλών (ψυχολογική βία), είτε μέσω της κακοποιητικής συμπεριφοράς, που έχει τη μορφή της σωματικής βίας.

Οι κακοποιημένες γυναίκες ερμηνεύουν με διαφορετικό τρόπο η καθεμιά την κακοποίηση που υφίστανται. Έτσι, η στάση και η συμπεριφορά τους διαφέρουν ανάλογα με την περίπτωση και υιοθετούν δύο ειδών στάσεις:

Το πρώτο είδος στάσης είναι ότι υπάρχουν τα θύματα που αντιλαμβάνονται την κακοποίηση ως προσωπική τους υπόθεση με αποτέλεσμα την άρνηση του προβλήματος, την απομάκρυνση από το άτυπο δίκτυο συγγενών και φίλων καθώς και την αποφυγή καταγγελίας του δράστη. Προσπαθούν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση χωρίς την ενίσχυση και την συμπαράσταση από το ευρύτερο συγγενικό και κοινωνικό περιβάλλον. Ακόμη, η ντροπή, το στίγμα, η κοινή γνώμη και οι προκαταλήψεις δρουν ανασταλτικά στην ενεργοποίηση όσον αφορά την μετέπειτα συμπεριφορά τους απέναντι στους θύτες.

Το θύμα τις περισσότερες φορές έχει εμπειρία από την πρώτη συνάντηση με τις αστυνομικές αρχές και συνήθως είναι αρνητικά προδιατεθειμένο. Το συναίσθημα αυτό ενισχύεται από τις

αναπαραστάσεις άλλων γυναικών, που έχουν περάσει από αυτή τη διαδικασία, ιδιαίτερα όταν η γυναίκα συναναστρέφεται στενά και με άλλα θύματα. Ουσιαστικά αυτό που εκφράζεται με έντονο τρόπο είναι η έλλειψη ενσυναίσθησης και προθυμίας για παροχή βοήθειας.

Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, οι κακοποιημένες γυναίκες αλλά και τα παιδιά και όλοι όσοι βρίσκονται σε δύσκολη θέση, αρνούνται να ζητήσουν βοήθεια από την αστυνομία, γιατί αμφισβητούν συμπεριφορές, δομές, θεσμούς, αξίες, ιδέες και ακόμη τον ίδιο τον εαυτό τους. Με αυτό τον τρόπο συσσωρεύοντας όλα τα συναισθήματα μέσα τους, φθείρονται, μαραζώνουν και έτσι δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το πρόβλημα της κακοποίησης. Η πλειονότητα των θυμάτων έχει άγχος, φόβο, νιώθει απελπισία, συναισθήματα τα οποία αντικαθιστούν την ψυχική ισορροπία, τη γαλήνη, την ελπίδα και τη προσμονή. Η κακοποίηση που βιώνουν τα θύματα, έχει ως αποτέλεσμα την αμφισβήτηση, την απόρριψη του πιθανού τρόπου προσέγγισης των αστυνομικών και την αναζήτηση διεξόδων, ακόμα και αν οι ίδιοι οι Αστυνομικοί έχουν όλη την καλή διάθεση να βοηθήσουν. Τα θύματα κακοποίησης ανίσχυρα να αντιμετωπίσουν τη ζωή και τις πιέσεις της οικογένειας, αμφισβητούν την ίδια την ύπαρξη τους.

Είναι αυτονόητο ότι η νομοθεσία και το σύνταγμα κάθε κράτους προσδιορίζει τις αρμοδιότητες και το χαρακτήρα της αστυνομικής υπηρεσίας. Όσον αφορά την ενδοοικογενειακή βία υπάρχει ένα οροθετημένο πλαίσιο παρέμβασης, το οποίο προσφέρει συγκεκριμένες επιλογές, παραμέτρους και πρωτοβουλίες. Στην ουσία ο ρόλος των αστυνομικών δεν είναι η αντιμετώπιση του κοινωνικού αυτού φαινομένου αλλά η άμεση επέμβαση και η προσωρινή προστασία του θύματος μιας και είναι η άμεση ανάγκη των θυμάτων τη στιγμή που απευθύνονται στην Αστυνομία.

Ένα γενικό συμπέρασμα για το ρόλο της Αστυνομία στην αντιμετώπιση του φαινομένου της εδοοικογενειακής κακοποίησης είναι, ότι εφόσον η νομοθεσία δεν προσδίδει άλλα περιθώρια παρέμβασης, ο ρόλος τους στο συγκεκριμένο θέμα είναι πυροσβεστικός και ενημερωτικός σχετικά με τα δικαιώματα του θύματος και ότι θα έπρεπε να παραπέμπεται σε άλλες υπηρεσίες το θύμα ή να συσταθεί κοινωνική υπηρεσία στα αστυνομικά τμήματα αφού δεν υπάρχει.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η συγκεκριμένη εργασία στηρίχθηκε στη βιβλιογραφική μελέτη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, όσον αφορά τις γενικές πληροφορίες που δίνονται σχετικά με αυτή. Ο ειδικότερος στόχος της μελέτης ήταν η διερεύνηση και κατανόηση των αλληλεπιδράσεων αστυνομικών – θυμάτων, κατά την επαφή τους αλλά και τον τρόπο που αυτές επηρεάζουν τις μετέπειτα αποφάσεις και συμπεριφορές τους.

Στην εργασία καταγράφηκαν οι μορφές της βίας, τα χαρακτηριστικά της κακοποιητικής σχέσης, η συναισθηματική- ψυχική κατάσταση και τα στερεότυπα θυμάτων-δραστών, όπως και οι ανασταλτικοί παράγοντες συνειδητοποίησης του θύματος για τη παθολογική και επικίνδυνη κατάσταση στην οποία βρίσκονται. Σκοπός της εύρεσης και ανάλυσης αυτών των πληροφοριών ήταν η ολοκληρωμένη παρουσίαση της σχέσης βίας, αλλά και η κατανόηση των ουσιαστικών αιτιών που θύμα και θύτης εμπλέκονται σε αυτή τη σχέση, με περιορισμένες δυνατότητες διαφυγής.

Τέλος έγινε ανάλυση του νομοθετικού πλαισίου που προσδιορίζει τις δυνατότητες ενεργοποίησης του θύματος για τη διαφυγή του από την κακοποιητική σχέση αλλά και οριοθετεί τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα των αστυνομικών σε σχέση με την αντιμετώπιση του φαινομένου. Η ανάλυση του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου και των ευθυνών και αρμοδιοτήτων των αστυνομικών, που αφορά «θεωρητικά» τα άτομα που βιώνουν την ενδοοικογενειακή βία, συγγράφηκε με μοναδικό στόχο την διαλεύκανση των δυνατοτήτων των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, την διαφυγή από αυτή την οδυνηρή κατάσταση αλλά και τον αντικατοπτρισμό της στάσης της ελληνικής κοινωνίας και

πολιτικής σε σχέση με το φαινόμενο αυτό. Ο θεσμός της αστυνομίας σίγουρα αποτελεί σημαντικό μέσο αντιμετώπισης του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας.

Η Ελληνική Αστυνομία προσδιορίζεται από τη διάρθρωση, την αποστολή και την εκπαίδευση της, γι' αυτό και αναλύθηκαν αυτά τα δεδομένα. Τα όργανα λήψης αποφάσεων και οι υπηρεσίες που την διοικούν, την προσδιορίζουν και ελέγχουν το έργο της είναι σημαντικές πληροφορίες που το ευρύ κοινό συνήθως δεν γνωρίζει. Γεγονός όμως είναι ότι αυτά έχουν τη κύρια ευθύνη της σημερινής λειτουργίας του σώματος και εκεί βρίσκεται το κατάλληλο σημείο πίεσης, για οποιαδήποτε ουσιαστική αλλαγή.

Το πρώτο βήμα δραστηριοποίησης του θύματος συνήθως είναι το να απευθυνθεί στις αστυνομικές αρχές. Ο προσδιορισμός του χαρακτήρα και του σκοπού της Αστυνομικής υπηρεσίας είναι κρίσιμος για την συνειδητοποίηση του αντικειμενικού ρόλου και της ευθύνης της για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Αναφέρθηκαν τα αντικειμενικά στοιχεία που προσδιορίζουν τη λειτουργία και την ουσία της ύπαρξης του θεσμού της αστυνομίας γενικά, από τη παραπάνω συλλογή και καταγραφή των στοιχείων αυτών, εύκολα μπορούμε να συμπεράνουμε την απόσταση των ιδεατών ευθυνών και παρεμβάσεων από τις πιθανές πρακτικές που κατά μέσο όρο υιοθετούνται από τους αστυνομικούς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ
ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

Παρακάτω παρατίθενται κάποιες μαρτυρίες οι οποίες αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα ενδοοικογενειακής βίας.

- 1) Η κυρία «Ελ.» είναι απόφοιτη γυμνασίου. Έχει ένα γιο. «Ο σύζυγος υπήρξε βίαιος από την αρχή του γάμου τους, που κράτησε 22 χρόνια. Προσαρμόστηκα εξαρχής στα θέλω του. Πάντα, σκεφτόταν τι να έκανα που θα άρεσε σε εκείνον. Αυτός, δεν σταματούσε να με κακοποιεί. Έδειχνα να μη με ενοχλεί τίποτε...

Δεν συγχωρώ τον εαυτό μου. Πίστευα, πως με αγαπούσε. Στο τέλος με εγκατέλειψε για την ερωμένη του, όταν πλέον μου έσκαψε την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή μου, ώστε να μην μπορώ να αντιδράσω.

Έζησα έτσι 20 χρόνια. Η λεκτική βία ήταν συνεχής, δεν σταματούσε ποτέ... έπρεπε να αποδείξω ότι δεν είμαι ελέφαντας».

- 2) Η κυρία «Α.». Είναι απόφοιτη τεχνολογικής εκπαίδευσης, το ίδιο και ο πρώην σύζυγός της. Φιλοξενήθηκε σε ξενώνα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και σε νοσοκομείο. Όταν βγήκε από το νοσοκομείο, ο σύζυγός της την κυνηγούσε με μαχαίρι εμπρός στο παιδί τους, 7 ετών τότε, που από την τρομάρα του, έτρεχε και φώναζε στη γειτονιά.

Από τη σοβαρή ψυχολογική βία που είχε υποστεί, ζήτησε να συνεργαστεί με ψυχίατρο. Όταν το έμαθε ο σύζυγος, την απέτρεψε. Μάλιστα απείλησε τον ψυχίατρο να μην τη δεχθεί.

«Κοντινοί συγγενείς και φίλοι δεν γνώριζαν τίποτα. Είχα απομονωθεί. Πίστευα ότι με κάποια άλλη γυναίκα, διαφορετική από εμένα, θα ήταν ευτυχισμένος. Με αποκαλούσε τρελή.

Άρχισα τις επισκέψεις στους ψυχολόγους του Κέντρου της Γενικής Γραμματείας Ισότητας. Στυλώθηκα. Όταν φώναζε δεν μιλούσα. Αυτός γινόταν όλο και πιο βίαιος. Μετά από υπόδειξη των ψυχολόγων, του φώναξα μια φορά δυνατά: «Αφού είμαι μία του δρόμου, ένα σκουπίδι, μία ασήμαντη, γιατί με πολεμάς σαν να είμαι απόρθητο φρούριο;».

Στη συνέχεια πήγε μόνος του στην Αστυνομία. Ο αξιωματικός τον μάλωσε, «δεν ντρέπεσαι, χασάπηδες κάνουν τέτοια πράγματα... κι έρχονται εδώ πέρα, εσύ μορφωμένος άνθρωπος κάνεις τέτοια πράγματα;», του είπε.

Ύστερα αυτός υπέβαλε αίτηση διαζυγίου. Διεκδίκησα τα αποκτήματα του γάμου, μετά από την τόνωση της αυτοπεποίθησής μου από το Κέντρο και κέρδισα. Σήμερα έχω την επιμέλεια του γιου μας. Ο δράστης μάς καταβάλλει διατροφή.

Τώρα, συναναστρέφομαι τους άλλους χωρίς να ντρέπομαι. Δεν ανέχομαι πλέον να με εκμεταλλεύονται, να μου μιλάνε άσχημα ή να παραβιάζουν τα δικαιώματά μου».

1) Είναι χαρακτηριστική υπόθεση η περίπτωση μιας μητέρας πέντε ανηλίκων τέκνων, η οποία κακοποιείτο από το σύζυγο για δέκα πέντε έτη. Λόγω της κακοποίησης έχασε ένα της παιδιά κατά τη διάρκεια της κύησης, έπεσε σε κώμα έπειτα από ξυλοδαρμό, περισυλλέχθηκε από τα αστυνομικά όργανα της περιοχής της τρεις φορές και φιλοξενήθηκε στο αστυνομικό τμήμα καθώς ο σύζυγος δεν την δεχόταν σπίτι, οδηγήθηκε έξι φορές στο Νοσοκομείο, υπέβαλλε τρεις εγκλήσεις, τις οποίες

ανακάλεσε έξω από την αίθουσα του Δικαστηρίου και αποφάσισε να ζητήσει την μετοίκηση του συζύγου, όταν ο τελευταίος άρχισε να κακοποιεί τα παιδιά του, όταν ο μεγαλύτερος γιος του επετέθη κατά τη διάρκεια μια κρίσης .

Η Αστυνομία είχε μεταβεί στην οικία σε κάθε κλήση τηλεφωνική για βοήθεια. Σε όλες τις μεταβάσεις προέτρεπε το ζευγάρι να τα « βρει γιατί υπήρχαν παιδιά». Οι ίδιοι οι Αστυνόμοι οδήγησαν το θύμα στο νοσοκομείο, όταν ο σύζυγος την χάρáκωσε με ένα σπασμένο ποτήρι. Κατά την επιστροφή της από το Νοσοκομείο ο σύζυγος είχε ήδη υποβάλλει έγκληση για ψευδή καταμήνυση ψευδορκία και συκοφαντική δυσφήμιση και έτσι και οι δυο κρατήθηκαν στο ίδιο κελί εκείνο το βράδυ. Την επομένη το θύμα ανακάλεσε.

Στην εκδίκαση της υπόθεση ενώπιον των πολιτικών Δικαστηρίων κανείς μάρτυρας δεν αποφάσισε να καταθέσει πλην μιας άγνωστης γειτόνισσας, η οποία αυθορμήτως εμφανίστηκε στο Δικαστήριο.

Σήμερα εκκρεμεί η έκδοση της απόφασης και η σύζυγος μαζί με τα παιδιά εξακολουθούν και κατοικούν κάτω από την ίδια στέγη με το δράστη, του οποίου η συμπεριφορά εξακολουθεί και είναι το ίδιο εγκληματική. Το θύμα ελπίζει να δικαιωθεί από τα Ελληνικά Δικαστήρια.

Η αναγκαστική παραμονή κάτω από τη ίδια στέγη, όταν ο σύζυγος γνωρίζει, ότι επίκειται η συζήτηση της αιτήσεως είναι ένα εφιαλτικό χρονικό διάστημα όπου οι αντοχές του θύματος μειώνονται δραματικά.

Η αδυναμία του δικαστικού μας συστήματος να ενεργήσει άμεσα και αποτελεσματικά, σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας, αποτελεί το καθρέφτη της κοινωνίας μας μιας κοινωνίας πολιτών, που κωφεύει στις εκκλήσεις του συνανθρώπων μας για το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια και στο σεβασμό της προσωπικότητάς του. Όλοι, όσοι καλούμε τα θύματα να

μιλήσουν και «να σπάσουν τη σιωπή τους» πρέπει να είμαστε σε θέση να τα προστατεύουμε.

1) Σε συνέντευξη που δόθηκε στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία, καταγράφηκε η παρακάτω μαρτυρία ενδοοικογενειακής βίας.

Η Έλενα είναι ένα κορίτσι 16 χρόνων, ρωσικής καταγωγής. Τα τελευταία 12 χρόνια ζει με τη μητέρα της Όλγα, νοσηλεύτρια ανωτέρας σχολής της πρώην ΕΣΣΔ, στη χώρα μας.

Η ίδια τελείωσε το Δημοτικό και το Γυμνάσιο. Τώρα παρακολουθεί την Α' Λυκείου αλλά προς το παρόν η παρακολούθηση αυτή διακόπηκε λόγω οικογενειακών διαταραχών... Ευελπιστεί όμως ότι η ζωή τους θα ξαναμπεί σε νέους ρυθμούς. Θα τελιώσει το σχολείο και θα επιστρέψουν, μάνα και κόρη, στη Ρωσία για να σπουδάσει και αυτή νοσηλεύτρια ή μαία.

Σήμερα η Έλενα μαζί με τη μητέρα της ζουν, προστατευόμενες του Κέντρου Συμβουλευτικής Ενδοοικογενειακής Βίας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, φιλοξενούμενες σε ξενώνα κακοποιημένων γυναικών στην Αττική. Εκεί συναντήσαμε την Έλενα που, παρά την εφηβεία της, μας εξέπληξε με την ωριμότητά της. Μας άνοιξε την καρδιά της για όσα πληγώνουν την ίδια και τη μάνα της.

Η μάνα μου ήταν διαζευγμένη. Ο φυσικός πατέρας μου ζει, αλλά μας είχε εγκαταλείψει. Δεν έχω να θυμηθώ και πολλά από αυτόν. Με την αλλαγή του της πολιτικής κατάστασης στη Ρωσία, η μάνα μου ακολούθησε το δρόμο των καραβανιών των οικονομικών μεταναστών, αλλά και το δρόμο... των ονείρων. Ήρθε στην Ελλάδα και άρχισε να ασκεί αυτό που ήξερε, στα μεγέθη που μπορούσε. Δηλαδή δούλευε ως αποκλειστική νοσοκόμα σε νοσοκομεία προσέχοντας και περιθάλποντας

ασθενείς. Δούλευε διπλοβάρδιες. Στυλώθηκε στα πόδια της και μετά από 3 χρόνια έφερε κι εμένα στην Ελλάδα. Συνέχισα το σχολείο εδώ.

Σε ένα από τα κεντρικά νοσοκομεία της Αθήνας, πριν από 7 χρόνια, γνώρισε τον πατριό μου. Αυτός περιέθαλπε την ασθενή μητέρα του. Όταν ήρθε η στιγμή να πάρει εξιτήριο, πρότεινε στη μητέρα μου, δύο πράγματα. Πρώτον, γάμο και δεύτερον, να την πάρει μαζί του, σε περιοχή της Δυτικής Ελλάδας, για να φροντίζει την ασθενή μητέρα του.

«Η μάνα μου δέχτηκε. Η ευτυχία της, ως έγγαμη, δεν κράτησε και πολύ. Μετά από λίγο καιρό άρχισε το ξύλο και η βία, τόσο στη μάνα μου όσο και σε μένα. Μόλις δυνάμωσε η "γιαγιά", με εγκατέλειψαν σε αυτήν και έφυγαν για Γερμανία. Η μάνα μου υποχρεώθηκε να τον ακολουθήσει με τη βία. Από όσο μου έλεγε, η βία συνεχίστηκε και εκεί. Έκανε όμως υπομονή, με σκοπό να τον καλοπιάσει και να τον φέρει πίσω, δεδομένου ότι εδώ ήμουν και εγώ. Γύρισαν. Η κατάσταση, ίδια και χειρότερη. Η μάνα στην επαρχία δούλευε όπου μπορούσε, σε ηλικιωμένους, σε σπίτια ως καθαρίστρια, σε χωράφια, αλλά το ξύλο συνεχιζόταν.

Δεν είχε δουλειά; Έφταιγε η μάνα. Δεν είχε λεφτά; Χτύπαγε τη μάνα μου. Μέχρι και τα αδέρφια του και οι λοιποί συγγενείς αγανάκτησαν και του έκαναν συστάσεις. Τους έδιωξε όλους. Μαζί με τη μάνα, κακοποιούσε σωματικά και μένα».

-Σεξουαλικά;

«Όχι. Ποτέ δεν με πείραξε σεξουαλικά. Θα του έκανα μήνυση. Με έδερνε και με έβριζε, όπως τη μάνα. Το περασμένο καλοκαίρι η μάνα μου έπρεπε να πάει στη Ρωσία για τα χαρτιά της. Ήθελε να με πάρει μαζί. Με κράτησε ως όμηρο πίσω, διότι πίστευε ότι αν με είχε μαζί της, η μάνα μου δεν θα γύριζε.

Επί τρεις μήνες -που απαιτήθηκε να μείνει στη Ρωσία- η βία εντάθηκε. Έβγαζε τα απωθημένα επάνω μου, με έβριζε και με χτυπούσε. Όταν γύρισε η μάνα και της τα διηγήθηκα μου είπε: "Δεν πάει άλλο, πρέπει να απεμπλακούμε. Πρέπει να φύγουμε". Προσέφυγε στο ΙΚΑ της περιοχής μήπως έβρισκε κάποια άκρη. Τίποτα. Μια ημέρα, εκεί που βλέπαμε ειδήσεις στο κρατικό κανάλι, άκουσε για μια υπηρεσία που λέγεται Συνήγορος του Πολίτη και μου συνέστησε, εγώ που γράφω και διαβάζω ελληνικά να τους γράψω γράμμα, ζητώντας βοήθεια. Το 'κανα χωρίς να ελπίζω ότι θα γίνει κάτι. Είχα βάλει τη διεύθυνση του σχολείου, διότι μας έκρυβε την αλληλογραφία. Είχε αρχίσει να καταλαβαίνει ότι είμαστε αποφασισμένες να φύγουμε».

-Και μετά τι έγινε;

«Θαύμα. Μας πήρε τηλέφωνο η κ. Φ. (κοινωνική λειτουργός στο Κέντρο Συμβουλευτικής για την Ενδοοικογενειακή Βία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας. Όπως εξήγησε η ίδια, ο Συνήγορος του Πολίτη επικοινωνήσε με το Κέντρο τους και ενημέρωσε για το περιστατικό, για το οποίο ανέλαβαν ως ειδικοί αμέσως δράση).

Μας μίλησε πολύ ωραία. Μας υποσχέθηκε ότι θα μεριμνήσει για μας. Η μάνα την πίστεψε, εγώ την πίστεψα κατά 50-50%. Μας είπε ότι πρέπει να έρθουμε Αθήνα. Της εξήγησα ότι δεν υπάρχει ούτε ένα ευρώ, πώς θα κινηθούμε;

Μετά από τρεις ημέρες ξανατηλεφώνησε. Τα είχε ρυθμίσει όλα. Μας έστειλε στη νομαρχία του νομού όπου διαμέναμε. Μας έδωσαν χρήματα ίσα ίσα για τα εισιτήρια του ΚΤΕΛ και για το ταξί που θα μας έφερνε στον ξενώνα, καθώς και τη διεύθυνσή του.

Μέσα Οκτωβρίου έγινε η μεγάλη απόδραση. Τώρα εγώ και η μάνα έχουμε γυρίσει σελίδα. Είναι μεγάλη υπόθεση να ζεις χωρίς βία. Οι

κυρίες του ξενώνα σε συνεργασία με την κ. Φ. βρήκαν στη μάνα δουλειά. Θα φροντίζει μια ηλικιωμένη κυρία. Χριστούγεννα, Πάσχα και λοιπές γιορτές θα είμαι και εγώ δεκτή στο σπίτι. Ακόμα, για μένα βρέθηκε στην Αττική ίδρυμα-σχολείο, όπου θα μπορέσω να τελειώσω το Λύκειο και μετά να συνεχίσω στη Ρωσία σπουδές και όνειρα».

-Τι κρατάς από την Ελλάδα;

«Τη γλώσσα σας, τον πολιτισμό, ότι ακόμα υπάρχουν άνθρωποι όπως η κ. Φ. και οι κυρίες στον ξενώνα, αλλά και τις νονές μου. Τις επόμενες ημέρες θα βαφτιστώ, από τις κοινωνικές λειτουργούς ορθόδοξη και μου αρέσει, διότι θα αποκτήσω ρίζες στην Ελλάδα». (Ελευθεροτυπία, 26/11/2007)

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΒΙΑ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Τραυματισμοί: μελανιές, πληγές, κατάγματα, πληγές στην οδοντοστοιχία, πληγές στο κεφάλι, εσωτερικές πληγές, αποβολές, καψίματα.
- Οι τραυματισμοί δεν αντιστοιχούν στις δοθείσες εξηγήσεις περί τον τρόπο που συνέβησαν.
- Τραυματισμοί για τους οποίους η γυναίκα δεν θέλει/δεν μπορεί να δώσει εξηγήσεις
- Τραυματισμοί σε καλά προφυλαγμένα μέρη του σώματος.
- Καψίματα σε ασυνήθεις σημεία του σώματος ή ασυνήθιστου τύπου.
- Χρονική καθυστέρηση μεταξύ τραυματισμών και αναζήτησης βοήθειας.
- Σωματικά τραύματα κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης. (Perttu, Kaselitz, 2006)

ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Τραυματισμοί στα γεννητικά όργανα, στον πρωκτό, τους μηρούς και το στήθος.
- Ερεθισμοί στα γεννητικά όργανα, τα ούρα και τον πρωκτό.
- Συχνές μολύνσεις στα γεννητικά όργανα και/ή στα ούρα.
- Πόνος ή φαγούρα στα γεννητικά όργανα.
- Πόνος στην κοιλιακή χώρα.
- Σεξουαλικά μεταδιδόμενες μολύνσεις/ασθένειες.
- Αιμορραγία του κόλπου και της μήτρας.
- Επίπονη καταρροή ούρων
- Δυσκολίες στο βάδισμα και/ή κάθισμα
- Απροκάλυπτη σεξουαλική συμπεριφορά/ομιλία
- Ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη/έκτρωση. (Perttu, Kaselitz, 2006)

ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

Η οικονομική βία είναι συνήθως ιδιαίτερα εμφανής στις ηλικιωμένες γυναίκες αλλά και στις νεαρότερες.

- Φτώχεια
- Έλλειψη στέγης
- Χρέη
- Έλλειψη τροφής και στοιχειωδών ανέσεων για την οικογένεια
- Απλήρωτοι λογαριασμοί/ανικανότητα να πληρωθούν.
- Ανεπαρκής τροφή/ρουχισμός
- Αδικαιολόγητη διαφορά μεταξύ του εισοδήματος και των συνθηκών διαβίωσης.
- Αδικαιολόγητη ή αιφνίδια ανάληψη χρημάτων από τραπεζικούς λογαριασμούς. (Perttu, Kaselitz, 2006)

Ωστόσο, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι δεν υπάρχει ένας μόνο από τους παραπάνω δείκτες που προβλέπουν την πιθανή θυματοποίηση της γυναίκας από τον σύντροφό της. Μερικές γυναίκες μπορεί να φέρουν ένα συνδυασμό των παραπάνω ή κανένα από αυτά.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΤΡΑΥΜΑΤΑ ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Το ψυχολογικό τραύμα είναι συνέπεια μιας υπέρμετρα ανεξέλεγκτης εμπειρίας που μπορεί να συμβεί στον καθένα και η οποία συχνά οδηγεί το άτομο στο να βιώσει αισθήματα ανημποριάς, ευαλωτότητας και έλλειψης ελέγχου της ζωής του (Everstine & Everstine, 1993).

Έντονες αντιδράσεις στο τραύμα

Έντονες αντιδράσεις στο προκληθέν τραύμα είναι αντιδράσεις που χαρακτηρίζονται από το σοκ που παθαίνει το άτομο και που μπορούν να

κρατήσουν από λίγες ώρες μέχρι και μερικές ημέρες. Ωστόσο, μπορούν επίσης να παρουσιαστούν με καθυστέρηση μιας με δύο ημερών και να κρατήσουν από μερικές ημέρες έως τέσσερις με έξι εβδομάδες. Οι έντονες αντιδράσεις στο τραύμα είναι φυσιολογικές αντιδράσεις σε ένα τραυματικό γεγονός. Οι παρακάτω παρουσιαζόμενες συμπεριφορές/συμπτώματα μπορούν να συμβούν και να εμφανιστούν ταυτόχρονα.

Εμφανής συμπεριφορά/συμπτώματα:

- Φόβος (αγωνία, βηματισμός πάνω-κάτω, ανικανότητα του ατόμου να σταθεροποιηθεί στο ίδιο σημείο, τρίψιμο χεριών, ιδρώτας, εχθρική συμπεριφορά)
- Εναλλαγές (χάσιμο της φωνής, εμετός, ξαφνικός σωματικός πόνος, ξεροκατάπημα, ζαλάδες)
- Ηρεμία, απάθεια και κωματώδης κατάσταση (ακινησία, αδιαφορία για το τι συμβαίνει γύρω της)
- Παράλογη συμπεριφορά (π.χ. χαχανητά, συνεχές γέλιο)
- Ψύχραιμη συμπεριφορά με απόλυτη άρνηση των ψυχολογικών επιδράσεων της βίας (π.χ. ήρεμη περιγραφή του βιασμού της). (Perttu, Kaselitz, 2006)

Συναισθηματικές/αντιληπτικές εμπειρίες:

- Άγχος, πανικός, σύγχυση
- Μούδιασμα
- Δυσπιστία («δεν μπορεί να είναι αλήθεια»)
- Κενά μνήμης
- Ανικανότητα σκέψης και λειτουργίας
- Διαστρεβλωμένη αντίληψη του χρόνου

- Απώλεια συναισθημάτων (συναισθηματικό «πάγωμα»)
- Κατάθλιψη, αισθήματα αχρηστίας
- Αισθήματα ενοχής, ντροπής
- Αποστασιοποίηση
- Αποπροσωποίηση, αποπροσανατολισμός, εμπειρίες απομάκρυνσης από το σώμα και ύπνωσης
- Αμνησία (Perttu, Kaselitz, 2006)

Μακροπρόθεσμα συμπτώματα / Μετατραυματικό Στρες (PTSD)

Τα μακροπρόθεσμα συμπτώματα είναι σημάδια και αλλαγές στην συμπεριφορά, τα συναισθήματα, τις σχέσεις, την κοινωνική ζωή, τα προσωπικά χαρακτηριστικά, τις συνθήκες διαβίωσης και/ή την κατάσταση υγείας του ατόμου.

Μετατραυματικό Στρες (PTSD) είναι μια ιατρική διάγνωση που αφορά μακροπρόθεσμα συμπτώματα που δημιουργούνται από επαναλαμβανόμενα συμβάντα που περιέχουν απειλές θανάτου, σοβαρούς σωματικούς τραυματισμούς ή απειλές για την σωματική ακεραιότητα του ατόμου. Επαναλαμβανόμενες επιθέσεις, φυσική εγγύτητα με τον στρεσογόνο παράγοντα (=επιτιθέμενος, θύτης) και η αντίληψη ότι τα πράγματα είναι εκτός ελέγχου και πρόβλεψης από το θύμα, αυξάνουν τον κίνδυνο εκδήλωσης του μετατραυματικού στρες. Επίσης, άλλες τραυματικές καταστάσεις που δημιουργούν το μετατραυματικό στρες είναι για παράδειγμα, η κατάσταση ομηρίας, βασανισμού, βιασμού, απαγωγής, ληστείας, κ.α.. Το μετατραυματικό στρες μπορεί να είναι ιδιαίτερα σοβαρό ή μακράς διάρκειας όταν ο στρεσογόνος παράγοντας είναι άνθρωπος (αντί μιας φυσικής, για παράδειγμα, καταστροφής).

Το υπερβολικό άγχος επηρεάζει τα θύματα σε πολλά επίπεδα όπως στα: σωματικό, συναισθηματικό, αντιληπτικό, συμπεριφορικό και χαρακτηριολογικό. Μπορεί να οδηγήσει σε πλήθος ψυχιατρικές διαταραχές όπως διαταραχές προσωπικότητας, διατροφικές διαταραχές, χρήση ουσιών και αυτό-καταστροφική συμπεριφορά (Dutton 1995).

Ωστόσο, η ανάπτυξη του μετατραυματικού στρες αποτελεί μια περίπλοκη διαδικασία:

- Οι αντιδράσεις στο τραύμα δεν αποτελούν ένα σύστημα το οποίο μοιραία οδηγεί σε εκδηλώσεις διανοητικών διαταραχών αλλά πολλές κακοποιημένες γυναίκες υποφέρουν από τα σοβαρά συμπτώματα γνωστά ως μετατραυματικό στρες.
- Το μετατραυματικό στρες θα πρέπει να προσεγγιστεί ως το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας παγίδευσης εξαιτίας του εξαναγκαστικού ελέγχου από τον θύτη που οδηγεί το θύμα στην εντύπωση/στο συμπέρασμα ότι η διαφυγή του είναι αδύνατη.
- Το μετατραυματικό στρες θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ως μια φυσική ανθρώπινη αντίδραση σε υπερβολικά μεγάλες και σοβαρές εμπειρίες του ανθρώπινου νου, σώματος και κοινωνίας (διαπροσωπικό και δομικό τραύμα).
- Χρησιμοποιώντας διαφορετικές στρατηγικές αντιμετώπισής του, μειώνουμε σημαντικά τις συνέπειες του τραύματος.

Συναισθηματικά / Αντιληπτικά Συμπτώματα

- Φοβισμένη συμπεριφορά / συνεχής έλεγχος για τυχόν παρακολούθηση από κάποιον / άστατες αντιδράσεις
- Έλλειψη ενδιαφέροντος για τα πράγματα / κατάθλιψη
- Υπερβολική εξάρτηση ή απομόνωση
- Ξαφνικές αλλαγές διάθεσης/διστακτικότητα

- Αισθήματα μοναξιάς/διαφορετικότητας/στιγματισμού
- Μόνιμης αίσθηση καταστροφής (ανυπαρξίας μέλλοντος)
- Αγωνία/αίσθηση παγίδευσης
- Ανυπαρξία συναισθημάτων/ «παγωμένος εαυτός»
- Διαταραχές ύπνου: δυσκολία στον ύπνο, αϋπνία, εφιάλτες
- Αυξανόμενη χρήση/εξάρτηση αλκοόλ και ουσιών
- Τάσεις αυτοκτονίας (σκέψεις/απόπειρες/αυτοκτονίες) (Perttu, Kaselitz, 2006)

Συμπεριφοριστικά Συμπτώματα

- Απώλεια σχέσεων με φίλους και συγγενείς
- Μειωμένη ή ανύπαρκτη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή/χόμπι/συνεχής βιασύνη για να επιστρέψει στο σπίτι
- Μούδιασμα/υποτακτική συμπεριφορά
- Ακύρωση αποφάσεων/ακύρωση συναντήσεων λόγω έλλειψη μνήμης
- Απόσυρση και απομόνωση
- Αποφυγή συναντήσεων/συζητήσεων σχετικά με το τραύμα
- Δυσκολία διανοητικής συγκέντρωσης (π.χ. διάβασμα βιβλίων, τηλεόραση, κλπ)
- Ανεπαρκής γονικές αντιδράσεις, παιδική κακοποίηση (Perttu, Kaselitz, 2006)

Σωματικά Συμπτώματα / Ασθένειες

- Ανεξήγητα σωματικά συμπτώματα: πόνοι, κλπ.
- Υπερένταση
- Στομαχικός πόνος/κολικός εντέρου
- Διαταραχές κλιμακτηρίου

- Πόνοι στο στήθος/στην καρδιά/αρρυθμίες
- Δυσκολίες στην αναπνοή/συμπτώματα άσματος/άσθμα
- Διατροφικές διαταραχές: έλλειψη ορέξεως / χάσιμο βάρους, υπερβολικό(Perttu, Kaselitz, 2006)

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΛΑΝΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Καλό θα ήταν να συζητηθούν με την γυναίκα οι τρόποι με τους οποίους θα προστατέψει τον εαυτό της και τα παιδιά της κατά την εκδήλωση βίας:

- Πρόβλεψη εκδήλωσης της βίας: υπάρχουν σημάδια που σας δείχνουν ότι υπάρχει πιθανότητα βίαιης συμπεριφοράς από τον σύντροφο;
- Έξοδοι κινδύνου στο σπίτι: πως και που μπορεί να διαφύγει η γυναίκα όταν εκδηλωθεί η βία; Ποιο είναι το ασφαλέστερο δωμάτιο στο σπίτι; Σε ποια σημεία δεν υπάρχει έξοδος;
- Επικίνδυνα σημεία στο σπίτι: η κουζίνα είναι ίσως το πιο επικίνδυνο δωμάτιο στο σπίτι καθώς υπάρχουν αιχμηρά αντικείμενα όπως μαχαίρια κλπ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως όπλα στα χέρια του θύτη. Επίσης, είναι επιθυμητό να αποφεύγεται η διαφυγή στο μπάνιο ή άλλα δωμάτια που δεν έχουν άλλη διέξοδο.
- Εγκαταλείποντας το σπίτι: τρόποι να εγκαταλείψει το σπίτι με τρόπο που να μην κινήσει τις υποψίες του συντρόφου, π.χ. να κατεβάσει τα σκουπίδια, να βγάλει τον σκύλο βόλτα, κλπ.
- Προστατεύοντας τον εαυτό της κατά την διάρκεια εκδήλωσης της βίας: αναζήτηση τρόπων προστασίας του εαυτού της και των παιδιών της. Όταν η γυναίκα είναι προετοιμασμένη μπορεί να προστατέψει καλύτερα τον εαυτό της και τα παιδιά της από την βία. Δεν θα εμποδίσει την εκδήλωση της βίας αλλά τουλάχιστον θα μειώσει την σοβαρότητα των τραυματισμών.
- Η γυναίκα θα πρέπει να ξέρει ότι θα πρέπει να προετοιμάσει τα παιδιά για την περίπτωση που θα χρειαστεί να εγκαταλείψουν το σπίτι άμεσα εξαιτίας της βίας. Θα ήταν χρήσιμο να συζητήσει μαζί τους σχετικά με το τι θα πρέπει να κάνουν και που/πώς να διαφύγουν όταν χρειαστεί.

Μπορεί επίσης να μάθει στα παιδιά να τηλεφωνούν στις γραμμές βοήθειας ή την αστυνομία μόλις ξεσπάσει η βία (καλό θα ήταν να μπορέσουν να απομνημονεύσουν τους αριθμούς αυτούς). Εάν τα παιδιά είναι πολύ μικρά, τότε η μητέρα θα πρέπει να έχει συνεννοηθεί με κάποιο δικό της πρόσωπο ώστε να πάει τα παιδιά εκεί.

- Ενημέρωση/συμφωνία με έμπιστους γείτονες/φίλους/συγγενείς: υπάρχει κάποιος γείτονας όπου μπορεί να απευθυνθεί όταν ξεσπάσει το πρόβλημα; Επίσης, θα μπορούσε να συνεννοηθεί με κάποιους από τους γείτονες να τηλεφωνήσουν την αστυνομία μόλις ακουστούν φωνές από το διαμέρισμά της. Οι γείτονες θα μπορούσαν ακόμη να κρατάνε την τσάντα ασφαλείας της γυναίκας και να παίζουν σημαντικό ρόλο στην ασφάλειά της.
- Συμβουλέψτε την γυναίκα να έχει ετοιμάσει και ένα δεύτερο εναλλακτικό πλάνο ασφαλείας σε περίπτωση που το πρώτο αποτύχει για κάποιους λόγους.

Σε περίπτωση που η γυναίκα έχει καταφέρει να διώξει τον σύντροφο από το σπίτι (π.χ. ασφαλιστικά μέτρα, κλπ) και ζει μόνη της, θα πρέπει να αξιολογηθούν τα παρακάτω σημεία που αφορούν την ασφάλειά της:

- Αλλαγή κλειδαριάς σε πόρτες και παράθυρα.
- Εάν είναι εφικτό, αλλαγή όλου του συστήματος ασφαλείας.
- Εκπαίδευση των παιδιών να καλέσουν την αστυνομία ή συγγενείς ή φίλους σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης
- Γνωστοποίηση στους δασκάλους και στους φροντιστές των παιδιών σχετικά με τα άτομα που θα μπορούν να παίρνουν τα παιδιά από το σχολείο ή τις άλλες δραστηριότητές τους
- Απόκτηση περισσότερης γνώσης σχετικά με τα δικαιώματά της για θέματα επιμέλειας παιδιών και παροχές κοινωνικής πρόνοιας για την

προστασία των παιδιών και της μητέρας

- Διεκδικήστε/ζητήστε ασφαλιστικά μέτρα κλπ (ανάλογα με την νομική διάσταση της υπόθεσης).

Εάν η γυναίκα είναι έτοιμη να εγκαταλείψει τον βίαιο σύντροφο, θα πρέπει να εξεταστούν τα ακόλουθα:

- Πώς και πότε είναι το ιδανικότερο διάστημα για να φύγει; Έχει στην διάθεσή της λίγα χρήματα για την μεταφορά της και τα πρώτα της έξοδα; Που θα πάει;
- Μπορεί να καλέσει την αστυνομία εάν την χρειαστεί;
- Σε ποιους θα ανακοινώσει ότι πρόκειται να φύγει από το σπίτι;
- Τι μπορεί να κάνει για να διασφαλίσει ότι ο σύντροφός της δεν θα την εντοπίσει;
- Ποια άτομα αποτελούν το δίκτυο υποστήριξής της και ποιο από τα άτομα αυτά θα διαλέξει για να εμπιστευτεί αρχικά;
- Πως θα διασφαλίσει την ασφαλή μετακίνησή της από και προς την δουλειά της αλλά και από και προς το σχολείο των παιδιών;
- Ποιοι φορείς υπάρχουν στη κοινότητα που ζει οι οποίοι θα την βοηθήσουν να αισθανθεί ασφάλεια; Είναι χρήσιμο να έχει καταγεγραμμένα ονόματα, διευθύνσεις και τηλέφωνα.
- Γνωρίζει το τηλέφωνο του τοπικού καταφυγίου για κακοποιημένες γυναίκες;
- Τι θα ήθελε να δει να γίνεται σχετικά με τα θέματα επιμέλειας και επαφής με τα παιδιά από τον πατέρα;
- Θα ήθελε να ασκήσει ασφαλιστικά μέτρα κατά του συντρόφου; Κάτι τέτοιο θα την έκανε να νιώθει πιο ασφαλής;

Εάν η γυναίκα δεν είναι έτοιμη να εγκαταλείψει τον βίαιο σύντροφο, θα

πρέπει να εξεταστούν τα ακόλουθα:

- Σε μια κατάσταση κρίσης, τι θα ήθελε να υπάρχει για να νιώθει όσο πιο ασφαλής γίνεται;
- Ποιον θα μπορεί να τηλεφωνήσει;
- Θα τηλεφωνήσει την αστυνομία αυτή την φορά όταν ξεσπάσει πάλι η βία; Μπορεί να διασφαλίσει ότι κάποιος άλλος θα τηλεφωνήσει για βοήθεια εάν δεν μπορεί η ίδια (γείτονες, παιδιά, κλπ).
- Εάν αποφασίσει να εγκαταλείψει το σπίτι προσωρινά, ξέρει που θα μπορεί να πάει; Βοηθήστε την να σκεφτεί διάφορα μέρη που θα μπορούσε να πάει. Θα ήταν καλύτερα να τα καταγράψει με τηλέφωνα και διευθύνσεις.
- Εάν θελήσει να διαφύγει από το σπίτι κατά την διάρκεια βίαιου επεισοδίου, ξέρει ποιες είναι οι διέξοδοι του σπιτιού;
- Εάν υπάρχουν όπλα στο σπίτι, έχει σκεφτεί τρόπους να τα εξαφανίσει;
- Θυμίστε της ότι κατά την διάρκεια βίαιου επεισοδίου είναι πάντα προτιμότερο να εμπιστεύεται την προσωπική της κρίση για το τι θα πρέπει να κάνει. Μερικές φορές είναι καλύτερα να φύγει, άλλες πάλι είναι καλύτερα να προσπαθήσει να ηρεμήσει τον θύτη προκειμένου να προστατέψει τον εαυτό της και/ή τα παιδιά της.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, η γυναίκα θα πρέπει να έχει έτοιμη την τσάντα ασφαλείας.

Μια τσάντα ασφαλείας θα πρέπει να περιέχει:

- Λίγα χρήματα, ένα κινητό τηλέφωνο ή μια τηλεκάρτα και γραμμένα σημαντικά τηλέφωνα
- Ένα ζευγάρι κλειδιά
- Επίσημα έγγραφα (π.χ. πιστοποιητικά γάμου, διαζυγίου, έγγραφα

δικαστηρίων, δίπλωμα οδήγησης, κλπ)

- Διαβατήριο και πιστοποιητικό γέννησης (πρωτότυπα ή αντίγραφα)
- Κάρτες/βιβλιάρια υγειονομικής περίθαλψης
- Βιβλιάρια κοινωνικής πρόνοιας
- Κάρτες και βιβλιάρια τραπεζής, αποταμιευτικοί λογαριασμοί
- Φάρμακα και ιατρικές συνταγές
- Ρούχα
- Αντικείμενα προσωπικής υγιεινής
- Αγαπημένα παιχνίδια των παιδιών

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

- ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΕΚΚΑ
ΑΘΗΝΑ

197, 210 8826702

Ψυχολογική στήριξη στην τηλεφωνική γραμμή 197 και καταφύγιο.

- ΓΡΑΦΕΙΟ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΑΘΗΝΑ 210
5244657

Ψυχολογική στήριξη και καταφύγιο.

- ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΓΓΙ ΑΘΗΝΑΣ

210-3317305-6 , 210 3315291-6

Ψυχολογική στήριξη και καταφύγιο.

- ΚΛΙΜΑΚΑ 2103417160-3 ΑΘΗΝΑ

Για αλλοδαπές.

- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΑΣ 2610 346714-8

Συμβουλευτική

- ΚΡΗΤΗ- ΓΡΑΜΜΗ ΣΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΠΙΔΑΣ: 8001116000

ψυχολογική στήριξη και καταφύγιο

- ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΕΚΚΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

2310471101

Ψυχολογική στήριξη και καταφύγιο

- ΚΕΝΤΡΟ ΘΥΜΑΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2310555378 (κυρίως για θύματα σωματεμπορία).

- ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ

2310- 272725 Ψυχολογική στήριξη

- ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 2310555074

Συμβουλευτική

- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΒΟΛΟΥ

2421025489

Συμβουλευτική και καταφύγιο

- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ - ΛΑΡΙΣΑ
2410549065 Ψυχολογική στήριξη και καταφύγιο
- ΔΡΑΜΑ- ΕΝΩΣΗ ΚΥΡΙΩΝ ΔΡΑΜΑΣ- ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 2521046062 Ψυχολογική στήριξη και
καταφύγιο

- ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ
ΕΚΥΘΚΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλέφωνο γραμμής ΣΟΣ για βία, 26510-33033 ΚΑΙ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ
ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ

- ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΘΗΝΑ 1056 και 210-
4256040 για παιδιά

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, ΛΕΞΙΚΟ ΚΟΙΝΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ.
- ✓ ΑΡΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Β. ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΘΗΝΑ: ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, 2006
- ✓ ΑΡΤΙΝΟΠΥΛΟΥ Β. , ΦΑΡΣΕΔΑΚΗΣ Ι. ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ: ΠΡΩΤΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΗ ΈΡΕΥΝΑ. ΑΘΗΝΑ : ΚΕΘΙ, 2003.
- ✓ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ Μ, ΜΑΡΚΟΥ Γ, «ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ», ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ, ΑΘΗΝΑ, 1996.
- ✓ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Θ., ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ Μ., ΛΕΞΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ- ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, εκδ. GUNTENBERG, ΑΘΗΝΑ, 1992.
- ✓ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΗΚΑΝ ΣΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΑΘΗΝΑΣ-ΠΕΙΡΑΙΑ. ΑΘΗΝΑ: Γ.Γ.Ι., 2004.
- ✓ ΔΕΡΒΙΤΣΙΩΤΗ Α. , ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, εκδ. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ 2000.
- ✓ ΕΙΝΓΚΕΛΣ Σ., Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ . ΑΘΗΝΑ, 2003.
- ✓ ΚΑΛΛΙΝΙΚΑΚΗ Θ. , ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, εκδ. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΘΗΝΑ, 1998.

- ✓ ΚΑΜΠΑΝΑΚΗΣ ΙΩΣΗΦ ΑΣΤΥΝ. Α. Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕ Η ΣΧΟΛΗ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΩΝ, ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΔΟΚΙΜΩΝ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΩΝ ΡΕΘΥΜΝΟΥ, ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ 26-27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1998, ΡΕΘΥΜΝΟ, 2001.
- ✓ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ, ΑΘΗΝΑ, 1976
- ✓ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ Ε., ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ, ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ, 1994.
- ✓ ΜΑΝΤΑΡΗΣ Γ. , ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ , ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2004.
- ✓ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ Γ, ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ, ΑΘΗΝΑ, 2005.
- ✓ Ν 1484/84 (ΦΕΚ Α' 152). ΑΠΟΣΤΟΛΗ- ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ- ΦΥΣΗ- ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ. Διαδουκτιακός Τόπος : www.mopo.gr. 5/12/2002.
- ✓ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ, εκδ. ΣΑΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ 1998.
- ✓ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΣΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ. ΑΘΗΝΑ, 1976.
- ✓ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ Β. Γ., «Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ», ΑΘΗΝΑ – ΚΟΜΟΤΗΝΗ, 2003.
- ✓ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Σ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΟΤΗΤΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΦΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ. Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ, ΠΑΤΡΑ, 2008.
- ✓ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Σ.Π., ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ

- ΣΥΖΥΓΟΥΣ/ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΤΟΥΣ, εκδ. ΑΝΤ.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ, 2005.
- ✓ ΠΑΠΑΣΤΑΜΟΥ Σ, «ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΈΡΕΥΝΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΡΡΟΗ», ΑΘΗΝΑ, 1989.
 - ✓ ΠΑΤΣΗ Χ. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΑ
 - ✓ ΠΔ 254/2004 (ΦΕΚ Ά 238/3.12.2004) ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ «ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ», ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ, 12/2004.
 - ✓ ΣΚΛΑΒΟΥ Κ. ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΈΝΤΑΞΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. ΑΘΗΝΑ –ΚΟΜΟΤΗΝΗ. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ, 2008.
 - ✓ ΣΠΥΡΟΥ Σ. , ΑΝΤΩΝΙΟΥ Λ. , ΑΓΑΘΟΛΕΟΥΣ Γ. , ΨΥΛΛΟΥ Μ. , ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ : ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΜΕΣΩΝ, ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ. ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ, ΚΥΠΡΟΣ, 2005.
 - ✓ ΣΤΡΑΤΙΓΑΚΗ Μ., ΤΟ ΦΥΛΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, εκδ. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, ΑΘΗΝΑ, 2006.
 - ✓ ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ-ΦΥΤΡΑΚΗΣ, ΜΙΚΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΜΟΝΙΑ, ΑΘΗΝΑ 2004.
 - ✓ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ, ΜΑΙΟΣ 2005.
 - ✓ ΦΙΛΙΑΣ Β. , ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG, ΑΘΗΝΑ, 1996.

▼ ΧΟΡΚΧΑΙΜΕΡ Μ, «ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ, ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ, ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ», ΑΘΗΝΑ, 1984.

ΕΕΝΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ BENJAMIN L. and WALTZ G.R. VIOLENCE IN THE FAMILY : CHILD and SPOUSE ABUSE, (pp.226 – 309). WASHINGTON D.C., NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION, 1983.
- ✓ BERNARD CSCHASSER E., Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΒΙΑ ΣΤΟ ΓΑΜΟ. ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ.ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2005.
- ✓ BRINK O. , BITCH O., PETERSEN K. and CHARLES A.V. , TWO DECADES OF VIOLENCE. A COHORT STUDY FROM THE DANISH MUNICIPALITY OF AÅHYS. DANISH MEDICAL BULLETIN, 49: 64-67. 2002.
- ✓ CHEN R., THE NATURE, PROCCESS and INFLUENCE OF MARITAL VIOLENCE IN TAIWAN JOURNAL OF WOMEN'S GENDER STUDIES. 3:117 – 147. 1992.
- ✓ COUNCIL OF EUROPEAN. COMBATING VIOLENCE AGAINST WOMEN.2006. Διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο www.coe.int/T/E/Human Right
- ✓ DOBASH R. and RP. DOBASH. VIOLENCE AGAINST WIVES. NEW YORK : FREE PRESS, 1979.
- ✓ ELLSEDERG N., CALDERA T., HERRERA A., WINKVIST A., KULLGREN G., DOMESTIC VIOLENCE AND IMMOTIONAL DESTRESS AMONG NICARAGUEL WOMAN, AMERICAN PHYCOLOGIST, 1999.
- ✓ FAHLBERG V., DOMESTIC VIOLENCE IN IMIGRANT COMMUNITIES: D. B. ARRIERS T SERVICE UTILIZATION. 2003.
- ✓ FARAMARZI M., ESMAILZADEH S. and MOZAVI S., A COMPARISON OF ABUSE and NON-ABYSE WOMEN'S DEFINITIONS OF DOMESTIC VIOLENCE and ATTITUDES TO

ACCEPTANCE OF MALE DOMINANCE EUROPIAN JOURNAL OF OBSTETRICS and GYNECIOLOGY and REPRODACTIVE BIOLOGY, 122:225 – 231. 2004.

- ✓ FOSTER G., MICKLIN D., NEWELL B., KEMP C., REFUGEE WOMEN. 2002. Διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο: www.daylor.edu.chales-kemp.refufeewomen.htm.
- ✓ GREEN N., ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ, εκδ. ΣΑΒΒΑΛΑΣ, ΑΘΗΝΑ, 2004.
- ✓ HOSDRICHK O., THE MICRO-MACRO LING USA: UNIVERSITY OF CALLIFORNIA PRESS, USA, 1987.
- ✓ INSIGHTS MARKET RESEARCH LTD. Η ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ. ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ. 2008.
- ✓ MURPHY C. , MEYER S. L and O' LEARY K., DEPENDENCY CHARACTERISTICS OF PARTNER ASSAULTIVE MEN, JOURNAL OF ABNORMAL PHYCHOLOGY, 103, pp729-735. 1994.
- ✓ NEWTON C.J., DOMESTIC VIOLENCE : AN OVERVIEW M A, LEARNING SPECIALIST and DUBLISHED IN THE THERAPIST FINDER.NET.MENTAL HEALTH JOURNAL. Διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο :[www.therapistfinder.net/Domestic Violence](http://www.therapistfinder.net/Domestic%20Violence). 2001.
- ✓ RYAN J. and M.C. KING, SCANNING FOR VIOLENCE ASSOCIATION OF WOMEN'S HEALTH. OBSTETRIC and NATIONAL NURSES.LIFELINES 2(3): 36-41. 1998.
- ✓ STEEN, KNUT and STEINAR HUNSKAAR, GENDER and PHYSICAL VIOLENCE. NORWAY : SOCIAL SCIENCE and MEDICINE. 2003.

- ✓ TAVARA L., SEXUAL VIOLENCE. BEST PRACTICE and RESEARCH CLINICAL OBSTETRICS and GYNECOLOGY, 1-14. 2006.
- ✓ WALKER L. Η ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ, εκδ. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΑΘΗΝΑ, 1989.

ΑΡΘΡΑ

- ✓ ΣΚΟΥΤΑΡΗ Ρ. ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ, ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΥΧΡΩΜΟΥ ΦΟΡΟΥΜ. 2005.
- ✓ ΖΑΝΝΙΚΑΣ Μ. , ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ, ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΧΙΟΥ, ΧΙΟΣ 2003.
- ✓ ΠΑΝΤΕΛΗ Σ. , ΒΙΑ ΣΤΗ ΣΧΕΣΗ, ΑΘΗΝΑ 2007. Διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο www.netrino.gr 7/9/2004.
- ✓ ΤΟ ΒΗΜΑ 3/3/2002, ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Copyright 2002.
- ✓ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ, ΞΕΝΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ, ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2008. Διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο : www.κακοποιημένηγυναίκα.gr 13/6/2005.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΣΤΟ INTERNET

- ✓ www.Kethi.gr
- ✓ www.amnesty.org.gr
- ✓ www.femnetsalonica.gr
- ✓ www.netrino.gr
- ✓ www.isotita.gr
- ✓ www.κακοποιημένηγυναίκα.gr
- ✓ www.feminist.com , Self-defence against violence.
- ✓ www.mopo.gr.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 232

24 Οκτωβρίου 2006

ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘ. 3500

Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας
και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδόσαμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Ορισμοί

Για την παρόντα νόμο θεωρείται:
1. ενδοοικογενειακή βία, η τέλεξη οξείας πράξης, σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος και τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα.

2. α. οικογένεια ή κοινότητα που αποτελείται από συζύγους ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους.

β. στην οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνυπάρχουν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τρίτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων ειρήσπαστη, δικαστικός παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει οριστεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ατόμο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια.

γ. οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στην μόνιμη σύντροφο του άνδρα ή στον μόνιμο σύντροφο της γυναίκας και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, εφόσον τα ποσοστά αυτά συνοικούν, ως και στους τέως συζύγους.

3. θύμα ενδοοικογενειακής βίας κάθε πρόσωπο της προηγούμενης παραγράφου, σε βάρος του οποίου τελέσεται αξιόπονη πράξη κατά τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος. Θύμα είναι και το μέλος στην οικογένεια του οποίου τελέσθηκε αξιόπονη πράξη, κατά τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα, καθώς και ο ανήλικος κατά την παράγραφο 2, ενώπιον του οποίου τελείται μία από τις αξιόπονες πράξεις της παραρτήσεως.

Άρθρο 2

Απαγόρευση χρήσης βίας

Η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των μελών της οικογένειας απαγορεύεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 3

Η ενδοοικογενειακή βία ως τακτικό κλητισμό του γάμου

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1439 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Εφόσον ο ενγαμμένος δεν αποδεικνύει το αντίθετο, ο κλητισμός υποτίθεται σε περίπτωση διγαμίας ή μοιχείας αυτού, εγκατάλειψης του ενάγοντος ή επιβουλής της ζωής του από τον εναγόμενο, καθώς και σε περίπτωση άσκησης από τον εναγόμενο ενδοοικογενειακής βίας εναντίον του ενάγοντος.»

Άρθρο 4

Σωματική βία σε βάρος ανήλικου

Επί ασκήσεως σωματικής βίας σε βάρος ανήλικου, ως μέσου συμφροτισμού στο πλαίσιο της ανατροφής του, εφαρμόζονται τα άρθρα 1532 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 5

Χρηματική ικανοποίηση

Η κατά τα άρθρα 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης του παθόντος για μία από τις πράξεις του παρόντος νόμου, δεν μπορεί να είναι κατώτερη των χιλίων (1.000) ευρώ, εκτός αν ο ίδιος ο παθών ζήτησε μικρότερο ποσό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 6

Ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προξενεί σε άλλο μέλος αυτής σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του, υπό την έννοια του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα, ή με συνεχή συμπεριφορά προξενεί εντελώς ελαφρά κάκωση ή βλάβη της υγείας του, με την έννοια του εδαφίου β' της παραπάνω διάταξης, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός έτους.

2. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου είναι δυνατόν να προκαλέσει στο θύμα κίνδυνο για τη ζωή του ή βαριά σωματική βλάβη, επιβάλλεται φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών. Αν αποκολληθεί βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη

μέχρι δέκα ετών. Αν ο υπαίτιος επεδίωκε ή γνώριζε και αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη.

3. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου τελέσθηκε σε βάρος εγκύου ή σε βάρος μέλους της οικογένειας το οποίο, από οποιαδήποτε αιτία, είναι ανίκανο να αντισταθεί, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών και αν η πράξη τελέσθηκε ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός έτους.

4. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου συνιστά μεθυσμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου, ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη. Αν το θύμα είναι ανήλικος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.

Άρθρο 7

Ενδοοικογενειακή παράνομη βία και απειλή

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο εξαναγκάζει άλλο μέλος χρησιμοποιώντας βία ή απειλή με σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή χωρίς το θύμα να υποχρεούται προς τούτο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξάρτητα από το αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον του ίδιου του θύματος ή κάποιου από τους οικείους του υπό την έννοια της περίπτωσης β' του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα.

2. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προκαλεί τρόμο ή ανησυχία σε άλλο μέλος της οικογένειας, απειλώντας το με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 8

Βιασμός και κατάχρηση σε ασέλγεια

1. Η παρ. 1 του άρθρου 336 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου εξαναγκάζει άλλον σε συνουσία ή σε άλλη ασελή πράξη ή σε ανοχή της τιμωρείται με κάθειρξη.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 338 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όποιος με κατάχρηση της παραφροσύνης άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία προερχόμενης ανικανότητάς του να αντισταθεί, ενεργεί επ' αυτού συνουσία ή άλλη ασελή πράξη τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.»

Άρθρο 9

Ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2. Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών μέχρι τριών ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι ανήλικος.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων μόνονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται υπηρεσίες του φορέα αυτού.

Άρθρο 10

Παρακώλυση απονομής της δικαιοσύνης

Όποιος σε υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας ο μάρτυρα ή μέλος της οικογένειάς του ή ασκεί βίοντιον του ή τον δωροδοκεί, με σκοπό την παραση απονομής της δικαιοσύνης, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών μέχρι τριών ετών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Άρθρο 11

Προϋποθέσεις

1. Στα πλημμελήματα ενδοοικογενειακής βίας μόνον για την άσκηση ποινικής δίωξης εισαγγεδιερουνά τη δυνατότητα διαμεσολάβησης κατάδικασία των επόμενων άρθρων.

2. Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας νικής διαμεσολάβησης είναι η υποβολή ανεπιφύλακ δήλωσης εκ μέρους του προσώπου στο οποίο δίδεται η τέλεση του εγκλήματος, ότι είναι πρέσωρευτικά:

α) να υποσχεθεί ότι δεν θα τελέσει στο μέλλον ο δήποτε πράξη ενδοοικογενειακής βίας (λόγος τιμή ότι, σε περίπτωση συνούκισης, δέχεται να μείνει ο οικογενειακής κατοικίας για εύλογο χρονικό διάσάν το προτείνει το θύμα. Για την υπόσχεση αυντάσσεται έκθεση κατά τα άρθρα 148 επ. του Κε Ποινικής Δικονομίας.

β) να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό - έπυτικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της ενκογενειακής βίας σε δημόσιο φορέα, σε όποιον και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται τούτο αναπό τους αρμόδιους θεραπευτές. Ο υπεύθυνος τού γράμματος πιστοποιεί την ολοκλήρωση της παρλούθησής του. Το σχετικό πιστοποιητικό επισυνάπ στο φάκελο της δικογραφίας. Αναφέρονται δε σε αναλυτικά, το αντικείμενο του συμβουλευτικού - έπυτικού προγράμματος και ο αριθμός των συνεζ που παρακολούθησε ο ενδιαφερόμενος.

γ) να άρει ή να αποκαταστήσει, εφόσον είναι δυνάμει τις συνέπειες που προκλήθηκαν από την π και να καταβάλει εύλογη χρηματική ικανοποίηση παθόντα.

3. Αν το θύμα της ενδοοικογενειακής βίας είναι λικος, η ποινική διαμεσολάβηση ενεργείται υπέρ α και από κοινού από τον κατά τόπον αρμόδιο εισλέα ανηλίκων και τον ασκούντα την επιμέλεια, επι αυτός δεν είναι το ίδιο πρόσωπο με τον φερόμεν δράστη του εγκλήματος. Αν δεν υπάρξει ομοφων διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή. Ο ανήλικος που συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να παρίσταται κατ' α και να ακούγεται. Τα πρόσωπα του πρώτου εδα αντιπροσωπεύουν τον ανήλικο στη διαδικασία της νικής διαμεσολάβησης και για τις αστικές αξιώσει

4. Οι σχετικές με την ποινική διαμεσολάβηση διατά

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται, αν ο φερόμενος ως δράστης της πράξεως ενδοοικογενειακής βίας είναι επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας του ανηλίκου.

5. Αν την πράξη ενδοοικογενειακής βίας σε βαθμό πλημμελήματος φέρεται να έχει τελέσει ανήλικος, εφαρμόζεται το άρθρο 45Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 12 Διαδικασία

1. Αν σε βάρος του υπαίτιου κινηθεί η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ποινική διαμεσολάβηση επιτρέπεται μόνον εφόσον το δικαστήριο αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά τις διατάξεις του άρθρου 423 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Στην περίπτωση αυτή, η σχετική διαδικασία χωρεί κατά τις παραγράφους 3 έως 6 του παρόντος άρθρου. Το δικαστήριο που αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης, κατά το πρώτο εδάφιο, εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν συντρέχει περίπτωση να επιβληθούν στον υπαίτιο περιοριστικοί όροι κατά το άρθρο 18 του παρόντος νόμου.

2. Αν σε βάρος του φερόμενου ως δράστη ενεργείται προκαταρκτική εξέταση, ο εισαγγελέας, πριν από κάθε άλλη ενέργεια:

α) μπορεί να διατάσσει τη διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης στο φερόμενο ως θύμα, προκειμένου να ερευνηθεί η βασιμότητα της καταγγελίας για την σε βάρος του τέλεση της πράξεως,

β) εξετάζει ο ίδιος κάθε μάρτυρα που προτείνεται, καθώς και τα πρόσωπα της οικογένειας ή παραγγέλλει την εξέταση αυτών από τους αρμόδιους ανακριτικούς υπαλλήλους, και

γ) καλεί το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση της πράξεως να παράσχει στον ίδιο ή στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο εξηγήσεις υπό τους όρους του άρθρου 31 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3. Αν ο παρέχων εξηγήσεις δεν υποβάλει ο ίδιος, ή μέσω του συνηγόρου του, την κατά την παρ. 2 του άρθρου 11 δήλωση περί ποινικής διαμεσολάβησης, καλείται, προς τούτο, από τον αρμόδιο εισαγγελέα. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να λάβει προθεσμία τριών ημερών για να απαντήσει.

4. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει, κινείται η ποινική διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι θετική, ο εισαγγελέας ενημερώνει τον παθόντα ή τον συνηγόρό του για την κατά τα ανωτέρω δήλωση του ενδιαφερομένου και, αν υποβληθεί σχετικό αίτημα, παρέχεται στον παθόντα προθεσμία, το πολύ τριών ημερών, για να δηλώσει αν δέχεται τη διαμεσολάβηση.

5. Αν η απάντηση του παθόντος είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει ή δεν επέλθει συμφωνία ως προς τους όρους της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 11, κινείται η ποινική διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η απάντηση του παθόντος είναι θετική, ο εισαγγελέας με διάταξη του θέτει τη δικογραφία σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας. Κατά της διατάξεως αυτής δεν χωρεί προσφυγή.

6. Αν τα πρόσωπα στα οποία αποδίδεται η τέλεση της πράξης είναι περισσότερα, για την έναρξη της δι-

τους συμφωνία. Το ίδιο ισχύει και αν η τελεσθείσα πράξη αφορά περισσότερα επιτευχθεί συμφωνία κατά τα προηγούμενα διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή.

7. Η συμφωνία των διαδίκων μερών για παρ. 2 του άρθρου 11 του παρόντος ενδοοικογενειακής βίας διαμεσολάβησης μπορεί στον αρμόδιο εισαγγελέα και με σχετικό μέρος των συνηγόρων τους.

Άρθρο 13 Ποινικές συνέπειες

1. Η διάταξη του εισαγγελέα που εκδίδει ποινική διαμεσολάβησης καταχωρίζεται μερίδα στο δελτίο ποινικού μητρώου και χρονικό διάστημα ίσο προς τον εκτιμώμενο χρόνο παραγραφής του εγκλήματος αφορά.

2. Αν ο ενδιαφερόμενος συμμορφωθεί της ποινικής διαμεσολάβησης γιαστημα τριών ετών, τότε η σχετική διαδικασία κινείται και εξαλείφεται η ποινική αξίωση για το έγκλημα που αφορά.

3. Η διαπιστούμενη από τον εισαγγελέα ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης τη διαδικασία και προκαλεί την αναδρομική επεξεργασία αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση εισαγγελέας ανασύρει τη δικογραφία και η δε ποινική διαδικασία συνεχίζεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επιτρέπεται πλέον η υποβολή νέου αιτηματικής διαμεσολάβησης.

4. Ενόσω διαρκεί η διαδικασία ποινικής διαμεσολάβησης, τελεί σε εκκρεμοδικία η πράξη στην οποία αφορά. Η άσκηση ποινικής δίωξης για το έγκλημα εξαλείφθηκε η ποινική αξίωση λόγω ολοκλήρωσης της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης, είναι απαράδεκτη. Η παραγραφή αναστέλλεται μέχρι την ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης.

5. Η όρνηση ενός εκ των διαδίκων μερών τη διαμεσολάβηση ή η αποτυχία ολοκλήρωσης για οποιαδήποτε αιτία, δεν επάγονται σε καμία αρνητική ουσιαστική ή ποινική δική που επακολουθεί.

6. Στην παρ. 3 του άρθρου 574 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται στοιχείο γ', το οποίο είναι:

«γ) η διάταξη του εισαγγελέα που εκδίδει ποινική διαμεσολάβησης σε εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας.»

Άρθρο 14 Αστικές συνέπειες

1. Η συμφωνία των διαδίκων για την έναρξη ενδοοικογενειακής βίας διαμεσολάβησης ισχύει ως προς τις χρηματικές αξιώσεις από τον ενδιαφερόμενο. Μόνη η συμφωνία συζύγου για την έναρξη της διαδικασίας άσκησης αγωγής διαζυγίου ή την υποβολή συναινετικής λύσεως του γάμου, την πρό-

2. Η εντός τριετίας από την αρχειοθέτηση της υπόθεσης μη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη προς τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης παρέχει στο θύμα του εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας το δικαίωμα να ζητήσει, με αγωγή του, την ανατροπή της συμφωνίας, όσον αφορά στις χρηματικές αξιώσεις. Με την άσκηση της αγωγής ανατροπής αναβιώνουν οι χρηματικές αξιώσεις του παθόντος, τα δε καταβληθέντα λόγω της συμφωνίας αναζητούνται κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού.

3. Μετά την ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης αποκλείεται η ανατροπή της συμφωνίας, εξ ουσυδήποτε λόγου και η αναζήτηση των καταβληθέντων σε συμμόρφωση αυτής. Τα ίδια αποτελέσματα επιφέρει και η λύση του γάμου μεταξύ των συζύγων εντός της τριετίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15

Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης

Στο τέλος του άρθρου 735 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο, το οποίο έχει ως εξής:

«Σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να διατάσσεται ιδίως η απομάκρυνση του καθ' ου από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκηση του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του αιτούντος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας.»

Άρθρο 16

Παραγραφή

Αν οι πράξεις των άρθρων 6, 7 και 9 του παρόντος στρέφονται κατά ανηλίκου, η έναρξη της προθεσμίας παραγραφής αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωσή του.

Άρθρο 17

Ποινική δίωξη

1. Η ποινική δίωξη για τα εγκλήματα των άρθρων 6, 7, 9 και 10 ασκείται αυτεπαγγέλτως.

2. Σε βάρος του υπαιτίου εφαρμόζεται η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 18

Περιοριστικοί όροι

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας είναι δυνατόν, αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, να επιβληθεί στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικασθεί ή από τον αρμόδιο ανακριτή ή από το δικαστικό συμβούλιο και για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, ο περιοριστικός όρος της απομάκρυνσής του από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκηση του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας. Η ισχύς του παραπάνω περιοριστικού όρου παύει αυτοδικαίως μετά την έκδοση οριστικής αποφάσεως ή της διατάξεως του εισαγγελέα με την οποία αρχειοθετείται η υπόθεση λόγω ποινικής

2. Ο περιοριστικός όρος που έχει επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δυνατόν να ανακληθεί, αντικατασταθεί ή τροποποιηθεί από το αρμόδιο δικαστικό όργανο που τον επέβλεψε αίτηση του κατηγορουμένου, στην οποία αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους επιβάλλεται η αντί αντικατάσταση ή τροποποίησή του. Για τη συζήτηση αιτήσεως κλητεύεται υποχρεωτικά ο παθών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

3. Το δικαστικό όργανο που είναι αρμόδιο και παράγραφο 1 για την επιβολή, ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίηση των περιοριστικών όρων, μπορεί ζητήσει, συμβουλευτικά, τη γνώμη ψυχιάτρων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων επιστημόνων με ειδικές γνώσεις σε θέματα ενδοοικογενειακής εφόσον τα πρόσωπα αυτά εργάζονται σε δημόσια υγείας.

Άρθρο 19

Εξέταση μαρτύρων

1. Σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας, μέλη της κογένειας εξετάζονται ως μάρτυρες χωρίς όρκο.

2. Οι ανήλικοι κατά την εκδίκαση των υποθέσεων προηγούμενης παραγράφου δεν κλητεύονται ως μάρτυρες στο ακροατήριο, αλλά αναγιγνώσκονται η θεσή τους, εφόσον υπάρχει, εκτός εάν η εξέταση κρίνεται αναγκαία από το δικαστήριο.

Άρθρο 20

Υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας, οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές διενεργούν προανάκριση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, απαγορεύεται να ανακοινώνουν οποιονδήποτε τρόπο το ονοματεπώνυμο του θύματος και του κατηγορουμένου, τη διεύθυνση κατοικίας καθώς και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία είναι δυνατόν να αποκαλύψουν την ταυτότητά τους.

2. Οι παραβάτες της διατάξεως αυτής τιμωρούνται φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΑΡΩΓΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 21

Κοινωνική συμπαράσταση

1. Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας δικαιούνται κοινωνικής συμπαράστασης και της αναγκαίας υλικής στήριξης από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που λειτουργούν ειδικά για τους σκοπούς αυτού στην εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και από κοινωνικές υπηρεσίες των τοπικών αρχών.

2. Οι αστυνομικές αρχές που επιλαμβάνονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας υποχρεούνται, εφόσον το ζητήσει το θύμα, να ενημερώνουν αυτό και τους παραπάνω, ώστε να παρασχεθεί αμέσως η απαραίτητη, περίπτωση, αρωγή.

Άρθρο 22

Ευεργέτημα πείνας

Στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, τα οποία ζουν σε κατάσταση πείνας, παρέχεται ευεργέτημα πείνας.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

της κατάστασης, εξαιτίας του συγκεκριμένου περιστατικού, παρέχεται το ευεργέτημα της πενίας με μόνη την απόδειξη του περιστατικού βίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 194 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αν αδυνατούν να καταβάλουν, έστω και προσωρινά, τις απαιτούμενες δικαστικές δαπάνες.

Άρθρο 23

Υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών

1. Εκπαιδευτικός της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο οποίος, κατά την εκτέλεση του εκπαιδευτικού του έργου, με οποιονδήποτε τρόπο πληροφορείται ή διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος μαθητή έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, ενημερώνει, χωρίς καθυστέρηση, τον διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας ανακοινώνει, αμέσως, την αξιόποινη πράξη στον αρμόδιο εισαγγελέα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ή στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή.

Την ίδια υποχρέωση έχουν οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των ιδιωτικών σχολείων, καθώς και οι υπεύθυνοι των πάσης φύσεως Μονάδων Προσχολικής Αγωγής.

2. Κατά την προδικασία και τη διαδικασία στο ακροατήριο, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, ο οποίος ανακοινώσε την αξιόποινη πράξη στις παραπάνω αρμόδιες αρχές, και ο εκπαιδευτικός, ο οποίος την πληροφορήθηκε ή τη διαπίστωσε, καλούνται να εξετασθούν ως μάρτυρες, μόνο αν η πληροφορία δεν αποδεικνύεται με οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο.

Άρθρο 24

Το άρθρο 342 του Ποινικού Κώδικα (κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 342.

Κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια

1. Ο ανήλικος ο οποίος ενεργεί ασέλγεις πράξεις με ανήλικο, τον οποίον του έχουν εμπιστευθεί για να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει, έστω και προσωρινά, τιμωρείται ως εξής:

α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών,

β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα, όχι όμως και τα δεκαοκτώ έτη, με κάθειρξη.

2. Συνιστά επιβαρυντική περίπτωση η τέλεση της πράξης της πρώτης παραγράφου:

α) από οικείο,

β) από πρόσωπο που συνοικεί με τον ανήλικο ή διατηρεί φιλικές σχέσεις με τους οικείους του,

γ) από εκπαιδευτικό, παιδαγωγό, γυμναστή ή άλλο πρόσωπο που παραδίδει μαθήματα στον ανήλικο,

δ) από πρόσωπο που δέχεται τις υπηρεσίες του ανηλίκου,

ε) από κληρικό με τον οποίο ο ανήλικος διατηρεί πνευματική σχέση,

στ) από ψυχολόγο, ιατρό, νοσοκόμο ή από ειδικό επιστήμωνα που παρέχει τις υπηρεσίες του στον ανήλικο.

3. Ο ανήλικος ο οποίος με χειρονομίες, με πράξεις ή με εξιστόρηση, απεικόνιση ή παρουσίαση πράξεων που αφορούν τη γενετήσια ζωή προσβάλλει την αιδώ ανηλίκου, τον οποίον του έχουν εμπιστευθεί για να τον

μωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μ. πράξη τελείται κατά συνήθεια με φυλάκιση δύο ετών. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές.

4. Ο ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου μέσω επικοινωνίας, απεκτά επαφή με ή δεν συμπλήρωσε τα δεκαέξι έτη και με π. εξιστόρηση, απεικόνιση ή παρουσίαση αφορούν τη γενετήσια ζωή προσβάλλει τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενό η πράξη τελείται κατά συνήθεια με φυλά στον τριών ετών.

5. Η παραγραφή των πράξεων των η παραγράφων αναστέλλεται μέχρι την ε ανηλίκου.»

Άρθρο 25

Οι προθεσμίες των παραγράφων 1 και 3 και του άρθρου 4 ΣΤ' του ν. 3388/2005, θηκαν με την αριθ. 99583 οικ./24.12.2005 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δημόσιας Τεύονται αντίστοιχα έως ότου προαχθούν φρουροί στο βαθμό του Υπαρχιφύλακα 12.9.2007.

Άρθρο 26

Η παράγραφος 4 του άρθρου 49 του ν. 27 αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του ν. 3388/2005 και συμπληρώθηκε με το ν. 3472/2006, αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Για την πλήρωση των θέσεων που τ στην παράγραφο 2 διορίζονται Έλληνες φοιτητές ή άλλης ισότιμης σχολής ή ή της αλλοδαπής. Οι υποψήφιοι δεν πρέ ηλικία μεγαλύτερη των 30 ετών, πρέπει ι μελεις, να έχουν ανίστημα (χωρίς υποδή χιστον ενός μέτρου και εβδομήντα εκατος οι άνδρες να έχουν εκπληρώσει τις στραπ υποχρεώσεις. Για την επιλογή τους εφα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια:

(α) Η εκπλήρωση της στρατιωτικής τους Ένοπλες Δυνάμεις με το βαθμό του εφέδρ κού ή στις Ειδικές Δυνάμεις των Ενόπλων η προϋπηρεσία ως εθελοντών πενταετούς Ένοπλες Δυνάμεις.

(β) Ο βαθμός του απολυτηρίου τίτλου σ

(γ) Η μόνιμη κατοικία και η εγγραφή στ για δήμων ή κοινοτήτων του νομού όπου Καταστήματα Κράτησης, για δύο τουλάχ έως την έκδοση της προκήρυξης. Υποψήφ λαμβάνουν μόρια με βάση το κριτήριο αυ νται να υπηρετήσουν στο νομό για τον ο τα μόρια τουλάχιστον επί δέκα χρόνια, εκ βαθμολογικής προαγωγής τους ή υπηρε γκών, καταστεί αναγκαία η μετάθεση ή τους σε Κατάστημα άλλου νομού.

(δ) Η κατοχή άδειας ικανότητας οδηγού τηγορίας.

(ε) Η κατοχή διπλώματος μεταδευτεροβ γελματικής εκπαίδευσης του Ο.Ε.Ε.Κ. δωδε λλάχιστον φοίτησης, με ειδικότητα «Στέλεχο

Άρθρο 27

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 49 του ν. 2721/1999 (ΦΕΚ 112 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3388/2005 (ΦΕΚ 225 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζεται το ύψος της αποζημίωσης, που λαμβάνουν οι εκπαιδευόμενοι στις ανωτέρω Σχολές. Η αποζημίωση υπόκειται σε κράτηση υγειονομικής περίθαλψης, όπως αυτή προβλέπεται εκάστοτε για τις αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων. Η κράτηση αυτή περιέρχεται στο Δημόσιο. Οι δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των εκπαιδευομένων και μόνο καλύπτονται από τον Ο.Π.Α.Δ., ο οποίος επιχορηγείται προς τούτο κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 11 του ν. 2708/1999 (ΦΕΚ 273 Α'). Το χρονικό διάστημα φοίτησης των ανωτέρω στη Σχολή αποτελεί χρόνο πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας, εφόσον διορισθούν. Εάν με υπαιτιότητά τους διακοπεί η εκπαίδευση στη Σχολή ή δεν αποδεχθούν το διορισμό τους, οι εκπαιδευόμενοι υποχρεούνται να επιστρέψουν την αποζημίωση, καθώς και τις δαπάνες για την εκπαίδευσή τους, όπως καθορίζονται με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης, η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 8 του παρόντος.»

Άρθρο 28
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει τρεις μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 28
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει τρεις μήνες τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 23 Οκτωβρίου 2006

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ Γ.Ρ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΙΓΙΟΚΕΝΤΡΟΣΗΣ

Π. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Μ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Α. ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Δ. ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Β. ΠΟΥΛΥΔΩΡΑΣ

*Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα
Κράτους*

Αθήνα, 24 Οκτωβρίου 2006

Ο ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Α. ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΟΛΙΤΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227	(2310) 423 958	ΛΑΡΙΣΑ - Διοικητήριο	(2410) 591
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ευριπίδου 63	(210) 413 5228	ΚΕΡΚΥΡΑ - Σομαρά 13	(26610) 89
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327	(2610) 638 109		(26610) 89
	(2610) 638 110	ΗΡΑΚΛΕΙΟ - Πεδιάδος 2	(2810) 300
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο	(26510) 87215	ΛΕΣΒΟΣ - Πλ. Κωνσταντανοπούλεως 1	(22510) 46
ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1	(25310) 22 858		(22510) 47

ΤΙΜΗ ΠΟΛΙΤΗΣ ΦΥΛΛΟΔΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:

- Για τα ΦΕΚ από 1 μέχρι 16 σελίδες σε 1 ευρώ, προσαυξανόμενη κατά 0,20 ευρώ για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα ΦΕΚ σε 0,15 ευρώ ανά σελίδα.

Σε μορφή CD:

Τεύχος	Περίοδος	EURO	Τεύχος	Περίοδος	EUR
A'	Ετήσιο	150	Αναιτιμωξικών Πράξεων	Ετήσιο	50
A	3μηναίο	40	N.Π.Α.Α.	Ετήσιο	50
Α'	Μηνιαίο	15	Παράρτημα	Ετήσιο	50
B'	Ετήσιο	300	Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	Ετήσιο	100
B'	3μηναίο	80	Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου	Ετήσιο	5
B'	Μηνιαίο	30	Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Ετήσιο	200
Γ'	Ετήσιο	50	Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Εβδομαδιαίο	5
Δ'	Ετήσιο	220	A.Ε. & Ε.Π.Ε.	Μηνιαίο	100
Δ'	3μηναίο	60			

• Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-topi από εκείνα που διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή και μέχρι 100 σελίδας σε 5 ευρώ προσαυξανόμενη κατά 1 ευρώ ανά σελίδα.

• Η τιμή πώλησης σε μορφή cd-topi δημοσιευμάτων μιας εταιρείας σε 10 τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. σε 5 ευρώ ανά έτος.

ΠΑΡΑΓΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ Φ.Ε.Κ.: τηλεφωνικά: 210-4071010, fax: 210-4071010 internet: <http://www.et.gr>.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ Φ.Ε.Κ.

	Σε έντυπη μορφή	Από το Ιατ
A' (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κτλ.)	225 €	1€
B' (Υπουργικές αποφάσεις κτλ.)	320 €	2€
Γ' (Διορισμοί, απολύσεις κτλ. Δημ. Υπαλλήλων)	65 €	ΔΩΡ
Δ' (Απολυτηριώσεις, πολεοδομία κτλ.)	320 €	1€
Αναιτιμωξικών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	160 €	€
N.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κτλ. προσωπικού N.Π.Δ.Δ.)	65 €	ΔΩΡ
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κτλ.)	33 €	ΔΩΡ
Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	65 €	2
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	10 €	ΔΩΡ
Ανωτέρων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	2.250 €	64
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Δ.Δ.Σ.)	225 €	9
Πρώτο (Α'), Α δεύτερο (Β') και Τέταρτο (Δ')	-	45

- Το τεύχος του ΑΣΕΠ (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές με την επιβάρυνση των 70 ευρώ, ποσό το οποίο αφορά ταχυδρομικά έξοδα.
- Για την παροχή δικαιώματος ηλεκτρονικής πρόσβασης σε Φ.Ε.Κ. προηγούμενων ετών και συγκεκριμένα στα τεύχη Α', Β', Δ', Αναιτιμωξικών Πράξεων Συμβάσεων, Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων και Α.Ε. & Ε.Π.Ε., η τιμή προσαυξανόμενη έναν του πο της ετήσιας συνδρομής έτους 2006, κατά 40 ευρώ ανά έτος παλαιότητας και ανά τεύχος.

* Οι συνδρομές του εσωτερικού προπληρώνονται στις ΔΟΥ (το ποσό συνδρομής καταβάλλεται στον κωδικό αριθμό εισπράξεων ΚΑΕ 2531 και με ποσό υπέρ ΤΑΠΕΤ (5% ποσού της συνδρομής) στον κωδικό αριθμό εισπράξεων ΚΑΕ 3512). Το πρωτότυπο αποδεικτικό εισπράξης (διπλότυπο) θα πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται αρμόδια Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.

* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, επιστρέφεται και από τις ΔΟΥ.

* Οι συνδρομητές του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα λήψης των δημοσιευμάτων μέσω internet, με την καταβολή των αντίστοιχων ποσών συνδρομής και ΤΑΠΕΤ.

* Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις ομιών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό του ΤΑΠΕΤ.

* Η συνδρομή ισχύει για ένα ημερολογιακό έτος. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.

* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι την 31ην Δεκεμβρίου κάθε έτους.

* Αντίγραφα διπλεκτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γραμμάτια δεν γίνονται δεκτά.

Πληροφορίες Α.Ε. - Ε.Π.Ε. και λοιπών Φ.Ε.Κ. : 210 827 9000

Φωτοαντιγράφα παλαιών Φ.Ε.Κ. - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - ΜΑΡΤΗ 8 - ΤΗΛ: (210) 8220805 - 8222924

Διεύθυνση ήπιωση τευχών Διακηρύξεων ΑΣΕΠ από λίστα από Μάρνη 8 & Περιφερειακά Γραφεία

Διεύθυνση ανανέωση δημοσιευμάτων τευχών Α' από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00' έως 13.00'

